

inquiēs. Quid facturos demū/si quū tēpus p̄fixū negotio aderit/uel coctam tacite fraudē/uel mutatos hominū aīos sentiāt./Datuos penas eius credulitatis/& amissi iacturā t̄pis nequicq̄ dolituros/ac pendendū tandē interim ex hostiū uoluntate/si/dēq; q̄a tamē uera multa p̄sertim de difficultate oppugnationis/ac occupationibus tyrāni dicebantur/nō ideo se qd opus factū esset differre debere, & si aliq; interim apparuisset motus ab Adrianopoli sat egregias uires suas ad se defendendū/& ad omne iniuriā excludendā esse. Dibras p̄terea Mosis p̄sidio turissimas esse dicebat/passus est tñ & ipse trahi in eā sententiā. De tpe multis ultro/citroq; transactis de/niq; XVI. diez; interuallū cōcessum/Sic re cōposita cū oppidanis Castricots pri/mū omniū p̄ter ceteras custodias à Tanusio prius dispositas. XXV. milites super monte quodā nō p̄cul misit ad latiorē se curitatē suoz;/ut uisum à longe hostē subla/tis accensis fasciulis p̄/deinde ipsi aduolantes proderēt/quo sp̄cū aliqd militi ad instruendā aciem & arma sumēda foret./Hoc pacto deinceps ut meliora exercitiū statua faceret/& sepatis aliquātis per tentoriis respirarent agmina ab iis caloribus qui tūc uigebāt ipse cū Ameca/& nōnullis purpuratis/retētis t̄mō tribus equitū milibus/& mille pedītibus montē tenuit proximū oppido singulis summa ratione dispositis & tormentis quibusdā in procinctu habitis/ne impetus aliq; in se ab op/pido fieri posset/Musachiū/& Tanusium cū reliquo exercitu in subiecta planicie maioris cōmoditatis causa castra transſerre iussit, & quiescere ab armis/ceterisq; operibus militē/donec p̄afinitus oppidanis dies aduenisset.

MARINI BARLETTI SCODRENSIS SACERDOTIS
DE VITA ET GESTIS SCANDERBEGI
EPIROTARVM PRINCIPIS
LIBER OCTAVVS.

ELLE SPONTI propē in litore ipso/& transfretantem iam in Asiam Ottomanum ad Trapezuntium imperiū sibi uendicandum multiplex/nēq; mendax fama Belgradensis obsidionis inuenit/Cōquerentē maxime & iniquo ferentem animo quod tā ingentis parate facultas gloriæ sibi eo impedimēto ē manibus quasi eriperetur/ quē etiā non sine stomacho dixisse fecūt.

SEmp Epirus aliqd mœsti rebus nostris affert/Moxq; Asiaticis rebus tūc omiſſis & in alia die prius dilatis toto animo Belgradi curā suscepit/ Non defuere qdā ex satrapis, qui minime interrūpēda ea cōsilia suaderēt/nēq; tantā rē/ac rā insignē apparatus ob infamis unius Epirotici oppiduli piculū p̄termittēda. Mehometes aut nō id exēplū se à maioribus suis accepisse inquit/ut dū plus nimia forſitan cupiditate appetit aliena/sua indefensa & iniuriæ exposita relinquat/Sordidam uictoriā oēm/& nullius se momenti quātācūq; gloriā putare quæ minima alicūde ignomi/

Tyrānus au dita Belgra/ di obsidione/ omiſſa omniſ alia cura, to/ tus in eā sol/ uēdā est cō/ uersus.

nia deformetur/ampliandū ne hinc imperiū expedire amittendū inde? Quē uero
 suoz quieto animo pugnatuz in Asia/ubi insultantē Macedoniā/& lacerantē cor
 pora suoz nepharium trāsfugā assidue credat? Multū laudis/plurimū prāde fore
 apud grācos/sed maiore iacturā ex Belgradi amissione/ḡ cōmodū ex totius acqui
 sitione Asie uideri sibi,& eā fame rationē plentibus posterisq; hoibus ab impatori/
 bus uelut ab optimis tutoribus exactius reddendā esse/Trapezūtū p̄terea nō fu
 gere,Belgradū si auferatur/recupari difficile posse/Extinguēdū prius eū ignē ne
 cōtēptus uires sumat/& cōpescendū furorē insolentissimę gentis Croiā documēto
 omnibus esse debere/quæ inultis adhuc cladib⁹/& malis suoz; maxima Ottomani
 nois ignominia stet, & in eo titulo uelut insignita iter ceteras Epiroticas urbes ca
 put eferat, Instare tū illi/Munitissimū rebus singulis id esse oppidū/pecul abesse,
 ut ulla satis uī expugnari queat/uel decernēdū id auxiliū Belgrado, ut neq; ipsum
 q̄c̄q; patriæ/nēq; Asiaticū negociū interpellēt. Sed nulla rōne suadere q̄c̄q; potue
 rant/aut obstinatū eius auertere ab Epiro animū Belgradensis obsidio/& ignomi
 nia sola totū h iuferat hois ingeniū, Ita nullū hoium genus diligēs magis est & an
 tiū a d̄ impiū custodiendūq; turcaꝝ natio, & insignē in oia sēcula iniuriā credūt/si
 uel lapidē unicū ex rebus suis sine ulsione sustulerit hostis/uel aliquid innouauerit.
 Multa de his exēpla sēuit semp, & quotidiē inspicere licet, Illud obiter nō pige
 bit referre, de quo recēs est hominū memoria. Quū Pānonēs quos hungaros nunc
 uocāt iuxta Danubiū rippas turrim quādā lignēā rē pr̄sus memoratu indignā con
 struxissent/ad uarias necessitates & priuatas magis ḡ publicas cōmoditates. Audi
 tū id Paiazetes iste ita exquo aīo ferre nō potuit, ut exercitū ualidissimū/& impen
 sas maximas ad eā rē subuertēdā facere sit aggressus. Nēq; eo cōtēntus ipse impa
 tiens ulsionis illuc maximis incōmodis cōuolauerit, Cessit pariter, & derisit hostis

Att. Qua iu/ egregiū eius rei spectaculū/nēq; multū id dānum, aliaq; ob eā cām depopulationēs
 ra/ Solertia/ sibi factas cōquestus multas illi tales uictorias libētē imp̄cratus est, An laudāda sit
 et celeritate diligētia/ an uitio dāda euentus ipse rex sanē docet. Nos timendū nihil credimus/
 Sebaliasprē donec ad cubiculū, & puluinar ipsum irrepserit ignis/Quo sit/quod dum crastinā
 missio clā nū semp aquā apparamus/præsenti cōflagremus incēdio. Cōsilio igit̄/quod maxime
 tio ad belgra ad id rex genus accōmodari solet, usus/ex eis copiis, XL. equitum milia Sebaliaꝝ
 dēses id mu/ cautiōri, ḡ audaciōri duci decreuit, exercitum/& numero/& uirtute hominū pul
 neris & ne/ cherrimum/& firmissimum. Aegit deinde cum illo T Yrānus non adhortationibus
 gotiū a Meu modo/sed p̄cibus quōq; /& ḡ efficacibus potuit uerbis, ut quicq; animi, uirtutis,
 methe sibi in industriā uigilantiā in eo esset/tunc maxime ostenderet/In euentū belli prospex/
 iūctū execu/ ac liberationē ipsam urbis/dona ingentia/ac excelli quiq; gradus dignitatum pro/
 rus ē/& ḡ p/ missi/p̄sertim si Scanderbegū aut uiuū/ aut occisi saltē illius caput atulisset, & sic
 pe maxis co/ sinē Epirotico bello imposuisset. Ceterę hanc rem aliter etiā transactam inuenio/
 piis ad Bel/ duōsq; ex eo exercitu longe fortissimos uiros, Ahmath/et Barach eoz; noīe erant,
 gradi obfidi/ accessisse sponte ad regē, & in exitiū Scanderbegi ingentē summā pecunię stipu
 onē soluēdā/ latos/atq; maiore promissa pręstantem animam/& p̄ciosum plane corpus, quod
 cōuolauit. tantū æstimet auarus/Sebalias re ipsa magis, ḡ uerbis cōsiliū T Yrāni amplexus/

factóq; ad ea peragēda opus esse ratū/nihil fermē moratus tollere præcipua cele/ ritate signa (ut opus erat) iussit, & militi quærenti quo diceret Epiz ostēdit. Ni/ hilominus ipse de ea re q̄ Meumethes anxius/Belgradū illi ubiq; uigilāti/in som/ nis/noctes diēq; ante oculos erat. Quare ueritus/ne inclusi rem sibi integrā nō ser/ uarent, & cupiens dubios cōfirmare ac implere spe p̄ximi auxilii uix relicto rege/ expedire celerrime nunciū ad obsessos cū litteris statuit. Sed uix inuentus/qui id muneris acciperet/et tā apertū periculū subiret, licet ea promissa proposita foret/ ut (quæ mortaliū libido est) non allicere possent/ sed cogere quēcunq; ad accipiē dum, Nuncio equus (ut par erat) qui perniciosior in omni exercitu eligi potuit, ad eā rem datus, qui diebus/ac noctibus omni labore/ac tēpestate contēpta/tribus paulo plus diebus ad oppidum quoddā turcis parens/CXXV. milibus passuū procul à Belgrado, cui Girocastro nomē est/aduolauit. Nā de mutandis equis id statutū est à T̄yrāno pro istis nunciis, quos appellant Vlach turca, ut quicūq; intercurrentū offeratur/nullo personaz discrimine habito/ex equis statim desilientes poscētibus illos tradant/& sic frequētī mutatione/recentibus semp equis incredibili celeritate peragūt iter/Ibi re cōmunicata cū magistratibus loci/ cōsilio eoz usq; ad aduentū noctis mansit/Tunc demū equo relicto/mutatōq; habitu pedibus profectus den/ sissimis tenebris nō procul ab urbe se collocauit fallendē ibi custodiē/& Scāderbe gi agmina erant, Nam reliquæ campestris copia, & Topiaz castra remotius sta/ bant/q̄ ut sentire possent/Facile tamē elusi oēs, qm̄ declinata eius statione ab alia parte montis, ubi difficillimus aditus erat, maximo silentio præterlaras uix quōq; sentientibus suis/muros subiit/sibillo dato uocatis/ allocutisq; custodiis cognitus/ & fusc demissa acceptus illico in urbē est. Circūdaauerat iā undiq; multitudo eun/ tem ad præfectum, Et qd attulisset præsidii/Quid spei pēdentibus animis expecta bant/ac sedulo p̄contabantur, In propinquo enim erat finis induciar/ & tēpus mī grandi ex urbe, Præfectus summota turba/& silentio omnibus indicto paucis tan/ tūmodo eius cōsiliū locuti assumptis audiuit per oēiū hominē, & lectis demū litte/ ris, fidem singulis, quæ dicebantur, letissimus adhibuit. Decretū insup inter Prin/ cipes p̄sidii fuit de defendenda/ si opus esset/ferocissime urbe donec Sebalias ad/ uenisset/ Die octo impiendā publice eam leticiam censuere/ cōmunicata itaq; est inter oēs non per clamores/& uoces p̄conium/sed per præfectum primo in foro, dehinc aliis per alios, & tegi res cautissime iussa, ne quicq; persentiret hostis, quē tū ludificare de termino data proposuerāt/tum incautum opprimi cupiebant, Tamē dum silentio fallere nostros conantur, alio clamore indicio se ipsos prodidere. Nā uerentes Sebalia ad diē sibi dictum non affuturū/& aut deditione/aut defensione opus fore/Fracta quibusdā locis mœnia, & munimenta tormentis disiecta solliciti reficere/atq; instaurare incipiūt, Sensit Castrius/& cōiectatus fraudē ualde indi gnatus iā propior ad oppugnandū fuit, Sed q̄ uix tridū deerat ad eventū cōdi tionis, sedato aliquantisper animo nuncium ad obsessos mittit acriter obiurgādo, Quod stante foedere inter se ic̄to aliqd innouarent, & id apertū signū latentis ali/ cuius p̄fidia esse/aut mox cessarent ab opere/aut hostilia omnia si paterentur non

fidei suæ/sed sibi ipsum imputarent. Paruit oppidanus, & abstinuit profus ab iis, quæ uidere hostis/aut sentire posset/Cætera neq; interdiu/neq; per noctem omisit/ in cõuehenda intus terra, & firmãdis aggeribus fundamētis muroꝝ/ac præparan/dis lapidibus/& alio missiliũ genere ponē munimēta, Quantũ spes pot in uarian/dis mortaliũ animis. Modo uisus solũ hostis tm̄ ignauix̄ integris iniecerat. Nunc quassatis undiq; muris, & nudati eouſq; præſidiũ munimentoꝝ parantur in hostē, & eo maioribus iraḡ stimulis exarsuꝝ. Quod fractam sibi fidem ultore gladio iure queat exposcere. Procurant tamē seduli per muros/per priuatas eſdes/ac publicas/ & loca queq; eminētia urbis, sicubi tā expetitũ/& p̄missum sibi præſidiũ cõspi/ciant/si puluere/si strepitum aliquē uenientiũ notent. Omnis sexus/omnis ætas ad id maxime intenta, Plus assueto uident oculi, & ab ea tantũ parte immoti hærent. Quicq; uel offeratur/uel perstrepet sensibus/omnia Sebalia/omnia deos suos esse credunt. Eadē ipsa res, quæ spei oppidanis/timoris nostris causa erat. Prospektant & hi solliciti cacumina locoꝝ custodiis suis assignata/ An ramus/an ignis/an signũ aliquod nũciat arma capienda/sternendos, frenandosq; equos, quos neq; stratos semp tenere poterant, neq; ipsi stare armati/deficiētibus penē corporibus propter anni tēpus maximis caloribus incõmodũ. Prius tamē hostilia signa/clamorēq; q̄ aliud quippiam uel uidere/uel audiuere, Tanq̄ nauē quãdõq; in medio mari dexis in uexilla sua oculis pinacula multi dicũt iampridem hærent, expectantes qua parte moueant/Quis ea uetus agat, ut uella, ut antenas expediãt/cateꝝ subita tēpestas exorta, quã nõ nebulæ/nõ æquoris frēmitus/nõ minx̄ aliqua cœlestes præcessere, nihil tale timētes obruit/dilicit uella/ac rudentes è manibus excutit, & properantes ad ministeria sua turmas, satagētes hos, parãtes illos nullo ordine opprimt, ac rebus tandē desperatis omiſſa ceteroꝝ cura priuata saluti hoies consulere cogit. Sic mirantibus nostris sup capita quasi ipsa gladium extulit hostis, Mirari eque & me cũ illis nõ smerito mehercle subit, quomodo talis apparatus, & tā propinquus aduētus Barbari celatus eouſq; stare potuerit/ut nõ flumina/non lapides ipsi proderent. Ita forsan uolentibus diis qui (ut inquit ille) ex albero dolio/continuũ fortunæ successum/interpellare uoluerũt. Nullo fermē bello defuere transu/gæ exploratores/littere/& occulti nuncii ab amicis Scãderbeꝝo/tunc omnia eque desiderata ni id forsitan fuisse causã dixerimus/q; parato iãpridē in grecos aſiaticos, & habito ad manũ exercitu ea celeritate actam rē, ut nõ potuerit fama aliqua præuerrere ueniētes, sicut in parãdo/& cõficiēdo delectu usu fieri cõsueuit. Litteræ p̄terea/& nuncii nõ sunt id negocii genus, ut semp possint recte expediri, Et inuidere fortasse ueteres amici glorię uiri, quē eouſq; extra auitos limites efferentē ca put equo animo ferre nõ potuerũt. Sed hæc sicut incerta, ita nõ satis audacter cõfirmãda nobis, At recensenda tamē sunt, ut negligentię saltē aut tarditatis crimen euitemus, Nam si qd minus ueꝝ dictum fuerit/excusabit iustissime nos ea auctoꝝ penuria, in qua paucis aut nullis extantibus scriptis uix aliud propius uero elici potuit. De custodia quoq; illa, quæ in opportuniore / & clariore prospectu erat, & ex qua potissimum pendebant oculi nostros, uariant homines. Alii enim corru/

Att. Oppſſio
nem / & cæ/
dē christiani
exercit^o sub
Belgrado.
Mortē Mu/
ſachii, Cõſi/
liũ & uirtutē
Caſtrioti, q̄
tũc maxime
enituit & oia
priora forti/
tudinis opa
longe ē sup/
grella.

ptos promissis, & muneribus ab hoste illos dicunt, alii negligētius pertrātes quosdā per amēnora loci, quosdā dormiētes ab antesignariis hostiū oppressos, & sic occisos oēs, priusq; aliqd de constitutis signis facere potuissent/ Quid credā ipse nō satis indicare possum, nam p̄sidij sicut nullā cām, ita nō facile adeo eā rē puto fuisse, nā quod facile forsan fuisset in paucis, difficile p̄fecto in eo numero existimandū uideatur. Occisoz quōq; nulla cadauera, nulla uestigia postea uisa/ Quāobrē non desunt, q; captos eos nō iniqua rōne asserāt. Alia custodiā non eā partē obseruabant, unde p̄iculū fuit, & quā obseruabāt, nō poterāt ueniētes, nisi in p̄p̄inquo aspiciere hostē. Hi itaq; aliquantū spacii p̄buere stationibus ad se instruēdū, Non potuit de more lōgius spectatores mittere Castriotus, neq; prospicere melius saluti suoz, ne incolaz insidijs, uel apta etiā ui tollerent quā omnia ubiq; hostilia essent, P̄sidiū illud mōtanū, & uel negligētia (ut diximus) uel p̄sidia hominū eā totius mali fuit ac decepit exercitū, Ita ut Musachiū, cuius uiciniora ad accedentē hostē tentoria, & primū ueniētū impetū exceptura erāt, iterātibus, & clamātibus custodijs adesse turcas, & puluerē feruē ostēdentibus grauātē credidisse dicāt, Tamē hūc ipm nōnulli alea ludentē cū cōturbernali quodā ex rēgijs, dormiēte aliqui iuuetū asseuerant, & imminente tandē hoste, quū ascēdendi equi spes, atq; copia p̄cisa foret, pedibus effusa fuga petiisse montē, sed mox oppressum, Nos & tēpus licet angustissimū ad equū, ad arma capiēda habuisse, & acriter dimicātē inter primos cecidisse accepimus, & illius interitū, principiū fugę fuisse. Nā quū apparere iā signa hostiū, & p̄cursare antesignani uiderent, Ipse instructis (ut potuit) copijs dubius p̄tā de pugna, q; de fuga fuit, sed quia p̄ nimia hostiū uicinitate nihilo inuentior hęc futura apparebat, p̄terea nō ratus eā hostiū multitudinē, nolles deniq; Scanderbegū cū ceteris, qui in monte erāt, relinquere, excepit acerrime impetū ueniētium, ac intergere animi, uirūq; aliquācūq; sper oppetēda, mox ultionē mortis sua ipse dextera sumere uolebat, Sed ubi cadētibus undiq; socijs nudari omni p̄sidio latus, & inanē uirtutē suā, inanē prinaciā uidit, citato equo sepius sequēte milite fugere ī montē conatus est, Nullus enim alius locus p̄p̄e erat, ubi differri, ne dū euitari id periculū posset, Oculis tū oibus ab hoste itineribus, & uelut circulo sepius tū demū uirtute in rabiē uersa ipso audaciē miraculo hostē deteruit, Tanusius Thopia licet ab altera parte, & ipse uix minore arderet incēdios miseratus Paruelis casum omnīū oblitus, ac uelut amēs dolore aperire uia illi factō in hostē agmine pluries tentauit, Sed ubi irrita oia, & eā tantū pietatē p̄stari homini posse aduertit, ut socius illi caderet, saluare tū reliquos, & colligere circa se, ac hortari ad fugam cepit. Idē Tanusius ginachius ac ceteri fecere, Vix tū quicq; piegli, uel sanguinis diminutū p̄ fugā, nā partiti, & effusi undiq; hostes, hi circa Musachiū, donec aliqd sup̄ esset relictū, Alii circa fugientū agmen cepit semel uictorię tenorē nūq; interpellabāt, Scāderbegus cuius remotiora castra aliquātū ab ea iniuria fuerē, sepius descēsurus ad socijs quoad poterat auxiliū ferēdū, uel eū eis gloriose cadendū sustulit signa, Tamē rogatus a suis, ut occasione aliquā captaret erūpendi, neq; in eā apertū discrimen, & certā mortē rueret, Infrendēs dentibus, & ore iādudū tuen-

Dirēptio pugna christiani, & barbari exercitus. Fuga Castrioti, Numer⁹ cæforum ex christianis, rumor cladis nrī exercitus per uniuersā prouinciā. Defectio moeos ad tyrā, rannū, & discessus Seba lię ex Epiro.

tato nunc huc/nunc illuc crebro ferebat motu/Nā ferunt de eo illud quoq; dignū memoratu/Quū initurus præliū foret/uel in ipso etiā pugnādi ardore/pter cætera mirabilia mutati uultus signa/labrū inferius scindi solitū cū copia multa sanguinis/quod etiā nē dū in bellicis rebus sed civilibus quoq; negociis frequēter uisum/quū p̄termodū excāduisset/Barbarus. Musachii copiis cū duce ipso cōcisis Tannisium/cæterōsq; fugiētes effusissimo cursu sequebat modico subsidio post terga relicto, Hinc forsān credi pōt montanas copias n̄as ab illo non curaras/ceu partim oclusas/partim quæ expedita cāpelstri uictoria/facile intercipi possent, aut ita forsān trahēte ardore, & studio insequēdi reliquā rei b̄gerenda occasione amiserūt. Tū Castriotus ubi nō multū piculi ponē uidit/dispositus/ut in eo tumultu/summo cōsilio copiis/ac pedite intermedio accepto relictis oibus descendit in planū/Ex oppido nulla usq; eruptio uel instantē eū uel discedētē facta. Quod fatis mirādū est/quū eā ubiq; uictoriā suoz & tuta quāsi omnia uiderent obsessi/Timere (ut plerunq; fit) eos qui nō minus timebāt/Tamē Scāderbego discedēte mox apra urbs/et multitudo ad diripiēda castra, discurret, priusq; uictor miles ad eā prædā aduolaret/rapta per ociū omnia, & tormēta multo clamore/leticiāq; tracta intra muros. Scāderbegus relicta Musachii cura, ubi ultione potius/ q̄ auxilio ullo opus erat, in insequentes maximo impetu delatus simul lacerabat hostiū terga, simul clamabat suis, ut sisterēt gradū/& nouo auxilio uterentur. Agmina turcarū, quæ in subsidiis fuere/& cū Musachianis depugnauerāt, ommissis sociis/nostriq; ad prædā hinc inde, & spolia legēda circūfusa, multū laxamenti p̄buere Scāderbego ad deterrēdū dū hostē/& inhibendā fugā suoz. Nā ubi eripi sibi uictoriā à tergo, & instare Castriotū aduertit Sebalias cōuersus prius signis/et obnixio uulsa aliquantū & accipit cladis/& intulit. Dehinc retracto ab una parte exercitu paulatim cedēs firmauit aciē, donec dispersum hinc inde/et inordinatū militē collegisset. Scāderbego nō multū infestus cedenti / cogere & ipse reliquias suas, ac unire procurauit. Nullū respirādi tēpus pmissum à Barbaro/licet & fessa/nec dū satis cōposita eius agmina essent, Irruit contēptu, ac derisu q̄dā in aduersos/sinē iā iā. Epiroticæ insolentię/ac supplicii rebellioni adesse minitās, Abforberēq; se cū equis/ armisq; eā paucitatē crebro dictitans, Nā p̄ter alios qui apud Tanusiu, & inter fugiendū ceciderāt, tria milia āplius cū Musachio oppressa/ duo peditū/ reliq; equites, Scāderbego uelut intrepidus magister collectis eius naufragii tabulis/ac uix resecta carina ad nouā se tēpestatē maiore aīo, q̄ spe accingit, Clamitās furibūda uoce MeMe sequimini. cōmilitonē ad cedē nō ad pugnā, in crepāsq; suos, & singulos appellat. Quæ Socordia isthęc ueltra? Quis insolitus timor? Iacebūt ne inultra tot egregia socioz corpora? Cadetis inulti uos? Hostis uetus est/ hostis inq; nil aliud, q̄ assueta materia gloria uestra. Ac inter ea dicta ad confertissimos quōsq; prouolans necessitate iā etiā ipsa cogente ultima audere/Homericū illud ubiq; exactissime uerū esse probabat. Fortitudinē solā inter uirtutes sepe furētes quosdā impetus habere, quare nūc cedentiū/nunc resistentiū cede/& sanguine cuncta replebat, Inuictus semp, ac felix bellator, sed tūc uirtus eius maxime enituit, et priora oīa fortitudinis opa lōge est

ſuppreſſus, Cæterę quocq; illius copiæ furcetes deſperaciõe/ac rabie uelut cęci ruere
 ferrũ, & ſequi in quęcũq; euentũ ducẽ cæterę Georgiũ Thopiã/Tanuſi fratẽ ſu-
 bitus caſus multũ timoris reliquis intulit, quẽ humi collapſum/ac obrutum propẽ
 uix ex hoſtiũ faucibus eripuerẽ noſtri ac impoſuere in equũ, Pedites noſtri cauere
 melius uim hominũ poterant q̃ equoꝝ/nã ab eis pluribus locis ſtrati obterebant.
 Quare ſummo ingenio/atq; celeritate equos occiſoꝝ/uel ſuos/uel hoſtiles, quos ha-
 bere poterãt/cõſcendebãt. Ea res cauſa ſalutis multoꝝ fuit, & totius etiã exercitus/
 quũ uelut duplicarent eo mō uires hoibus/Scãderbegũ p̃fractõ quodã cuneo, ho-
 ſtili/penetrantẽ ad uexilla/& ſtationẽ ipſam ducis, ut inde uictorię auſpitiũ, & cõ-
 feſſionis hoſtibus exprimeret/Progreſſũ ante alios duo uiri qui in caput eius olim
 iurauerãt Tyrãno, ſtriſtis gladiis exceperẽ, eo loci Muſachius angelinẽ dum patruo
 ſuppeticas ferre cupit/uulneratus eſt in dextero humero. Identidẽ cæteri à fronte/à
 tergo /à lateribus pauci à multis onerati uix reſpicere ad Caſtriotum poterant. Ita
 unus duobus uelut forte quadã relictus omniũ oculos in ſe cõuertit, nã Barbari ex-
 pellentes manu/uocęq; ſocios ſoli eã ferre laudẽ/ & præmia ab Ottomano p̃poſita
 uolebant. Circũeunt crebro uirum/& citatis hincinde equis ſine reſpectu ſui diſcri-
 minis inuiſũ caput/& ferocẽ ipũ petunt, Iniecta Caſtrioti uirtus/ac expta totiẽs
 dextera ſollicitos ſuoꝝ aĩos/& trepidas turmas ſolabatur, quippe quẽ totiẽs & ex
 duobus/& pluribus uictorem excepiſſent, Multa tñ timere facit timor, & ferocia/
 ac audaces hoſtiũ inſultationes, Impellunt ubiq; agmina oppoſita, & re adhuc inte-
 gra quod poterant/auxiliũ ferre duci cõtendunt. Interim Scãderbegus hoſtibus
 cominus cõgreſſis ipſoꝝ alteri, cui Barach nomẽ ſupra diximus, mediã faciẽ enſe,
 qua ſedes oculoꝝ eſt, aperuit, alteri quum multiplicẽ inter ſe ictus ambo ſine ullo
 hauſtu ſanguinis cõſumpſiſſent/gladius humi prolapſus/Tum impiger hoſtis acto
 p̃pius equo uictorẽ utrũq; manu tenaciter amplexus excuſſis ſtipediũ/& equo re-
 licto humeris eius toto corpore ſe ſuſpedit, ut eadẽ illum ruina traheret ad terram
 ſecũ. Tum circũfulũ paſſim turcã/ut cõmilitoni ſuo ſuppeticas ferrent/celeriter cõ-
 uolant. Sed ſtatim p̃ciſa p̃dentis ceruice Epirẽſis libeꝝ ſe accurrenti fruſtra hoſti
 obtulit, aucti ex eo & cæteris animi/ac ſequentes uictorẽ inclinatos iam Barbaros
 multis cõfodiunt uulneribus/ atq; alios ſup aliis iacẽtib; addunt/Attulere multũ
 & moleſtiã indẽ/& ſolacii hinc ea uictoriã auſpiciã/ac mutata fortunę omen acce-
 ptũ. Sed deſatigatio nimia hauſerat iam utroꝝq; uires, & parẽdũ iam nocti erat,
 Prior Barbarus cõfeſſione uel timoris eius/uel laſſitudinis p̃bere cepit, ac hortanti-
 bus ducibus colligere ſe circa ſigna, & recipere in montẽ/priuſq; tenebrã eos in pla-
 niũ opperuiffent/Caſtriotus & ipſe imodico labore/ac dolore conſectus idẽ cũ ſuis
 fecit, Collẽmq; pximũ .XV. ferme ſtadiis p̃cul ab hoſte/cõſcendẽs ibi uſq; ad ſe-
 cundã uigiliã noctis manſit, Ac tunc demũ non ſomno, nõ cibo corporibus cura/
 tis, quũ neq; adellet quippiã, neq; præ moſticia optaretur, ſilenti admodũ agmine
 diſceſſit, Sebaltias ea nocte oppidũ nõ eſt ingreſſus, ſed cõportatis ab oppidanis ci-
 bariis/per montẽ/ & ſuburbia tenoriis fixis/multiſq; cuſtodiis adhibitis eã uicto-
 riam celebrauit, nã credidit noſtros ibi diem expectaturos, & denũ uelut inſuctos

uinci homines/ & impatientes eius ignominie postridie fortunam belli tentaturos/ Quare luce orta instructis ad pugna oibus descendēs in planū crebra agmina suoz hinc inde dimisit/ ad lacessendū hostē/ si alicubi latitaret, licet. n. sensisset secūda uigilia strepitū/ & signa quaedā discedentiū/ tū ratus est uel aliq̄ tutiore loco illos uel aptiore ad insidias cōtractos quiescere. Hęc eadē quoz; cā fuit ne ad depopulādā/ & deuastandā puincā exercitiū duceret, ueritus eā uictoriā/ ac rē tā suis inuisitatā casu aliquo deformare. Igitur neq; fugā nroz; / & speratē copiā pugnz ablatā sibi/ multū moleste tulit, parti eius insueti quasi decoris / & possessz semel fortunz nimio plus studiosus/ id quod satis hesternā pugna ostēdit, quū prior facietatē/ uel de fatigationē suā cōfessus receptui signū dedit/ cōfici. n. tūc forsan potuisset Epiroti/ cū bellū nō difficile crediderim/ si plus animi Sebalie fuisset, quippe quū lassitudinis/ & tpris par utrinq; ratio paria incōmoda essent/ imo uiriū aut plus, quo plures erāt, & equites oēs. Quāobrem erupturos iā pridē fuisse nros in fugā nō dubito/ si salutis quippiā dephēdisset in ea, sed qā tū tutior pugna pediti uisa est/ tū mali sui cōfessionē tumido hosti dare uolebant. Ita forsan statuētibus diis, q & auxere his, & illis minuere spūm uoluere, ac noctis demū tā opportuno beneficio despatas iā res tutati sunt/ ne & tot olim armoz; laudes/ ac pfungēdē glorię materia eo die clauderet, ac pessum iret Epiroticū impiū priusq; fermē creuisset/ Vbi itaq; uacua citcū oia hoste uisa/ & libera uictoribus relicta, tūc demū reliquū irz, odiq; quod in uiuos nō poterat/ in iacētia passim cadauera insolens dextra expleuit/ Spirātes tū adhuc multi inuēti, p̄sertim q attriti ab equis p̄tractis cruribus inutilis tū ad fugā q̄ ad arma ceciderāt/ Quorū dā manibus p̄cisīs reliquū corpus inuilem spiritū feruabat, Aliū etiā nōnullos uel multis laceratos uulneribus, uel ferreis hostiū clauis deturbatos/ ac relictos/ p eā noctē tacite surgentes p loca uicina latitasse, & postea Croiā puenisse, Cęsa sunt eo p̄lio nroz; V. milia. III. peditū/ reliqui equites, Vulneratoz; magnus numerus, Regiū auxiliū apuloz; totū fermē deletū, nā maior pars eoz; cū Musachio fuit/ p̄ter agmina qdā que Caltriotus in mōte secū habuit, & in re tā subita inutiles sclopi, & id genus armoz; fuerat, Quin ex nris quoz; plurimi inermes/ & sternētes equos oppressi, Viui octuaginta capti, Illud tamē fēdissimū/ & teterrimū fuit, quod hostes cupiētes testimoniū aliq̄ priuatę uirtutis secū hē/ discurrētes p stragē nroz; palpitātia adhuc cadauera/ ubi ceteris rebus nudassent/ capitibus quoz; (ut eoz; mos est) priuabāt, Et qā tū pp longitudinē uig tū calores estiuos, eoz; subito putrefierēt/ incōmodū id onus erat/ excoriabāt ea/ & eutem trū acceptā, que formā oris seruaret, palea implebāt/ De multis hoc factum, illis p̄sertim/ q̄s uultus/ & habitus ipse/ uel notiora noīa digniores eo odio fecerāt/ Musachii non caput trū oi faditāt/ & iniuriā destinātū/ sed discerpta singula mēbra/ & uelut nefarioz; crassatoz; regionatim sparsa, Alii quoz; trūci tracti p loca, & ualles adiacētes, ne fētore uexarent oppidani, & feris/ auibusq; relictū. Licuit impunē oia, & p secuz; ociū agere, nā Caltriotus lōge aberat, & addito ad eas reliqas recēti milite loca qdā/ & saltus obsederat/ ne irrūpe hostis/ & penetrare interiora puincę posset, Sepe libido incescit nouū aliq̄ uliōis genus tentare (ita qnq; inflare piculo im/

petus est nobis, sed nunc imodicus, & uictor hostis/nunc longinquitas uicę, & gra/
 uancia socioꝝ uulnera prohibebant / Impleuit subito fama eius cladis uicina cir/
 cū quā p̄ loca/ac prouinciā omnē, quin/& longius progressā mærorem ubiq; & la/
 chrymas ingentes excitauit, nam dictum est à multis exercitū nostrū omnē deletū
 & Scāderbegum ibi cęlum/uel cōiectā:ibus ita hoibus/uel astruete libēter (ut fit)
 uulgo præclarū aliquod/licet luctuosum mendaciū, Alii eadē ipsa fortalīe ratione
 abolitas copias omnes affirmabant, & solum cum pugnādo prius egregie/deinde
 fuga seruātū. Plures (id quod & utrum erat/& propius uero uidebat) magnū nu/
 merū nostrōꝝ amissum/Scāderbegū uix credibilia diuini propē corporis, ac in/
 uictę uirtutis experimēta dedisse, & sola quasi sua dextera & animos/et uires ho/
 stium fregisse/ac demū eius prelii laudē ē manibus uictorū extorsisse, & illelum/
 inuiolatūq; cū reliquis esse nō longe à Croia. Cęterę luctus, & ululatus plena ubiq;
 omnia uisebantur sordidatę matronę & domus omnes in lachrymis/ ac squalore/
 licet nihil adhuc certi haberent, Quid dolerēt tamē funera iā iam sua ueluti si ante
 oculos essent lugubriter expectabāt. Moysi per fidīā/et occulā iā pridē rebellionē
 prospa Scāderbegi fortuna, & res secudę suspensam/& dubiā couisq; tenere/Sed
 ubi audita exercitus clades/& cognita calamitas eius. Tū demū cupita iādiu occa/
 sione accepta uertit/et ipse scelērata arma in patriā, ac diripe cepit (ut aiūt) nau/
 fragii tabulas, quas & struxerat ipse olim, & lep̄ numero seruauerat, Sed q̄a fordi/
 dū iuapte natura factū eo sædius Moysi uidebat, quo nullū eius negotii sociū ha/
 beret, cupiēs participes aliquos scelēris sui cōparare, & multitudinē quasi peccan/
 tū/infamiā suā minuere, atq; maiore aliq; auctoritate accedere ad Ottomanū/ne si
 solus/uelut trāsfuga isset/pinde ut uilis contēneret. Seduxit quosdā ex suis magis
 intimos/& quos; latis peruias aures eiusmodi cōsiliis erudebat, Ac uelut dolens p̄
 uicē Scāderbegi/& calamitatē Epici tacite & Meumethis in se animū/& quę ad
 eo multotiēs sibi oblata essent/illis apuit/alliciēs multis uerbis ad se sequēdū homi/
 nes/& ad eā p̄fidīā cōplectendā, mutatā fortunā Epici/ ac coactos tandē/ si nūc re/
 spuāt quę p̄ponantur sordida/& infelicia oīa subituros inquit/& reflexa deniq;
 orōne. Quid p̄terea semp se sub Scāderbegi auspiciis uicturos? & sanguie/ac sudo/
 ribus suis alienā gloriā aucturos eū aliq̄n tā certa imperii spes/& ingētis materia
 laudis deę à tyrāno, multiq; subinde cōiectis criminatiōibns i Castriotū inuictus
 aīos illogę ab eo abalienauit. Sollicitasset & alios fortasse Moyses ad eā defectionē/
 & multitudinis/ac populōꝝ ingenia cōciliare turcis percurasset, sed ita singuloꝝ mē/
 tibus hærebat Castriotus, & tā inixū omniū pectoribus nomē/ac impiū uiri/ut fa/
 cilius(q̄& aiūt Herculi clauā eripe potuisset/ q̄ à uulgi affectibus Castrioti beniuo/
 lentia amorēq; demoliri, nāq; unā eū corporibus ipsis/nō eū ulla uariatiōe fortunę
 si les eoz; expiratura apparebat. Quare nō solū inanē eū laborē/sed et piculū ali/
 quod sibi ueritus Dibrētis nihil ulterius tentauit, Sed cōiuratis suis cōcētus/& or/
 dinatis oībus dato p̄ noctem signo Sfetigradū eos duxit, ut inde lris à magistratu
 habitis/& libero p̄ ignota hostiū loca impetrato cōmearu Cōstātinopolim securus
 accederet. Neq; quippiā frustra à Sfetigradēsis desiderauit/ sed perbenigne ab

omnibus acceptus, & litteris adiutus est, & comitibus qui euntē ab iniuriis prouincialium seruant. Sebalias aliquot dies cum oppidanis comēatus est, donec munimenta quedam instaurasset, ac disiectos ab hoste muros aggeribus stipitibusque solidasset, nā in ea celeritate nō poterant apparari lapides, & alia ad renouanda munimenta demolita tormentis, sed & hęc procurata atque ante eius discessum summo studio parari cępta, præter cętera tamē copiam ingentē frumenti, & reliquos affertim comēatus inuehi in urbem procurauit, quoniam ad uetus præsidium septingenti amplius lectissimę, & fidelissimę opę uiri additi, Tormenta etiā, quę ablata nostris fuere, omnia oppidanis cōcessa, præter machinas quasdam minores / scorpiones & scelopos, quę cum cęteris occisorum spoliis ad ornandū triumphū sui spectaculum ad regē ferenda reseruauit, Ita munita egregie urbe / ac obsidibus traditis christianis / laudatissime publice omnibus mœstā admodū / & quasi trepidam ciuitatē lætissimus ipse reliquit, Sed neque illis etiā deerat causa dolendī, quę tam immodicā sui lętitia cōtunderet & manā redderet, licet infuetis uincere hominibus nihil ea uictoria pulchrius / nihil pclarius uideretur, nā relicta ex ipsis quocumque sub Belgrado tria paulominus occisorum milia. Illi præterea duo uiri, quorum sanguine / satis redempti Musachii manes uidebantur merito cum sollicitate illa compensari poterant, factis tamē militariter foueis humati omnes, ne uicti forsitan ad cladem recensendā, & funera sua accurrentes per lacerationē inuisorum corporum / ultionem, & nouam quandā satisfactionē quaererent. In Dibra oīa luce ubi nusquam uisus Moses magnus tumulus / & mœror simul excitatus præsertim inter amicos / & cōiunctiores uiri / Quęritus est sollicitē multis locis & expectatus usque ad noctem / Nēnulli occisum / quidam tacite ad explorandū aliqd profectū, & aut captū ab hoste aut si id non esset moueretur credidere. Plures coniectantes pridiana eius cōsilia, & latentē seductiones quorūdam, id quod in re erat / affirmabant, quę sententia ideo maxime recipiebatur / Quod & suspecti eius cōiurationis nusquam apparebāt. Quāobrem trepidatū est multū in Dibris / præsertim inter milites præsidii, qui & adhuc hostē uictorē in Epiro / & se sine duce esse sentiebant, proditumque præsertim ab iis quibus minime debebat Scanderbegū dolebant, Tamē militaribus pro tpe suffragiis, ac consensu inter se (ut fit) mox & ducē / & reliqua quę opus erant / summo studio tractauerunt. ERant inter cęteros nobiliores eius loci / & principes iuuentutis Duo fratres ex uicta Berisioꝝ familia Demetrius, & Nicolaus, quorum & pclara, & frequēti opera utebatur Scanderbegus, Hi audientes tū fortunā exercitus nostri / & Belgradensis obsidionis euentū / tum defectionē ipsam / ac perfidiā Mosis nihil tardati mox ad præsidium, & impii claustra aduolarūt, uerentes ne uel timore aliquo / uel licentiā solueretur illa custodia, & uacuis defensore locus relinquere, præsertim quę Sebalias adhuc in Epiro esse nunciabatur / Sūma itaque ratione primū intentissima cōquisitione habita auxere id præsidium, & formauere uerbis, factisque animos hominū, cōciliantes illis oibus modis Scanderbegū, & eius fortunā cōmiserantes ac perfidiā Mosis detestantes / quę fortasse profectum ad introducendū illum hostem, & mox affuturū dicebant, Credita facile omnia, ac redactus tutiore loco miles / & appa-

Fuga Dibrę
sis ex Epiro
maximo om
niū mœrore
qui totā cō
pleuit pui
ciam.

rata singula, quasi iam expectaretur hostis. His ordinatis Demetrius Matre ibi
 cū præsidio relicto ipse cum nobilibus quibusdā Dibrensiū ad Scanderbegum
 magnis itineribus ire perexit/ ut illū admoneret, quo in statu in Dibris res essent/
 Interim Sebalia discessit à Belgrado/ ac tota Epiro certis auctoribus, & explora-
 toribus nunciatur/ Scanderbegus uel domesticæ calamitatis/ uel ignominia fortè
 quadā cōmotus fugiens tā sedum & luctuosum spectaculū reuerti amplius ad in-
 uisum locū ad mala sua spectanda, ac renouandas lachrymas noluit, & quos uiuos
 saluare non potuerat, neq; mortuos cōponere curabat, Sed quū fremerent passim
 milites, & cōsanguinei occisorū non defraudanda saltem tumulo ossa suorū, & re-
 centia adhuc castruera feris/ auibūsq; reliquēda, ne uulgi uoluntatem offenderet/
 concessit illis omnia inanem licet non ingratum eū sepulchri honorem appellans.
 Cæterum ne qui ad beneficium aliis præstandum contenderent iniqui sibi ipsis
 forsitan essent, & auerent magis corporibus suis, q̄ detraherent funera, si uel
 pauci/ uel inconditi irent, ex eis copiis/ quas secum habebat. VII. amplius lectissi-
 morum hominū milia ad eam rem elegit, qui illos tuos redderēt ab iniuriis ho-
 stium/ & eruptionibus oppidanorum. T. auulio id ipsum cupide petenti hoc munus
 cōmissum/ ac exercitus cura tradita, qui præter cætera sollicitus de corpore amici,
 & Musachii reliquiis mox Scanderbego relicto Belgradum sine signis/ sine ullo
 bellico ornamento conuertit iter. Castrorum Croiam cū cæteris euntem Deme-
 trius est in ipso quasi ingressu urbis affecutus/ Effusa est passim ciuitas obuiam
 uenientibus, & licet à uariis prius nunciis/ à faucis præsertim/ quos statim post
 acceptam cladem præmiserat Scanderbegus, mala sua didicissent/ uoluptas tamē
 quædam erat miseris acuratus singula de ueniētibus percontari, præsertim quod
 repugnantia multa, & incerta ab aliis dicta fuerant, uel quod mortuos etiā susci-
 tari ad uitam, & restitui sibi per Scanderbegi præsentia posse credebant, scemine/
 uiri/ senēsq; nullo discrimine hi uestes/ alii dexteras militū per omnes gradus præ-
 stantes miserabili uoce fratres/ airos/ & chariora filiorū pignora reposebant, & ab
 iniuriis alii luctus/ & doloris sui causam extorquebant, Alii insperato nuncio resti-
 tuti gaudia sua/ ne cæterorū offenderent animos, celabant, & priuatam/ ac publicā
 mœlenciam imitabantur. Vix tamē ullus/ nisi qui præsentia corpora suorū in oculis
 habebāt, uero/ & stabili gaudio affectus est/ nā reuersio illa ad Belgradū oppidum
 continui timoris/ & doloris causā erat. Conquesti sunt primum Dibrenses de ui-
 cissitudine regū/ & uarietate fortunæ, nūc appositis uerbis/ lachrymisq; uelut trās-
 ferentes eius in se dolorē, nunc ingentibus animis cōsolantes uirum, & hoc docu-
 cumentū cuiusdā loco cōputātes Epiro/ Stacimq; in Mosem delapsa oratio, & tota
 circa eū consumpta in eo præsertim quod dubitabatur, ne ad Sebalia accersendū,
 & instruendū de rebus Dibrensiū iisset/ Attonitus Castrorum primo/ & uix cō-
 pos sui ueluti immobilis aliquandiu stetit mox interrogādo libentius/ q̄ credendo
 non nihil temporis cōsumpsit/ magisq; tandē dolere de eo uisus est, q̄ de tota Bel-
 gradensi clade. Cæterū regia/ ut consueuerat/ uoce/ Parcere se inquit haud grauate
 Mose, Quod ea fortuna illum sibi abstulisset, quæ uel constantissimos/ quorūcūq;

Professio Ta-
 nuffi Belgra-
 dū cū exerci-
 tu ad corpo-
 ra christiano-
 rū iterfecto-
 rū tumulan-
 da.

De Croienſi
 b^o q̄ effusilli
 ma uoce, &
 hitu lugubri
 ter miserabili
 ter Scander-
 bego ad ur-
 bem ueniēti
 occurreit, &
 de fuga Di-
 brensiū co-
 nō pag. indo-
 lucit. De pfe-
 ctioe eius in
 Dibras ad in-
 quirendū de
 cōiuratione,
 & pſidio ibi
 deni contra-
 inando.

animos mutare possent, Adéo ut quí legati ipsi itemq; cæteri qui aderant (sicut libenter & euentu iudicãt/ & interpretantur singula homines) ueteris, & iãdiu cõctę rebellionis illum accusarēt, & criminarentur/ Ideo Sfetigradensem oppugnationē distinãtē/ideo fugiisse Belgradensem, ut hoc nefariū expleret consiliū/uelut indignarus plura de eo audire silentiū iusserit dicēs. Vtinã cū Mose p̄fidia omnis/ & mala fortuna migrauerit ex Epiro/Cætera quæ de Sebalia introducēdo nõ iniqua ratione dicebant, nõ curata multū/Quod egressum oēs Epiroici impij fines/ & nusq; interpellato itinere p̄perare in Graciã audiuerat/Tamē q̄a res magni momenti erat, & sedari eū timorē/uel suspitionē hominū oportebat, ac cõfirmare dubiam aliquantulū/ & moestiore puincia propter eã insuetã cladē, uix ea nocte ibi moratus mane cū Amela/ & egregia equitū manu in Dibras cõcessit. Tanusius eū exercitu ab oppidanis uisus non nihil pristini timoris renouauerat/procursum in muros, & ad priora ministeria redditū ingenti festinatione, nã futura mox oppugnatio à multis creditã/nõ id quod re ipsa erat, Sed postq; & paucitas ipsa & inordinata agmina propius cognita/leuati metu animi & sedatę mentes, nostris ex ferodissimo suorū aspectu ignauis æque, fortibusq; uis ingens lachrymar; euocata/p̄fertim quod audio feminas nõnullas ex locis uicinis Tanusiū secutas/ & ad disquienda funera sua p̄gressas, Vix tamē ullibi certas figere lachrymas, aut domesticū funus honorare alicui cõcessum est. Horū infames trunci, ac nuda cadauera, Illoꝝ deformati/ac corrupti iã uultus/ncdum certã illam & peculiarē suisq; cognitã/sed & humanã effigiē omne amiserant. Multa etiã iam dealbata ossa à feris uulturibusq;, Flebãt tamē miseri ad quodecūq; oblatū cadauer/dū omnia sua esse credūt/ Non factor, nõ tabes ulla dimouere homines potuit ab amatis corporibus. Demū ubi satis p̄functi officio suo oculi, ac lachrymis exaturatus dolor/instante Tanusio factis circū ceteris uelut tumulis terra terræ reddita, ac gemitus omnis repressus/ Non potuit ulli melius hæc cura q̄ Topiæ iniungi, nã ubi ea suis obsequia q̄ gratissime poterat/exoluit/ ne ea tantū causa uenisse uideretur, & derisus perinde ab oppidanis abiret, quærens qua ratione rabiem suã expleret, & dolendi aliquã cãm hostibus relinqueret/Primū in subiectos hostiū oculis agros imisso milite ferrõq; simul, igniq; non uitibus/nõ arboribus, nõ rei ulli parcens/uctuosum inclusis spectaculū edidit, Deinde progressus p̄tinaciter ad muros, quod sine periculo potuit/ nihil damni/nihil ignominie in hostes omisit, Exin dicunt nõnulli, & multoꝝ opinionione affirmata res est/ Erupisse maximo impetu regio, & iniectum in suburbia ignē rū tormētis/tū oppositione corpoꝝ suorū arcuisse, ac utrinq; acriter pugnatū fuisse, sed nros facile uictores, & illos cõpulsos in urbē, atq; ita nihil ultra tentatū, uerentēq; Albanū ne aliq; in se ipetus ex locis uicinis apparerēt/si diutius ibi mansisset, scelerata loca & nostrosq; cladē infamia multis detestationibus, ac imprecationibus reliquisset. In Dibris crebra cõcilia, & cõuocationes senioꝝ à Scaderbego factæ, Et illud primū omniū quæsitū, ac p̄scrutatū summa rōne/An ullus alius ex cõiuratis Mosis lateret in puincia, & aliqua occulta p̄fidie suę uestigia reliquisset Dibrensis, Neq; tacite tantū hæc uersata res/sed palã p̄ præcones actã/ac præmia

ingētia delatoribus/ pposita, Nihil tū nō solū p̄fidie/ sed ne suspiciōis qdē inuentū.
 Tūc actē Dibrensis gratiē, & laudata honorifice fides/ ac p̄missis, & munificētia
 etiā insigni p̄lecta, Moysi bona publicata & in fiscū relata, Ceteri/ qui cū eo dese
 cerāt, sicut nō satis notē erāt cōditionis, ita tenuioris fortunē/ q̄ ut id publicē cura/
 retur, Stipēdia, quē Moysi iā pridē statuta à Castrīoto fuerāt, post eius rebellionē fi
 sco adiudicata, & iter priuatos diuisa sunt, Dignitas uero ipsa ad neminē trāslata/
 neq; ulli collata fuit, sed uacua atq; extincta p̄māsit/ maxio cōsensu omniū/ ac mi
 litū uolūate, Firmatis Dibrensiū rebus/ ac p̄sidio ibi ualidissimo assignato reuersū
 Croiā. Tanusius ibi cū exercitu inuētus, qui tradito Scāderbego milice domū moe
 stissimus, ac inuictus q̄si abiit, Noue ibi lachrymę/ nouus luctus ex aduētū eius re/
 nouatus, atq; auctū magis hoib⁹ Musachii desiderū. Marniza cōuocatis de more
 gētis multis matronis exequias uiri in lōgo squalore/ ac lachrymis nō interpellatis
 diebus/ noctib⁹q; celebrauit/ Id Neniā appellasse antiquos nō iniqua rōne putaue
 rim, nā interfluēdū nō uirtus defuncti solū/ & fortia facta recēleri, sed & patrū res
 gestę/ & oēs auitę imagines/ ac uetusta familię ornāmēta interseri cōsueuerāt/ Quę
 res in tāto usu olim apud multos oriētis populos fuit, ut ad id munus cōducerētur
 doctę fœminę, q̄ cātu gestūq; flebili lachrymas iuitarēt, sed nūc sicut cętera multa
 paulatim lachrymę quōq; ipse in desuetudinē abiere, Dimisso exercitu Scāderbe
 gus apulos, q̄ ex clade sup̄fuerāt, mittere cū legatis ad regē decreuit, q̄ fortunā suā
 nūciarēt, & excusarēt, Sicq; q̄ primū p̄ incōmoda uulneratoꝝ itegrū fuit, culti offi
 ciosissime, ac impositi nauigiis sunt. His expeditis ipse statim in Musacheniā ad so
 rorē cōcessit/ sedaturus priuatas/ & publicas lachrymas, ac curā impii i ea res; moe
 sticia/ ac demissioe aīoꝝ habiturus. Tanusius tutor nepotib⁹/ & curator bonoꝝ da
 tus, q̄ ea fide/ ac diligētia p̄ oē tēpus res eoꝝ administrauit, ut maiorē diligētissimus
 q̄sq; p̄familiās adhibere nō posset. Nomē & dignitas impii apud matrē fuit/ Hęc
 ea moderatiōe/ ac ingenii dexteritate in tractandis populoz; animis usa est/ ut uix
 cōcordia maior subditoꝝ unq; fuerit in puincia (q̄d̄ praro cōtingit) obediētia in/
 cōditę multitudinis/ maxie tū ex eo laudari p̄daz; quoddā huius fœminę ingenii
 pōt, q̄d̄ in rebus agēdis sociā cōsilioꝝ à Scāderbego adhibitā sepe numero audio.
 Vota alterius mariti/ uel secūdas nuptias nūq; appetiit, insigni pudicitia, atq; casti
 tate defunctū uix usq; ad extremos cineres i honorē habuit, Idipm̄ p̄ter insitā in/
 genio cōtinentiā & grauitatē/ illa ēt fortasse rōne, quod irreparabilis excelli animi
 fœminę Musachii iactura uidebat. Fuit. n. ille (ut p̄ prias uiroz; uirtutes taceā, q̄s
 lētis p̄clarus exitus eius declarauit) adeo grata q̄dā moꝝ idole/ & ingenii iucūditā
 te/ ut nemo facilius/ meliūq; singuloꝝ aīs illaberet/ pulchritudie p̄terea (q̄d̄ p̄ priū
 muliez; spectaculū est) ac uultus/ mēbroꝝq; decore maxie ad ea animę ornāmēta
 cōposito & accōmodo. Verūeniūero dū tā sollicitē nra curamus, & singloꝝ lachry
 mas p̄sequimur, distulimus nimio plus fortasse. Sebalicē triūphū, P̄cesserat iā fama
 euntē de reb⁹ bā gestis i Epiro/ ac multiplicēs nūciū regis animū inclinauerat aliquā
 tisp̄ ad credēdū, nā isueta usq; ad eā diē, & inspata res minuebat uera dicētib⁹ fidē/
 Moysi aduectus primū triūphū spectaculū/ ac delibatio letitię tā publicę/ q̄ priuatę

De exequiis
 Musachii/ &
 reliq; cladis
 Appuli auxi
 lii domū re/
 missis.

De Castrīoti
 affectiōe/ pie
 tateq; erga so
 rorē/ liboz;
 Quibus Ta/
 nusii tutorē
 curatoremq;
 dedit.

Att. Mosem
 tyrānū aduē
 tē, Et Seba/
 liā cū trium
 pho Adria/
 noꝝpolim in/
 trantē.

fuit maturius hic aliquot diebus Constantinopolim uenit/ q̄ Sebalias/ quū & incōmodior uia à Belgrado uenienti/ & trahēti exercitū iter segnius agēdū esset. Ab eo exactius exposita oīa/ ac credita à rege sunt, neq̄ uix ulla gratior uictoria Meumethi/ q̄ Moīsi p̄sentia/ & mutata à Scāderbego uolūtas fuit, Non occurrit sagacissimo Tyrāno quod eum res Epiroticę ad se traxissent, easdēq̄ restitutas sibi auferre denuo posse/ Sebalia ingēs festiuitas populi, ac multitudinis clamores excepere/ maiorēq̄ leticia hominū apparebat, q̄ expugnata nup̄ gręcia fuerat, Capti ui uinctis post terga manibus primi oblati cū hostilibus signis/ Tum reliqua spolia/ ac bellica ornāmēta exposita/ necnō capita occisos, quę diximus/ ubi uendita auro palea est, passim ad pedes uulgi proiecta, & iactata ioculariter à pueris sunt, Seruosq̄ italicoꝝ subhastatio facta/ ac ueniēre plures/ p̄ter paucos grauioris ætatis, ac iā emeritę militię uiros, qui cū cæteris Epiroticis aut pallis (p̄acutę fudes sunt) infixi/ aut ferreis uncis in altū attracti socios/ gloriosam sub Belgrado mortē laudabant, & ignauia suā/ ac foedā uitę cupiditatē sero detestabant/ De nostris de formiora quōq̄ alia spectula edita/ uixq̄ ullus à crudeli hoste seruatū odio gentis & indignatione nimia fortasse/ aut uictorię insolentia, Vel potius/ q̄ nō maximo opere Epiroticos seruos liceri solent turca, Nulla. n. gens/ nullū captiuoꝝ genus (ut audio) Difficilius emptorē inuenit, q̄ Epirotę/ & hūgari, utpote quos minime seruitio aptos/ & impiosos nimis dicāt, neq̄ unq̄ ex eis bonos turcas fieri cōfuisse, Quę de Scāderbego narrata sunt, multū & admiratiōis/ & doloris tyrāno extorserunt/ ita/ ut uictum exercitū eius/ uictorē eū diceret/ Auctāq̄ magis ex eo p̄clio fama uiri/ ac nomē apud hostes ampliātū est, q̄ ullo alio impii sui tpe, Diuinū oēs credere/ dice/ rēq̄ ac innumerabile corpus uiri/ & nō ferro nouilli humanę iniurię obnoxiiū, Sebalie tacta ingētibz p̄missis nō defraudata/ & solus aliquādiu in ore uulgi fuit. Quod primus Scāderbegū uinci posse docuisset. Moses quōq̄ multo decore uerboꝝ/ ac ceptus/ ac decreta ei alimēta honorifica/ stipēdiāq̄/ Poscenti tū copias/ & bellū aduersus Epiꝝ negauit Meumethes/ causatus h̄yemē in pximo esse/ aut ea ipsa rōne/ aut fortasse (ut cauti q̄nq̄ iudices faciūt) nō multū baptizato recenter iudeꝝ cre/

Sebalias ex hoc p̄lio excelcius apud barbaros factus est. Moses quōq̄ ipse multo uerborū decore ab Ottomāo exceptus. Cui tū poscētī copias aduersus Scāderbegū denegatū ē.

De legationi sub Alphonso alioꝝq̄ xpianoz principū ad Scāderbegū/ & de pcuratis ab eo p̄prouinciā.

id se numero ueniēre in belli discrimine dicentes, & maiora omnia/ si opus foret/ regis noie offerentes, Castriotus gratiis actis, & insignibus donis regiā liberalitatē supare conatus honorifice à se dimisit/ opa eoz p̄inde atq̄ sua/ si res ferat/ se usurū sine respectu dicitātis. Non defuere ab aliis quōq̄ Italię principibus/ & populis uicinis legatiōis eū p̄claris muneribus/ p̄missisq̄, ne animis caderet, & eā iacturā imoderatius doleret/ non laboribus/ non sumptibus nō piculis ullis paruos xpianos pro eius salute/ dignitatēq̄/ Miratus est Scāderbegus eius rei famā/ & magis tūc cladē/ & ignominia suā cognouit/ q̄ fumantibus adhuc uulneribus suoz/ sc̄nserat/

Inuictō itaq; animo/ & p̄lara uoce negās eū esse pudorē/ & ignauīā Epiri, quā ho/
mines cōcepissent, & sat suas uires fore sibi ad recuperandā fortunā/ ac supandā et
oēm priorē laudē inuicēs. Ictissimos oēs domū remittebat. Partē eius h̄yemis ipse
Croic/ partē in Dibris/ atq; uariis prouincię locis cōsumpsit, Pr̄sidiū Dibrēse mi/
nuic, & ad solitū numoz; duū milū equitū mille peditū redegit, Custodias crebras
statuit, ac exploratores frequentes dimisit/ Sed neq; excursionibus ullis p̄ id tēpus
laccessitus hostis, nā & quę in pximo stabāt/ corrupta iāpridē omnia erāt, & inferre
iaterius arma neq; imodica frigora/ ac perēnes quasi niues/ neq; Scāderbegus con/
sulto pmisit/ moliens altius quippiā animo, & ad p̄clarius ultionis genus se quos ser/
uans spūs. Ita segnia ea hyberna tranfacta, ac in summa quiete fuerunt. Iam uer
appetebat, & oīa cęlo/ terrāq; t̄pis gratia mitescebāt. Quū Moses assiduus ante ty/
rāni fores stimulator arma/ bellūq; cupidissime posebat/ Exigēte t̄pe quōq; ipso
Meumethes ad eū totus uersus quæ petiit omnia, p̄penso iāpridē animo cōcellit,
Nā per id spaciū t̄pis (quod plusq; semestri fuit acta singula/ atq; cōsilia uiri exa/
ctissime serutatus efficacia multa indicia cōstantē/ & fidei prinacissime/ ac abalie/
natissimi à Scāderbego animi deprehenderat, Virtus quōq; quāta in pace poruit/
cōciliandi sibi regis causa satis multis iudiciis demonstrata/ & robustissimi pl̄t̄aq;
idēmq; audacissimi corporis documēta expressa/ ad eō q; interrogasse ferūt Meu/
methē (id quod referētē postea Mose propallatū est/ an plures tales uiros haberēt
Scāderbegus. R̄ n̄diffe illum inumeros huiusmodi apud eū esse/ Laudassēq; Regē
modestīā eius sermonis/ tum Cur sit pl̄runq; quū laudare apertius nos detinet pu/
dor/ uelut ex obliquo per alienū cōtēptū latēter quē aliis detrahimus locū/ p̄strui/
mus nobis) paulatim prius p̄ gradus ceteroz; ad Scāderbegū ip̄m dilapsūm Di/
brensem, atq; multis modis conatū minuere famā uiri/ Ex pmisille post multa r̄/
rāno se oīno eo prelio/ si copia adsit (id quod ex parte rencauit) periculū sui cor/
poris cū illo facturū fortunāq; tentaturū militū ampliorē numerū noluit/ q̄. XV.
militū equitū, quos ipse sua quasi manu delegisset/ atq; ordinasset Ottomanus sicut
curā exercitus illi tradiderat/ ita oīa ad arbitriū eius referebat, Miles & si ea pauci
eate aditū Epiri abhorreteret/ Ingēs tamē fiducia uiri bene feliciterq; interpretari sin/
gula cogebat. Magna p̄ter ea Mosi auctoritas apud suos/ & cōsanguinitas in pro/
uincia nō iniqua rōne acuebat hominū animos/ quod credebāt ingētiora se auxilia
ibi offensuros, Id quod & regi Dibrēnsis/ & ipsi fortasse sibi persuaserat, pollicitus
collocatū se cū senioribus Dibrāz/ & principibus quibsdā loci, laterēq; ibi multos
socios, & adiutores cōiurationis, qui mox se uiso pr̄optissima iuuentute cōuolatu/
ros, & arma uersuros in Scāderbegū/ Sic oibus paratis ad p̄fectionē intercalario
mense/ q̄nto Klendas martias Cōstantinopoli abiit/ Non qua Sebalias prius iterat/
sed usitatori uia p̄ Thraciā, indēq; Macedoniā in Dibras dirigēs iter/ in patrię cō/
spectū/ uisceribūq; sceleratū ferz; stricturus expediuerāt/ Caltrioti quōq; iāpridē
arma tū tēpus ip̄m/ tū frequētes nuncii/ & nihilo incertior fama/ designatōq; pluri/
bus locis/ ac uelut ad manū habito milite Noui aduentū hostis mitiore/ q̄ cōiueue/
rat/ animo/ & remissiore aliquatū per odio expectabat/ Quod uix adhuc credebatur

De aduentu
Moseos con
tra Scād. cū
exercitu/ De
occurſu Ca/
ſtrioti in eū.
Singulare
barbari cer/
tamē cū mi/
lite Scāder/
begano/ Vi/
ctoria xp̄ia/
ni militis. Et
de puocatio
ne Moseosq;
Scāderbegū
ad pugnā in
gularē puo/
cauit.

Mosē hostilē in se animū induisse, & spectatā tot bellis annisq; fidē/tā leuissimæ rei momēto tā cito mutatā/ illū forsitan ueluti stratagemate hoc usum/ad præclare aliquod facinus graui hostiū mina posteris testandum, etiā & si uerus hostis patriæ ueniret/tamē ex aspectu natalis soli/ & p̄sētia socioꝝ paulatim subeuntē pietatē/ irā oēm nois, & nefariū propositū demoliturā, Sed utcūq; esset/parato ipse ad oēs casus exercitū stabat, armatus oīno aut uoluntatē amici accepturus/aut acri indignatione contra illā pugnaturus, neq; cura eū ulla incesit p̄ fraudē quippiā agere/ aut insidiis p̄uerrere uenientē, quod neq; imodicas copias eius audiebat, atq; militem suū & uirtute, & numero sat idoneū ad apertā uim iniuriāq; uidebat. Vel q; difficile forsitan/ & non satis tutū erat artificē quondā earūde insidiarū & familiarē (ut aiūt) hostē suis captare laqueis, Ita liber ubiq; Mosēs nūsq; interpellato itinere Dibrā inferiorē intrauit/iuxtaq; planiciē multis præliis/ Mustaphea p̄sertim clade notissimā in Epīro cōsedit, nihil q; mouēs uel ad sollicitādā uel deustandā pro/ uinciā/nā & exercitus noster in p̄p̄inquo esse nunciabat/ & cupienti singulari certamine pugnæ auspicia sumere/apertiore uirtute/ & collatis potius signis/ q̄ tumultuarie dimicandū censebat. Non diu desideratus Scāderbegus, moxq; ordinata/ ut operæ precii erat/ acie & stricto quasi ferro aduolauit, fremebat maxime uulgus, & infrēdere dentibus miles audiebat, uix præ uehementi indignatiōe, & animi ardore cōtinēs se intra signa, Castriotus uelut anxius pater quū insolentē ob oculos filiū cōspicit, quē nefaria regnādi libido/ & impatiēs iugi adoleſcētia armauit, conatur p̄ singulos gradus/ legnū p̄mouet signa, & lenibus prius neq; uerbis depugnare cū hīlo conatur, ac differt, quo impensius p̄t̄/chari supplicii capitis/ & luctuosam p̄p̄rii sanguinis uictoriā/ Non secus ipse armatū/ & fremētē iā Mosē aspiciēs urgete pietate multifariā animū eius interpretabatur. Cupiebat cominus alloqui, & pertractare aliquātis per affuctū amici ingeniū/ libenter legatis/ libēter piis cōsiliis ageret, sed neq; dignitas impii, & rigor ipse militiæ, neq; militaris insolentia, & uibrātes iā gladios turmę isthæc fieri patiebant/ dū cōfessionē potius sceleris deo/ q̄ timoris hosti dare malunt. Alia Mosē uoluntas/ & diuersa maxime cōsilia erāt, apparās nā p̄ se ad p̄missum tyrāno spectaculū/ militē iā ad Scāderbegū p̄uocādū ire iubebat, Sed interpellauit/ distulitq; ducis factū priuata uirtus/ & in signis Turcæ unius animus, Ahmazę nomen erat/ qui progressus ad Dibrensem/ Liceat/ inquit/ nobis egregie impator prius uia tibi eā, quā diū dederint ad hāc præclarā gloriā aperire, q̄ndē indecoꝝ nescio qd/ & præter ius usumq; militiæ uideat ad suppressū aciei robur, & caput ipsum bellū decurrere/ priusq; leuiore opa auspiciā pugnæ sint tentata. Aceptus militis animus/ & p̄missum ut arma caperet/ nunciūq; ab alia parte ad Scāderbegū missus, q̄ uolūtate eius sciscitaret, An sineret, ut priusq; ad iactādā totā aleā deueniret, eo mō uirtus utriusq; & fortuna depromeretur. Viso nuncio Epirensis mutatū (ut optabat) Amici propositum putauit/ sed audito demū/ abire paulatim ex animo Mosēs cepit/ Quæ petita tamē omnia concessa/ Quin quosdā ex nostris militibus rādissē audio. Paratos se libēter/ si mallent/ eo dimicationis genere exercitus totos periculo exsoluere. Itaq; simul & nūcius ad

suos remeabat/ Et cōfurgēs hinc impigre miles noster Zacharias Groppla/ ueritus
 fortasse, ne q̄s prior eā sorte ferret, ad ducē ingētī animo/ ac turmalīū clamore per
 gebat/ Amplexatus maxime ab eo est, & laudata uirtus uiri/ Socii inter armandū
 nō robur maius nō animū illi/ nō ferociorē dexterā, sed fortunā r̄m Manesī a su
 peris peroprābāt, Solitū genus armorū acceptū/ & alia sup̄or̄namēta, quæ hosti
 magis q̄ ipsi animos acuerent, Nulla re inferior barbarus prior in mediū p̄trens,
 quū uixdū inuentū sibi crederet hostē/ & armatū/ & infesta iā cuspide in se prope
 rantē cōspexit. Tū altiore uoce cōpellans uirū/ & satis r̄pis ad mortē properātibus
 fore inquit/ peramice ad colloquū inuitauit/ Quūq̄, & nomē, & officiū militis scī
 scitatus esset/ Demū certamini cōditiones subnectere p̄gebat, nō ab similes ab his/
 quas Paulus olim irriserat/ Identidē Zacharias ea uelut inania uerba præcidens.
 Optate se ait plura capita, quo/ si ita stauerit fortuna/ animū eius cumulatius exa
 turare queat/ His dictis fremētes adiuuicē/ & toruis se meritī oculis diuersi abeūt,
 Elongantē aliquantū, ut cōitari equorū/ & ictus acriores possent/ conuerſa
 utrinq; cuspide effundūt habenas equorūq; armos calcaribus fodiūt. Neutrū ictus
 fefellit/ Effectus tū utrinq; inanis fuit, nā lanceæ amboꝝ/ quū umbilicos ipsos seu
 toꝝ, quos ferreꝝ laminæ regūt, p̄strinxissent/ sine ullo hauſtu cruoris sunt p̄tractæ,
 Ipsi quōq; eo impetus tenore corporibus ad inuicem collisis/ equi, uiriq; corruiere.
 Mox illeſū Bellatores equis relictis/ strictis cominus gladiis acriorē ineunt pugnā/
 Ornare multifariā fortuna id spectaculū stauerat/ nō alteri iniquor magis q̄ alteri,
 Multis ne quicq; sine cruore ingeminatis ictibus ferrū ambobus ē manibus colla
 plum est. Enſū id uitio fortasse q̄ quū recurui, & graues eq̄ribus potius parati fo
 rent, incōmodiores ad pedestrē pugnā erāt/ aut p̄ lassitudinē forte uel imprudētiā
 imōdica feriēdi cupiditate exculli sunt. Tū abiectis leua scutis uelut Athletę iner
 mes cōfertis manibus/ quod superat uiriū exhauriūt, Spectant acies pari lance ti
 moris/ speiq; Vbi uero aliquādiu luctati certamen interpellassent/ neq; alter alterꝝ
 loco mouere/ aut sternere posset/ ultimo conatu ad inuicē se tollentes ambo eadem
 ruina corruiere/ Barbarus lubter resupinus. Albanus in os iacentis p̄nus incubuit,
 educōq; impigre pugiōe iugulū rimatus cōfodit, resolute tū paulatim manus mo
 rientis/ Liberq; uictor cū ingenti suorū clamore surgens lētus ense apprehenso qui
 iuxta iacebat caput spirantis a/ ihuc hostis abstulit, & simul eo/ simul reliquis onu
 stus spoliis pedes ad progressos passim obuiā socios perexit, nā equi iā pridē initio
 ip̄so certaminis aufugerāt/ Ambo tamē in nostras stationes uenerāt quod lētis anī
 mis omen accipat uulgus/ Præmia eadē Zacharias quæ Manesius a Scāderbego
 tulit, Laudes tamē ab exercitu longe maiores, quod difficultas pugne & uarietas
 ipsa rei augere uirtutē uiri/ & ornare magis uictorię gloriā uidebant. Interea Mo
 ses licet ostendisset id spectaculū feroces uiri spūs/ & dehortaret/ ab ea re ducē pa
 uentes iā ex socii euentu turmę, citato ocius equo in fumantē adhuc sanguinē locū
 puolans cōpellato uoce Scāderbego prouocatiōis signū dedit. Obsupere notri,
 ac horrore quodā inter hoies orto prę insolentia tā seclerati facti nemo fermē uocē
 emisit, Nōdū omnis a Scāderbego abscesserat pietas, ac reluctatus paulisper secū

domestico fedare sanguine dexteram nolebat/ sed ubi pertinacius instantem & praebrae immodice ingerentem uidit, explosum tum omne ius/ saepe & frustra retinentibus suis/ atque transferre in se eam uolentibus plenus irarum/ in expectantem fertur, Ausugit extemplo Moses, & receptus ad suos nihil praeter uerecundiam locutus mouere totius exercitus signa/ & apparare ad ultimam dimicationem exercitum cepit, Scaderbegus cum magna laude/ & militum gratulatione reuersus est in castra/ neque ingrata omnino ei Moyses fuga/ & etiam tam ualde regis fuit, quod impari eum maxime Castrorum palam diceret crederetque. Ego si in istum & insolentiam puocatis/ contraque fugietis ignauiam/ ac exitum rei spectet/ Credere licet Dibresem uel permissionis illius pudore commotum exoluere se couelat alieno aere uoluisse/ & praesenti periculo deterritum terga dedisse/ uel temeraria & inani quadam aestimatione id fecisse putantem non egressorum Scaderbegum, id quod ipse postea patriae restitutum palam confessus est. Nostra quoque uexilla sine mora ulla primo ta, & clamor undique, qualis in uictore exercitu solet editus. Castrorum licet & exitum militum robur (sex. n. equum quatuor pedum milia fuere) & affuturam iam multiplex omine/ ac certa quasi uictoria conspiceret/ nihil tamen uel in distinguendis exactissima cura copiis/ uel inflammandis ingeri ardore ad pugnam militibus praetermisit/ Oratione eius inter redeundum in castra ab inani Moyses puocatione tale comperio fuisse.

Ofo Scaderbegi ad suos ante congressum cum barbaris, & eius uictoria. Fuga & exdes Barbari exercitus, Dirreptio castrorum.

Procedite uos quoque (quoniam exaurari adeo usque hoc spectaculo statuit fortuna) ad aliud utinam fortissimi milites. Traditum uobis ferrum, & ultices posceti prius expedite dexteras, ac armatos sequimini deos, Expellamus iam ocius quaelo/ si nulla alia ratio, uel temporis/ uel hostilis impatiencie studeat/ ex oculis nostris tam nefarium/ quam molestissimum spectaculum, ac paratiorum iam ad fugam/ quam ad pugnam hostem ex insontis, atque nihil homini meritis patriae conspectu graui aliquid imposte documentum tollamus. Ad audaciam/ ad expectationem totius uictoriae signa satis praecleara ostensa/ dataque sunt, dum pari uirtute atque iusticia progressus hostis, alter miserabili cruore, ac capitis sui percussio, alter sordidiorum sanguinis integritate nobis hucusque uictoriae auspicia dederunt/ Pugna uimus satis pietate dum integrum fuit/ Inhibuimus publice/ priuatimque ardorem istum, ac iusto impauimus ferro, Nunc sola haec pietas relicta uobis patriam/ liberos/ uxores/ ac caput hoc (quod proloqui reformidat animus) libertati nostrae/ ocio quieti natum, dicaturum defendere/ fide/ delubra/ sacra/ deos ipsos, quae omnia euertere, ac pristinas sordes inuehere in Epirum properat/ insignis patriae ciuis, Utinam audire potuissetis, quae promissa quam ignauiae/ & ignominiae uestrae plena omnia praestiterit Tyranno/ Nullum accommodatius hodie esset/ nullum acrius adhortationis genus. An creditis quod alia ratione maiores copias neque petiit, neque accepit/ nisi uel uires, & uirtute uestram contemnentem, quam omnem pristinam fortunam Epirotici nominis in se tantum positam fuisse dixerit/ uel perfidia uestrae confidentis, & sperans noua se hic auxilia/ nouos exercitus inuecturum, Et ob id ipsum Dibretram hanc fortasse/ ac locum istum Dibreenses egregio facinorosi elegit/ ut domestica saltem arma duci suo praesto essent, & armatum sequeremini, quem inermem sequi noluisstis/ Sequendus scilicet nunc maxime fortibus uiris quem ad perfidiam/ ad rebellionis notam fugere quoque ignominia addita/ contemnit fugientem Dibreenses, Abominatur inuisum diis/ hominibusque proditoris caput. At sequendus tamen/ & praesequendus totis

signis/animisq̄. Et aut scelerata uestigia penitus ab hoc solo abolenda/aut ingrata
 ossa uictrici parriat̄, & oppugnato nequicq̄ natali solo mature reddenda.
 In maximo tumultu/ & clamore militū & cæpta quasi & expleta est oratio/moxq̄
 à cõtionē itū est in hostē nihilo segnus obuiā p̄deuntē/Exercitus noster in cornua
 diuisus fuit ex q̄bus atq̄; Masachi? Angelinē nūcupatus, atq̄; Giuriza Vladeni
 obituit Scā Jerbegus/illa uetū locū medrū nō mutauit/Munita ibi acies hastaroz̄
 robore, & quorū dā equitū italicoz̄/Sagittarii p̄ cornua in frõte cū scorpionariis,
 & reliq̄s id genus milicibus distincti/Sicq̄; peditatus/ & equitatus tā circa signa ad
 primos impetus/q̄ in postremis agminibus ad solita subsidia. & uariationē tortung
 distributus/Moses unica tñ fronte in amplitudinē deducta quatuor fermē milia
 suoz̄ sub ipsi uexillis locauit, ac apposuit hosti, Toridē ponē milia iuxtaq̄; hos le/
 ctissimoz̄ uiroz̄ corporoz̄ suoz̄ nobilissimoz̄ quorūcūq̄ assignata, qui ex timorē au/
 gientū oppositiōe corporoz̄ suoz̄ arcerēt, & lubricitēt testis, ac furorē hostilē repri/
 merēt, donec subsidiariis, & Mosi ipsi cuius statio nō longe aberat, aut ad inuadem
 dū hostē/ & restituēdā si opus esset fortunā/ aut ad cõsulendū siq̄d durius incideret
 de fuga spacii aliqd̄ esset/Dibrēsem ex maiori parte eq̄tes Epirotici generis cinge
 bant, ac litus ipse suū eoz̄ robore firmauerat, Quod lingua/ & mores hominū no/
 tiores cõsilia aptiora/ & dare/ & accipe posse uidebant, Multiq̄; ex iis ab eo ducto/
 res agminū cõstituti, atq̄; uaria munia eius p̄clii cõmissa uiris/ cæteris nihil recu/
 santibus/ uel moleste ferētibus, quū libera regē omniū potestas Mosi data fuisset à
 tyrāno. Cæterz̄ cõgressis utriq̄; maximo ardore iis qui in prima fuerāt acie collo/
 cari/ uostrisq̄; ualidā impressionē faciētibus. Iam primū hostiū agmen pellebatur/
 & retrocedētibus leuissim signis/ nisi mediā acie pari timore/ atq̄; piculo oacrabant,
 frustra inangētibus locis/ ac reuocātibus fugiētes, quū equi uirip̄ imissis maxime
 sclopis inangētū pauore pulsi repeterēt castra, & pallū iterarentur/ Nūq̄; oculos
 Dibrēsis nūc hac/ nūc illac maximo piculi/ ac uitæ cõceptu obequitabat uerbis, fa/
 ctisq̄; animās uiros/ & restituēs p̄stantia sua multis locis certamē, ac instaurās ordi/
 nes suoz̄ turbatos, Secūdāna acies nondū satis dissipata/ uel loco pulsa fuerat pp̄
 robur uiroz̄/ (q̄d̄ diximus) ponē ad custodiā assignatū/ in stāte tñ sine intermissioe
 Scāderbego deticiebāt uires/ animiq̄; hoibus, & uia ad postremū agmē ac cardinē
 ip̄m puz̄ apiebat nostris/ Quū nō diutius moratus Moses/ impullo/ quē iuxta ha/
 bebat/ signifero cū p̄optissimoz̄ quorūcūq̄; manu illuc accurrit, cruentiorēq̄; ali/
 quantulū nr̄is nō incertiorē fecit uictoriā, nā secutē Scāderbegū reliq̄; turmz̄/ ac
 cornua utraq̄; ibi circūfusa obsederāt quasi undiq̄; pugnātes/ fugientū nemo curā
 habuit, donec Moses quōq̄; uertere in fugā, qui acri aliquandiu p̄tinacia, & inde/
 fessa dextera licet magna suoz̄ p̄nicie sustinuit hostē/ Scāderbego uiso, atq̄; in se
 iruētū nūq̄; est cõgredi ausam/ sed uitabat quo magis poterat aspectū oēm/ & uiri
 cõgressum uim tñ oēm/ ac robur suoz̄ in illū uergens/ atq̄; impellens/ si quo inō tunc
 periculo suo caderet/ sine quo res albana cadere nō poterat/ Nostri circa turcaȳ; la/
 tera/ & ceruices intētī, nō prius ad ducē cōuertere aios/ q̄; primā legionē oēm luttu
 li. tene, & perfregissent secundā multis signis ablatis/ occinēq̄; quibusdā ductoribus

exercitus, Tum eorum capita à vulgo (ut fit) lanceis fixa satis latum timorē reliquis incussere, Nullus tamen memorē fugæ Dibrēsem cōspexit atq̄ omni p̄sidio latus eius nudatū, & irreparabilis fortuna belli perito duci visa fuit, Sed colligēs ardentissimē circa se pallatos/ac ignauā hominū increpitās renouabat p̄ oīs gradus sudorē. hosti uictori. atq̄ exitū anceps longūq̄. faciebat. Miratus Scāderbegus tantā p̄tinacitā/ac rabiē potius quā dā pugnātis. Vix se inq̄ pro ruenti ante oculos p̄ria/& tractis ob ora filiis pari odio fuisse decertaturū, sequētēq̄ Tanusio/Ameša, & ambo/bus Stresis nepotibus integro animi ardore impetit uig;/cōpēlātibus nris q̄busdā illū noīe, ut Epiroticū Diadema paratū sibi expectaret/Sed neq̄ minē/neq̄ aspectus uenientū perterruit ferocē hoīs animū. Vege succedente circa eū postremo/ac subsidiario agmine primū nroq̄ impetū egregie & sustinuit, & repressit, Hic Barbarus q̄ dā ut pari aīo, at p̄ uirtute p̄cedentē Scāderbegū cōspicatus effulsus habēnis, & cuspidē directā ita uenientē excepit/ut resupinū sterneret sup̄ dorsū equi, clamorēq̄, suoy excitaret occisū credētū. Ea res tardioris aliquāntisp̄ fugę, & maioris sanguinis causa fuit, nā & animi creuere ceteris, Et firmatū sup̄ equo Caltriotū Felix temel dextera uiri tāq̄ sibi debitū poposcit, Nō passus est egregius dux ultionē ignominiaē suę ab alio nbi, q̄ à se ipso exolui, ac uelut insuetū eū pudorē æquo aīo ferre nō posset/fremēs frementi stricto gladio occurrit, illęsusq̄ penitus ipse/multis uulneribus cōfectū hostē deiecit ex equo, Tunc uero clamore ruentē humi profectus est albanus/& furor oīs in Mosem uersus, qui profecto pro gloria saltē si nō pro uictoria stetitissent/nisi loci & dies simul deseruissent pugnātē/Tūc sicut belli/ita ducē ēt fugę miles eī cōsecutus/Epirotica iuuetus p̄ q̄nq̄ amplius stadia uelīgia fugientis nō reliq̄/ in quo mō uiuū/aut saltē mortuū hīc possent, uel q̄ optare lūmope nouerāt, Scāderbegū. Cęsi multi ex postremis sunt/ ipse integer oīno manus eorū effugit, ac pitus locoq̄ eū infamibus reliquis uix q̄tuor hominū milib⁹/pariter labore/atq̄ tamen cōfectus mox in tutum euasit/tefectis ibi corporibus diē expectaturus Nostroz minus q̄ centū occisū/uulnerati. LXXX. qui nō labore/nō uulneribus/nō tenebris/cardati p̄ noctē & tentoria, & spolia iacentū auidissime diripuerunt/Captorū nemo notioris cōditionis fuit/p̄ter unū, q̄ multis deformatus uulneribus Zacharię se tradiderat. Hic solus seruatus, & redēptus postea est pulcher rīmis pro eo milis donis, Ceteri partim ignorātē/partim ēt nō phibēte Scāderbego uariis supplicis ab exacerbatis Belgradēsem cladē hoibus destinati/sicq̄ publice/& priuatim ira exlauata/ac cōpēlata (p̄put potuit) prior factura. Ita expedita uictoria/ac tā suis q̄ hostilib⁹ uasis collectis in antiq̄ caltra reditū, ordinatōq̄ solito p̄sidio paucos ibi mo. atū est dies, ac pridie nonas Aprileis reuersum eū insigni triūpho Croiā. Tunc dolor ille/quē tēpus tā ipm̄ (ut solet) paulatim mitigauerat, penitus fermē obliteratus, & animi hominū noua hac laticia restituit/atq̄ erecti. In Dibris lōgiore festiuitate/atq̄ excellentioribus ludis eius uictoriaē laus celebrata/q̄ ullo alio belli successū/& habito ex hostē triumpho alias factum fuerit/Quod ignominiaē uelut quandā suā aliena cōtractā culpa expurgasse, & certiora pignora/ac documēta suspectę prius aliquāntisp̄ fidei suę Caltriotō dedisse uiderentur.

De donis & munerib⁹ ab Epiroticē ad Alphonsum milis.

In Appuliâ legatio missa cū insignibus nouę uictorię spoliis, quibus & Belgradensis ignominie & domesticę p̄sidie ultio cupidissimo regi testata reddere ē/ Accepta est & remissa ab Alfonso honoratior longe & q̄ accesserat opulentior eadē legatio/ licet & ipse recēti florētino bello/ ac irrita Plūbini oppidi obsidiōe/ & pecuniis/ & uiribus exhaustus maxime foret. Sub idē tēpus Moses cū sociis nō lōge ab Epiro p̄ aliquot uagatus dies haud facis animi certus erat/ quo uerteret iter/ nāq; tanta ignominia/ cladēq; accepta Cōstantinopolis aditū/ & tyrāni cōspectū abhorrebat/ moliri aliud cōtra hostē ad exculandū saltē/ si nō expurgādū fortunę prioris euentū/ neq; paucitas copiarū/ neq; demissi militū animi patiebant. Tentare tñ apud suos eā rē/ quū ingētes sibi spūs nō deficerēt, statuit oīno, Exorsusq; furore/ & casu qdā multa interdū p̄fici solere, quæ nulla rōne/ aut uirtute effici posse sint credita/ ac unicā tñ illam salutē relicta uictis, ut nullā deinceps nisi uicerit sperare possint/ aut uita ce/ lebris/ aut gloriosa morte querēdā fortibus uiris tāte abolitionē ignominie/ sat multis uerbis in hęc sententiā distulerit, pollicitus p̄terea se p̄ peritiā locorū, & regiois illius uel die/ uel nocte malint/ usq; ad ipsa hostiū castra icruetos ductorū, quū exercitū nostrū mox Croiā redisse affirmaret, & p̄sidiū ad custodiā puincie relictu mīnime sibi uel uirtute/ uel numero militū parē/ Nihil p̄sualum hoibus/ sed clamoribus & crepitu ipso armorū exhibilata snia Moses, arripereq; iā in grēciā iter dam/ nato sine uariatione ducis cōsilio cepit miles/ Necessē fuit omniū uoluntati parere Dibrensem, suppressaq; reliqua uoce pari silentio, atq; merore tanq̄ ad suppliciu aliquod raperet/ quā semel uolūtaria perfidia deseruerat/ denuo cogēte fortuna ta/ citis nequicę suspiciis dulcē infelix patriā reliquit/ Inter discessum eius ex Býzantio/ & reditū duo paulominus mēses intercessere, Quare nihil certi affirmāte fama multa secus ac erāt Tyrānū tā diutina absentia eius credere cogebat. Nūc cū toto exercitu interfectione cęsum/ nūc saluū illū/ & p̄ditos suos putauit/ Aut ipso singulari certamine (ut p̄fixerat) Scanderbego cōgresso/ & illius manibus occiso/ reli/ quas copias eandē fortunā subiisse, uel p̄ timore dedisse se hosti (Nunc id quod quū maxime optaret/ hominū more magis ad animū trāsibat) uictorē ex eo bello Dibrensem in reliq; puincie deuastatiōe captiuitate ire p̄ cliuē/ uictoriā p̄sequi, & p̄missum sibi sc̄aptrū apparare/ libenter credit/ Sed absimilis ab omni expectatione aduētus, & sordidissimū uenientū spectaculū nedū subirati animū regis, sed populi quōq; oculos sūmopere offendit, iacratūq; tacite Moses est. Quod cū hominū florē uel perfidia sua, uel imprudenti audacia amisisset, & iacentes hostiū animos ex Belgradē clade tā propere erexisset/ Albanus tā fortunę calamitate/ q̄ fugā illius suę pudore/ atq; memoria/ nō linguas/ nō oculos hominū ferre poterat, Cōciliabant tñ illū multosq; animis/ infamiā simul propriā propulsantes nō ingrātę militū uoces, Quū in p̄clio & militis/ & imperatoris officio functū exactissime dicerēt, ac minēq; illo pertinacius instaurare iā concidentē belli fortunā cōtendisse, & prouocationis illius ignominia inuicta Scanderbegi uirtutē/ ac humanę fragilitatis obtentu excusaret. Ita sibi militaria studia comitas/ & populare ingeniu uiri, sed magis insignis dextera/ ac p̄tās bello uirtus deuinxerat, quæ p̄cipue ornāmēta

Moses post
cladē à Ca/
strioto acce/
ptā i cōtēptu
ab Ottoma/
no hit^o/pnia
duct^o ad Epi
rēsem rediit.

LIBER

amari i hoste quôq; cōsuevere tuteꝝ, adeo ut/quū (uelut fit) captiuū sibi fortē uirū
 fors belli tradit/pletūq; aliqd de solitis supplicis remittant, seueriores longe igna/
 uis, quos uelut ali indignos/& cōsumēdis frugibus tm̄ obnoxios perire utile quasi
 dicit, T yrānus nulla satis rōne adduci potuit ut eius iacturę, & doloris sui ultionē
 ab infonte/& afflicto aliq; mō nō exigeret, nō aures/nō animū regiū ueniā poscēt/
 & culpā oēm eius facti in se reiciētī p̄bere usq; uoluit. Quin faticēs insolentissimi
 odiū tyrāni (licet nihil ferē in eo p̄ter fortunā reprehendi posset) in caput ipsū/
 & suppliciu uiri erupisset/nisi purpurati qdā/& magis intimi penā eius alienatio
 nē ceterorū omniū iposteg; fore dicētes/sanioribus cōsiliis regis irā demoliti essent/
 Sic uenia Mosi exorata, & qō oīs de capite eius abolita/tū in eo contēptu relictus
 adeo despectui habitus ut uix alimētorū illius ratio à T yrāno hēretur/Eodē ad oīa
 uultu Dibrēsis dissimulabat singula/lacerās intus uariis curis animū. & nō cibi nō
 fomni capax/quū hinc peculi/inde infamię suę magnitudinē non iniquus priuini
 erroris iudex seꝛdula accusatione metiret/Inops qd ageret/quo uerteret studia/quā
 degēdē uitę eligeret rōnē/Tandē in optimū loge in ea re cōsili genū nō inanis co
 gitatio euasit/Meumethe relicto, qui ex euetu/nō ex cōsilio iudicare nosset/offensę
 ad eoufq; patrię denuo se tradere, & quā male promeruerat fidē suorū sequi dulce/
 piūq; desideriu infedit. Ita & scelus suū saltē/nō infamiā sceleris ea se p̄nitētia
 abolitū, & alioqn de ingrato tyrāno ultionē sumpturū se sperans/p̄sertim q; de
 mentiā Scāderbegi longo interuallo delicti sui magnitudinē uincere sciebat/Se/
 dato itaq; ea deliberatione animo/in dies modū aliq; & facultatē fugiēdi capta/
 bar, nox maxime fuit ad eā rē (put factū est) adhibēda, Sic egressus in exitu diei
 ignaris custodiis/mutato integrā noctē cū die sequēte nusq; ferē interpellata pro/
 gressus cōtentione itineri adiecit/Donc eā regionē Thracię quę Macedones cō
 tingit, intrauit/Tū trāq;lliore aīo reliquā uīa est profecutus/sicq; paucis diebus in/
 gressus Epix recta ad p̄sidiū in claustris impii nri positā prexit, inde ad Scāderbe
 gū trāsiturus. Ceterę uiso eo/Dibrēses demolitis sola quasi aspectus incelticia ani/
 mis/desideriu ueteris ducis cū pristinę cōsuetudinis cura incessit/obliteratōq; qd
 patrię/qd sociorū & sanguis sui pditor fas/iuq; omne generis humani p̄uertisset/
 nō sine lachrymis illū excepe/& sic interlōgos militū amplexus magnā partē eius
 diei cōsumpsit/Admonitūq; ab his Scāderbegū nō longe ab esse/mutato p̄posito
 Croiā eūdi/ad illū ire prexit/Secuti sunt plures ex p̄sidiio hominē/ut honoratior
 iret, & facilius ueniā promeretur. Pag; restabat diei quū cingulo de more gentis
 circa collū cōuoluto p̄gressus obambulatē ante tentoria Scāderbegū inuenit, atq;
 moestissimus ante eius genua puolutus supplex ut nō aliq; eius merito/sed ipse sua
 liberalitate/animiq; humanitate ignosceret sibi/incolumēq; ueller p̄fusis lachrymis
 poposcit/Non abstinuere eo officio ceteri qui cū illo erant/Castriotus manu p̄e/
 hensum hominē surgere illico iussit/Er nō segnīs ad ignoscendū p̄benigne allocu/
 tus multiplici amplexu/osculōq; recōciliatū illi animū suū satis apte ostēdit. Non
 multū admiror i Scāderbego/Quod Mosi p̄nitētia tā cito admiserit/ licet & id
 quôq; nō sine summa esset admiraciōe p̄sitandū, quū tot publica & priuata odia/

iniuriâsq; in eū euouisset/In caput ipsius/in libertatē patrię tā nefaria cōiurasset/
Sed qđ tā cito/tā facile ignouerit/ut uix uisum/uix auditū ad eō insigni liberali/
tate/& diuina quadā ueriusq; humana elemētia sibi ipse cōciliaret/Quū nōdū nup
occisoz dolor/nōdū sparsus iuoz cruor/& recentia uulnēra coaluissent uiris/neq;
multos post dies quę ablata Moū/ aut fisco adiudicata/ aut diuisa inter priuatos
fuerant, reddi oīa curauit, Pristināq; dignitatē uero secūdo uulgi fauore in integrū
restituit, eaq; animi moderatione & sibi gloriā ingentē peperit, & culpā illius/insa/
miamq; leuauit, atq; oēm flagitiū memoriā de hominū mentibus aboleuit.

MARINI BARLETII SCODRENSIS SACERDOTIS
DE VITA ET GESTIS SCANDERBEGI
EPIROTARVM PRINCIPIS
LIBER. NONVS.

IMVL & hinc immemor iniuriarū patrię ducis sui modestiā
imitata uario gratulationū genere restitutū sibi Mosem gaude
bat. Edicto etiā per Scanderbegū lato/ne quis eius facti men/
tionē uel publice/uel priuatim moueret. Ex inde ereprū sibi ho/
minē Tyrānus acrius excandescēs nō sine molestia maxima fe/
rebat, præsertim posteaq; rediisse denno in Epirū audiuit, atq;
tunc demū non fortunā hoīs in illo prælio/& clade suoz, sed perfidiā trā accusans,
fugā eius & defectionē illam tā imprudenter à se creditā Scāderbegi stratagemā
fuisse dictitabat. Ceterę de rōne gerendi belli seq; ulciscendi & rebus Epironicis ex
multis sententiis illa pualuit, quę abstinendū oīno ab armis per eū annū censebat,
Et aut occasionē aliquā expectandā/aut totis curcay uiribus cū ea gente bellādū.
Recepta co libentius ea snia, quod nō satis belli rumores ex Asia/& pside nuncia/
bantur, Missum tñ p̄sidū ad finiū custodiā licet nō satis ualidū, quod à populatio
nibus assuetis nostroz saltē insolentiā cōpesceret. Et si opus foret Sfetigradenti/
bus/& locis uicinis usui esse possit/Castriotus quoz cognitū tū ex Mose/tū recen/
tibus exploratoribus cōsiliis tyrāni belli curā & ipse paulisq; remisit. Audito tñ ad
uentu noui p̄sidii cōtracta haud satis ampla manu suoz; in insidiis per aliquot la/
tuit dies/sed regis iuxta Alchriam cōsidentibus inanis expectatio eius fuit. Quā/
obrē multis pcuratis ac relicto ibi Mose ipse ad locū quendā maritimū q; redoni
dicebat, ad reliquū ætatis cū uxore rranigendū cōcessit, Ibiq; uenationibus/atq;
aliis id genus studiis magnā autūni partē consumpsit, Non tacebo hoc loco de eo,
quod maxime in claris ducibus exigere solitus est impator; omniū facile impera/
tor Scipio africanus/Continentiā certe admirabilem/nedū in alterius formicę sed
proprię quoz; uxoris nimia frequētia uitanda, quū nullū maiorē hostē & animi,
& corporis uiribus/q; fœminam esse diceret Sicq; proprio exemplo & milites suos

Att. Quantū
Epirus i Mo
seos reditu in
priā letata ē/
Tātū Meu/
me. hes fuga
illius excan/
duit.
De uariatiōe
belli iter Epi
renses/& re/
gios/De lau/
diū? Scāder
begi/De cre
bra Moseos
discursione p
agros hosti/
les. De Ame
se fuga ad ot
tomanum cū
uxor/ libiq;
De apposita
ei^o uione co/
rā eo, & decre
to Meume/
tis cōtra Scā
derbegū.

trebro domos reuidentes dānabat/Assiduis uigiliis/ ac duris labor; thoris castigan
 dū corpus inquit ad oēs libidinū & tū facile extinguēdos/ Nō scorta militaria nō
 aliquod (ut sit) eius lasciuię uestigiū in castris unq; Scanderbegi uisum/ Sed uetus
 quedam disciplina inter hoies/ ac religio uerbis/ factisq; mirū in modū cōseruata/
 His fortasse artibus seruātū est, & auctū per tot annos tanta gloria atq; felicitate
 impiū/ His cōciliati superi & aios & gladios hominū tantope acuebāt. Interea xpīs
 Moses interētus maxime quatenus & ignominia suę maculā recēti aliquo facinore
 abstergeret, & tyrāni simul ingratiudinē plesteret/ Aucto p̄sidio/ ac duplicato ferē
 numero militū totos dies in deuastrandis hostiū agris, ac laessendas nouas turcay
 custodias cōsumebar, nunc interdū cū paucis/ nunc per noctē latēter sequēre mul
 titudine progressus, occisus aliq; uel exceptus inter pabulandū/ uel in eiuscemodī
 ministeriis/ Tamē nō audētibus p̄gredi regiū nihil dignū memoratu gestū. Hinc
 Disbrētis ad infamiā suā abolēdā manibus/ pedibūsq; (ut aiūt) acriter cōtendebat,
 Inde Amesam uelut tantę p̄fidie h̄redē nescio q; demon/ & fata sua depromebāt/
 Multa scribentē hoc loco deterrēt, & ad silentiū quasi me inuitant/ Quod ea dome
 stica scēlera/ ac ingratiudinē mortaliū sicut meminisse/ ita referre horret animus.
 Illud uero magis, quod nihil certi affert fama de hois fuga/ Varii uaria interserūt
 mendacia, & plura ferme absq; similitudine aliqua ueri. Quare ea tanq; neq; utilia
 ad historiā/ neq; legētibus placitura instar pictoris p̄nicillo obliuio cōregam, Pri
 stinā uū rationē illam in Amesę defectione secutus, quā in Mose quōq; sollicitādo
 corrūpendōq; adhibirā reuolimus, p̄ nūcios scilicet/ & magistratos uicinos locoz,
 p̄sertim q; nō difficile colloqui sapius cū Amesa hosti erat, & occultis agere nun
 ciis, nā regionē quandā Epiri nō ignobilē ad turcay fines uergentē patrii b̄nficio
 possidebat/ x̄grefertis q; tādū apud se priuatus ageret/ T̄ī animum uero (ut dixi
 mus) asiaticis rebus occupatū illa quōq; nō imprudēs rō de hoie sollicitādo/ & ac
 cessendo mouit, Quod quū & de principū sanguine esset, & gratia ingēti polleret
 apud populoz animos/ admitturos longe facibus impiū eius t̄piotas/ si uel parua
 periculi uis urgeat/ q̄ in Mose facturi fuissent nō ab re credit, Et hæc eadem cū
 Amesa p̄ nuncios agitata, multūq; ad fidē p̄merendā ualere/ ita nedū p̄idos/ sed
 credulos plus nimio fortēte regnandi uesana cupiditas facit/ Sed callidi uir ingenii/
 utpote quē aliene fortunę euetus fatis de oib; instruxerat, ne cū aliq; p̄fidie suspi
 cione/ & capitis sui piculo irer ad Ottomanū/ uxorē q; & paruulos liberos secū eius
 sceleris focios duxit, traditurus hosti uelut non inefficax fidei suę pignus/ & uincu
 lū/ Maximū in puincia tumultū & stuporē quēdā hominū fuga eius excitauit/ mi
 rantibus singulis, & sciscitātibus cām rebellionis, quū ad id q; nepos Scāderbegi/
 socius ēt/ ac collega quasi impiū esset/ Patruus re audita maxime x̄grefertēs/ atq; in
 gemiscēs. Hoc inq; decrat mihi ad tot labores molestiāq; ut domesticis etiā/ & in
 testinis armis oppugnaret/ Ita ne inuisum hoc caput? Ita male merita patria. An
 tam p̄ciosum potius Epitoci diadematis decus/ Inuidit Amesa Mōsi/ Inuidebit
 itez/ si me diu/ si uis. fāsq; generis hūani/ si uirtus/ & fides uestra nō fallit, Intrauerat
 iā h̄yems, & nuda pabulis tellus/ ac tēpoz incōmoda fatis p̄ se hostiū apparatus/

trebro domos reuidentes dānabat/Assiduis uigiliis/ ac duris labor; thoris castigan
 dū corpus inquit ad oēs libidinū & tū facile extinguēdos/ Nō scorta militaria nō
 aliquod (ut sit) eius lasciuię uestigiū in castris unq̄ Scanderbegi uisum/ Sed uetus
 quedam disciplina inter hoies/ ac religio uerbis/ factisq; mirū in modū cōseruata/
 His fortasse artibus seruātū est, & auctū per tot annos tanta gloria atq; felicitate
 impiū/ His cōciliati superi & aios & gladios hominū tantope acuebāt. Interea xp̄s
 Moses interētus maxime quatenus & ignominia suę maculā recēti aliquo facinore
 abstergeret, & tyrāni simul ingratiudinē plesteret/ Aucto p̄sidio/ ac duplicato ferē
 numero militū totos dies in deuastrandis hostiū agris, ac laessendas nouas turcay
 custodias cōsumebar, nunc interdiu cū paucis/ nunc per noctē latēter sequēre mul
 titudine progressus, occisus aliq; uel exceptus inter pabulandū/ uel in eiuscemodī
 ministeriis/ Tamē nō audētibus p̄gredi regiū nihil dignū memoratu gestū. Hinc
 Disbrētis ad infamiā suā abolēdā manibus/ pedibūsq; (ut aiūt) acriter cōtendebat,
 Inde Amesam uelut tantę p̄fidie h̄redē nescio q; demon/ & fata sua depromebāt/
 Multa scribentē hoc loco deterrēt, & ad silentiū quasi me inuitant/ Quod ea dome
 stica scēlera/ ac ingratiudinē mortaliū sicut meminisse/ ita referre horret animus.
 Illud uero magis, quod nihil certi affert fama de hois fuga/ Varii uaria interserūt
 mendacia, & plura ferme absq; similitudine aliqua ueri. Quare ea tanq̄ neq; utilia
 ad historiā/ neq; legētibus placitura instar pictoris p̄nicillo obliuio cōregam, Pri
 stinā uū rationē illam in Amesę defectione secutus, quā in Mose quōq; sollicitādo
 corrūpendōq; adhibirā reuolimus, p̄ nūcios scilicet/ & magistratos uicinos locoz,
 p̄sertim q; nō difficile colloqui sapius cū Amesa hosti erat, & occultis agere nun
 ciis, nā regionē quandā Epiri nō ignobilē ad turcay fines uergentē patrii b̄nficio
 possidebat/ x̄grefertis q; tādū apud se priuatus ageret/ T̄ī animum uero (ut dixi
 mus) asiaticis rebus occupatū illa quōq; nō imprudēs rō de hoie sollicitādo/ & ac
 cessendo mouit, Quod quū & de principū sanguine esset, & gratia ingēti polleret
 apud populoz animos/ admitturos longe facibus impiū eius t̄piotas/ si uel parua
 periculi uis urgeat/ q̄ in Mose facturi fuissent nō ab re credit, Et hæc eadem cū
 Amesa p̄ nuncios agitata, multūq; ad fidē p̄merendā ualere/ ita nedū p̄idos/ sed
 credulos plus nimio fortēte regnandi uesana cupiditas facit/ Sed callidi uir ingenii/
 utpote quē aliene fortunę euētus fatis de oib; instruxerat, ne cū aliq; p̄fidie suspi
 cione/ & capitis sui piculo irer ad Ottomanū/ uxorē q; & paruulos liberos secū eius
 sceleris focios duxit, traditurus hosti uelut non inefficax fidei suę pignus/ & uincu
 lū/ Maximū in puincia tumultū & stuporē quēdā hominū fuga eius excitauit/ mi
 rantibus singulis, & sciscitātibus cām rebellionis, quū ad id q; nepos Scāderbegi/
 socius ēt/ ac collega quasi impiū esset/ Patruus re audita maxime x̄grefertēs/ atq; in
 gemiscēs. Hoc inq; decrat mihi ad tot labores molestiāq; ut domesticis etiā/ & in
 testinis armis oppugnaret/ Ita ne inuisum hoc caput? Ita male merita patria. An
 tam p̄ciosum potius Epitoci diadematis decus/ Inuidit Amesa Mōsi/ Inuidebit
 itez/ si me diu/ si uis. fāsq; generis hūani/ si uirtus/ & fides uestra nō fallit, Intrauerat
 iā h̄yems, & nuda pabulis tellus/ ac tēpoz incōmoda fatis p̄ se hostiū apparatus/

atq; a Iuētū prohibitora uidebant. Quare Scāderbegus nō inani rōne credēs Ame-
sam ad noua cōsilia uernā tēperie expectaturū reducta Croiā familia neq; ad dele-
ctū hūiū/neq; ad ullū bellicū apparāū p id tps animū itēdit/solū crebro Dibrēse
p̄sidiū reuēns, & custodiis/ac exploratoribus assuetis p̄parās se ad fatiscētia perī-
cula h̄yemē transiit/Otomanū nō tā uisus Amelā q̄ auditus postea mouit/quū
uerbis/atq; prudēcia & grauitate cōsilioꝝ uirtus/ & pericia uiri in rebus bellicis sa-
tis cognita & p̄specta fuit, nam breui statura fuit/ & nō ea mēbroꝝ/ ac oris uenera-
tionē/quod i Ioanem esset ad occulta animi bona/ & latētes intus uirtutes iudiciū/
Ingētis uero supra modū animi/ & tā callidi/q̄ excelli ingenii, ocū unus impatien-
tissimus, & q̄ primi/ad gloriā/ac cōsiliandos mortaliū aios cupidis impiū uiris gra-
uis esse solēt, hūanitate/atq; liberalitate pari/ Quicq; uel dextera ipse sua/ & forte
bellū/uel patruū bñficio habuisset militibus, & a nicis erogabat/Facilis ad alloquiū
& officiosus/neq; ineptus simulator/dissimulatorq; ubi res poscebat/Ira eis artibus
multū sibi auctoritatis/ & beniuolentię peperat apud omniū aios/ut primus a Scā-
derbego in amore/ & ueneratiōe populi esset/ Neq; desunt qui dicant ut suspectū
id uiri ingeniu heret patruo quosdā ex suis multotiēs insinuasē, sed sicut nō credi-
ta, ita minime curata res, tamē quū rebellio demū/ & fuga eius nūciata fuisset/faci-
lius credidisse Scāderbegū audio/q̄ de Mose fecerat/nō imemor ingenii pruden-
tius ab aliis q̄ ab se cogniti/Cæterę non ille inanibus pollicitis/ & insolenti audacia
Mosis exēplo regias aures impleuit/ie l unica fermē ratione defectionē suā excu-
saus/ut neq; leuis/neq; conficta notaretur oratio/sic locutus fertur.

S I. Vetę in uos iniuriarū, & antiq; erroris nostri memoria reperere licet Meume-
thes/ad suppliciu potius nunc ad te/q̄ ad ullā uel glorię/uel impii spem uenisse ui-
deremur/Quid.n.grauius in Ottomanū impiū cōmitti potuic/q̄ a nobis olim hū-
garici belli tpe sedo magis/ & scelerato/q̄ hostili animo cōmissum uidistis, quū eo-
dē p̄fidit̄ tenore me cōsilioꝝ omniū adiutore & socio(neq; n. defensio est ulla no-
bis sed p̄nitētia querēda) & p̄ditus apud Morauā exercitus uester/ & Epirus tā
nefaria fraude ē manibus ablata/atq; tot inde malorū/ tanti crnoris causę exortę/
Sed uanus hic profecto timor inani suspicio apud prudētissimū/ & clēmētissimū
regē/p̄fertim quod & etas me tūc forsan/ac prona in malū suū adolecētia/neq; sa-
tis propriis subsistens cōsilio animus decepit. Credidimus patruo/multa ēt ignari
credidimus/atq; allecti, (qui proprius est eius etatis morbus) regnādi libidine/uo-
bis bidimus nimio plus creduli fidē illius sumus secuti/Cognouimus paulatim cre-
scente cū annis cōsilio/ & patruū tacitā p̄fidit̄/ & defectionē illā meā a uobis ini-
quiorē ipsi mihi/q̄ alii cuipiā fuisse. Recupauit/auxit impiū Scāderbegus nō sine
multo labore/ & opa nra/Expectauimus diu si non auiti/ & p̄ni inris portione/salē
ut mercedē aliquā sudoris/ & piculoꝝ tantorū nobis daret. Ducta est nō multo post
uxor illi/q̄ ætatis/ & susceptus nouus haeres/nouus impii successor/Nobis p̄p̄ pu-
dore quodā hominū/ne priuati oīno degeremus/ assignatus uilis qdā Epiri angu-
lus/ubi (illo cetera obrinēte) infamē traheremus uitā/Vix poterā animo impare,
neq; unq; satis eā concoquere ignominia/Coegit tñ tps rō, & insolens ingeniu uiri

celare omnia/dissimularēq; ne suspicionē aliquā caufatus me circūueniret, ut nup
 Georgio Strefio fororis suę filio fecit, quē cōfictis criminationibus inſimulatū om
 ni fermē imperio nudauit/cōfugiſſem libēter ad te/Reliquiſſem ingrātū Patruū cū
 infamis fordibus imperii/ Sed priſtinæ illius rebellionis/ & tot iniuriarū; memoria
 deterrebat/ Donec nūc tandē agētibus diis/promiſſa/& fidē tuā ſecurus/ſtetiſſimus
 acceſſi/Vix inuili/ uix inuiraſti qd' iādiu ad idiſm intērus/effuſiſſimo curſu aduo
 laui/ Non tardaui/nō expectaui/uel aduerſas Scāderbegi res/uel tuas ſecūdas/ue/
 luti nup Moſes/ut prætimore aliquo/uel uicinitate periculi mihi ipſi potius cōſu/
 lere q̄ uoluntatē tuā āplexari merito uideri poſſim. Ceterū; neq; uel ſuſpitioni apud
 te locū ullū/uel reuertēdi cām reliquimus in Epiro/Adſunt fatiſ ualida animi noſtri
 uincula/& perpetuæ pignora fidei/En noſtrū hēs Meumethes/qcqd' chaſy/iucun/
 dūq; hoibus natura in uniuerſa uita dare potuit/Hæc ad te attulimus quæ afferri
 debuerūt ab hoſte, Et qbus dubia aliquantisp̄ fides obſtrīgēda fuit/reliquū nihil
 aduētū, neq; n. in ea celeritate rei/& tā occultā fuga/sarcinulaſ; rō ulla hēri potuit
 à nobis/& ſi colligere oīa per ſecurū ociū licuiſſet/Turpe tñ nescio qd' putaſſemus
 ullas ueteris fortunæ fordes ad te p̄ſertim tā opulentiffimū regē deferre, Fides tñ
 p̄ſtāda tibi eſt, maius aliud quippiā certe nō poſſumus. Et ſi certius aliquod cupis
 uinculū à nobis nihil reuſo quod ſtatuas/quod decernas ipſe non n. leges huc da/
 turi uenimus/sed accepturi/nō debellare cū patruo/& Epiroticā frāgere inſolentiā
 XV. hominū milibus pollicemur/Documēto eſt tū Alybaſſē tū cæteroſ; fortuna/
 & Sebalie nup rara/neq; incruēta uictoria/In nobis certe diligentē/& fidelē operā
 nō deſiderabis/De ceteris quę ad euētū huius rei/& ultionē tuarū; iniuriarū; attinēt/
 neq; p̄iceps à ſeruo/neq; ſolertiſſimus belli artifex ab ipſo hoſte cōſiliū expectes.
 Non potuit ſimulata Amelē oīo uideri Ottomano, quū & uera multa dicerent/
 & re ipſa dictorū; fides dilaceret/adducta in cōſpectū tyrāni cū ignaris filiis uxor,
 Quidā deceptā eā dicunt à marito, & inuictā tractā ex Epiro/quidā uoluntariā ſe
 comitē fugiētī addixiſſe, quū promiſſum ſibi Epiroticū imperiū à tyrāno/clā ape
 ruiſſet/Ita cōmunis eſt utriuſq; ſexus regnādi libido. Quare accepta/& laudata ho
 minis uoluntate Barbarus primū omniū honorifica illi alimēta decreuit / De belli
 rōne nihil tū r̄ſum/donec adhibitis purpuratis ea res de more decerneret / nā re/
 cens Belgradēſis ruina multū fregerat & aios/& uires hominū. Meumethis quōq;
 ex nulla unq; clade par mœſtitia uifa, quū & ultiois cupiditate dies/noctēſq; inſo/
 lens ſpūs ue xaret, & ſemel male rētarā fortunā anxius timeret/Facile itaq; omniū
 ſententiis ab hūgaricis rebus ſuperſeſſum, & eius ignominie ultionē ex Epiro quę/
 rendā decretū, nā neq; ſimul utriuſq; belli rō hēri poterat, Quū & hinc inſigni exer
 citu opus eſſe Amelā diceret/Et inde hūgaricę uires/ac experta toties populorū; ſe
 rocia ingentes exigeret apparatus/neq; diſſerēda occasio ab Amelā data uidebat/
 Eo ipſo igit̄ omniū fermē cōſilioꝝ ſocio/ac moderatore adhibito latū/& ppallatū
 edictū de. Leq; milib' cogēdis/Non negaſſet ēt plures Ottomanus ſi petiti fuiſ/
 ſent, cupiēs aliqū uel ulciſci tot ſuas/& ſuorū; iniurias/uel Epiroticis rebus aliquem
 finē imponere. In eo apparatu uer abiit, & iā c̄ſtiui calores militū corpora laxaturi

Scāderbeg?
 de a Iucentu/
 & nūero ho/
 ſtium certior
 factus, dele/
 ctum fieri iu
 bet/ad quorū;
 animū p̄pa/
 rādū oratio/
 nē habuit.

properabāt/ Quā paratis oibus tyrānus & Amela assidue instante multis allectos
 promissis hoies/& cōsiliis instructos à se dimisit/Bassæ nouæ Romæ cui Isaac no/
 mē erat, p̄cipua exercitus cura/ac sūma rei demādata nihil moleste ferēte Amela/
 Huic cū/ne sine aliqua dignitate/& impio iret quinq; hominū milia ex eo numero
 assignata nō sine molestia quadā/& trepidatiōe nrōz; p̄sertim p̄sidū Dibrēsis fama
 eius apparatus fuit, multisq; militaribus (ut sit) cōsiliis uersata res. Qua rōne uel
 expectādus/uel coerēdas tantus hostis esset/An insidiis/an collatis signis/An per
 ludificationē aliquā eius belli euentus quærēdus foret/Augebat & illud magis ti/
 morē/qd' & rumorē inde magis quotidie increbescere/ & hinc à suis nō exercitū
 adhuc nō auxiliū quippiā ad tā facilēs malū/ac proximū quasi piculū apparari uī
 debāt. Scāderbegū nāq; nō satis p̄ ca fama mouit, illa potissimū rōne/quod nunq;
 cōuerso in Epīz; odio hūgaricā ignominīā omisit/ū credidit Meumthē/tū sollici
 tus exploratoribus imissis ueritatē/ quā in eo regē tumulū poterat clicere ad noua
 cōsilia mutāda diligētissime procurabat. Vbi uero multis modis/aduētū p̄sertim
 trāsfugaz affirmata /ac propallata res/& de numero/& qualitate uenientū non/
 ciatū illudq; imprimis Amelam cū eo exercitū esse, & cōmēdatū honorifice à tyrā
 no Isaac Bassæ, ut cū Epīrotici imperii fascibus insigniret/Nihil moratus amplius
 egregiū hincinde militē uelut dato signo aduocauit. Accersiti sūt eo ipso ex oibus
 locis purpurati armoz; socii/optimates/Dibrēses qdā & adiutores cōsilioz;. Cōue/
 nere oēs in Dibra inferiorē in solitis castris/ibi quoq; Moses cū qbusdā optimati/
 bus/& nobilioribus p̄sidiū affuit, ut decretū eius rei audiret. Accurrebāt & alii ple
 riq; uoluntarii/atq; iuuetus armata ex omnibus locis solo p̄dē (ut assolet) studio/
 atq; sic cōfessus extemplo est nō ignobilis exercitus/par fortasse hostili/si uirtutē/
 impar si nomez; spectēs. Iamq; audax uulgus/& inania militum desideria deuictō
 hoste iter se laudē simul/ac p̄dā diuidebāt, atq; palā quisq; uirtutē/& hīdē suā extol
 lere/polliceri, dolere nimis tardare hostē/dicerēq; mouēda signa, & aduētū illoz;
 acriter p̄ueniendū/Non militū numerus/& fama uenientū/nō formidandū Bassæ
 nomē deterrebat/Exciderat Sebalias/Euanuerant uix adhuc coalitę cicatrices uī/
 ris. Ita/aut recēs nup de Moīe uictoria/aut (quod magis crediderim) illoz; apud
 Belgradū hūgaricū nūq; reticēda clades/ac ignominia hominū animos et exerat/
 alterumq;. Belgradum altez; obliterauerat /Pendere tamē omnes ab ore/& cōsilio
 ducis, qui cohibendū oīno ratus ardorē illū suoz; defixis aliquantulū hamī oculis,
 & pleraq; uult ipso simulans/uelut altū quippiā moliret animo cōsiliū simul & uī
 res ipse suas/& periculū magnitudinē ante oculos hominū in hāc sniam p̄pouit.
I N T E R. cętera omnia, quæ ad uexādōs/ & angēdōs mortaliū animos in tanta
 regē humanaz; uarietate reliquere Dii/Duo hæc maxīma cernimus milites/spem/
 & timorē letius illud/ac excellioris cuiusdam/ne dicā leuīoris ingenii/Prudentius
 hoc/& incruētius, quod & si protrahere aliquantūsp desideria hominū/curare tamē
 demū/& cōdire pulcherrime solet/ Hinc audire licet ueteres impatores magis uiu
 cere se cōsuesse oīa timētes, q̄ qui nihil timerēt/Hinc Pēnus ille Quintū Fabiū se/
 guē suis/& nimio plus timidū uisum grauē sibi hostē, Terentiū Varronē grauiorē

Att. Pulcherrima uerba de fortunæ instabilitate præcipue in bello.

patriæ/ & populo Romano appellabat/ Sed quorsum tam insolenter & tam fordidè timorè nuncupauimus, quod præpore cõsiliij noie appellare debueramus? At quoquo modo uociteris ipsi/ haud in magno discrimine pono, Vnũ illud negare nemo poterit inde ueteres disciplinas inde antiquum militiæ rigorem emanasse, Hoc ipse quoq; ipsam fouet/ alitq; nihil temere/ nihil perperã agit/ à fronte/ à tergo/ à lateribus gerit oculos, & pari lance futura ac p̄sentia metit/ lam satis intelligere potestis/ quo tendat tam castigata & tam apposita oratio nra/ Volui prius colloqui uobiscũ/ & disquirere uoluntatē singulorũ/ q̄ aliquid de belli huius rōne inouarẽ/ Vt aut ipse in uestra/ aut uos in meã (quæ semp omniũ paciẽtia fuit) iniam iretis/ Auditis/ auditis iam auribus nr̄is/ qui reũ/ qui bellog; motus parent in nos quotidie/ Pulsat eni foris Bassa noue Romæ cũ omni Europæ flore/ & robore Ottomani impii/ Nõ deest animus mihi (ut neq; unq̄ defuit) fortunã oẽm cũ eo/ neq; in gloriis uobis expiri, Sed prudẽtia magis/ cõsiliõq; aduersus tm̄ hostẽ utendũ, q̄ solito impetu/ & ardore animorũ/ facius duco/ Suadet memorabilis illa Alybassæ clades/ Suadent tot insignes ad hũc usq; diẽ uictoria; cumuli/ tot rebus scẽdis parca/ & cõsummata audacia/ pares ad uim apertã/ & aios/ & uires adesse nobis, Sed instabiles bellog; uices/ & nunq̄ satis cognitũ ingeniũ fortunæ oĩa hæc prudẽtes uiros cũ obliuiscitũ etiã timere facit/ Nulli peculiare/ nulli hereditariũ fuit semp uincere/ semp ad noua cõsilia/ noua ratione uel opus. Neq; q; uiceris heri/ ideo captiua spolia hodie spõdeas tibi/ Hospes est uictoria huc & illuc uergit nullũ propriũ domiciliũ hñs, Licet uirtute/ cõsiliõq; maxime & pareat/ & retineat/ plũ rũq; tñ ubi diligẽter oĩa/ prudẽterq; egeris/ multũ adhuc momẽti fortuna/ multũ calus q̄ tã sibi uedicare solẽt/ Exigebã (memini) uirtutẽ solam in militibus sp̄teta omni extranea causa/ & cuncta fortunæ obsequia/ si uos feroces animos p̄misissetis/ uobis cõstantissime oĩa pollicebat/ Sed clades illa nostra Belgradẽsis, cuius memoriã semp horret/ & horrebis animus multũ cogitatus meos mutauit, & alũ longe estimatorẽ reũ/ humanarũ/ ac uarietatis fortunæ fecit/ Quid si aut longior ille dies/ aut magis animi Sebaliæ fuisset/ An nõ funditus euerit res Epiroica potuit/ Saluati sumus magis à superis/ q̄ nos ipsi nosmet tũc saluabimus. Dissipati/ uulnerati/ fessi/ famã et/ & siti nouissima cõsecti eramus. Quid superat aliud/ nisi ut segnes uictori uinciẽdas dexteras traderemus? Tutata est nox/ tutatus in primis deus, qui & mentẽ illis/ ac uires abstulit/ & nobis copiã ad effugiũ/ ac respiradũ cõcessit, Oportuna iniuriã erat multis locis p̄uincias/ ac passim sp̄arsi agrestes ignari fortunę nostrę. Expectabat fermẽ p̄da uictoriẽ/ nihil abstulit/ nihil abduxit/ nimio plus parti decoris studiosus/ & timens fortitan eos à q̄bus maxime timebatur/ Non refero iccirco hæc/ ut quẽpiã uestrũ deterreã, sed admoneã potius & cõsultẽ uobiscũ/ Quomodo sint nobis tanti conatus uel eludendi uel cõterendi, Quomodo querẽda insignis aliqua sine p̄cio sanguinis/ & reũ uestrarũ uictoria. Hostiũ ingẽs est numerus atq; nũq̄ ad hũc usq; diẽ/ nisi urbium oppugnatio sit quaesita/ maior uisus nobis in Epiro/ Di fixis signis apertis in cãpis expectet/ Dubius est euẽtus belli/ Age age feliciter nobis/ & ex uoto res cedat. Cadetis profecto/ cadetis multi (utinã falsus sim uates) priusq; uel terga/ uel incrimos

dexteram/ & supremā uobis cōfessionē tātus exercitus tradat/ Mixta cū lachrymīs
 uictoria/ & nō multū dispar uictoris, ac uicti moestitia erit. An pauci apud Belgra/
 dū cecidimus/ Itā ne ea iactura resarciēda/ Quāta ibi militatis etas uix multis re/
 cuperāda annis/ quot fortissimos/ uiros/ corpora caesa/ Euacuetur cito Epirus/ si rā
 audaci proposito gloriosas solū uictorias queramus necesse est/ Belligerandū igitē
 ita est nobis hodie/ ut cras etiā belligerare possimus/ Neq; par est hac in re notiti/
 & hostiū rō/ minor est iactura tyrāno/ minus estimant cęsa. XL. & L. milia/ q̄ mihi
 centū ex uobis. Pauci sumus/ iccirco maximo studio seruandi/ Et si cā nostra id nō
 facere curaremus/ uxorē saltē/ & liberos/ faciamus, quos/ salus, & libertas oīs à so/
 lo spū uestro pēdet. Nosco numē/ nosco uultus uestros/ & noīa singulos/ Hoc ēq;
 magis studiosum facit/ magis anxiiū salutis uestre/ non tū negarē ipse fortunā oēm
 huius certaminis aprissime subeundā/ si depugnare cū Ottomanis hoc solo prelio
 possemus, Si finē aliquē laborē in posterē/ & erūnaē speraremus/ exponerē libetē
 caput ipse meū cū corporibus uestris ad ppetuā quietē/ & pacē posteris parandā.
 Sed nouus semp hostis exoritur/ noua semp bella nos manēt/ Isaac exitū alter subito
 Isaac excipiet/ facigabimur semp recētibus armis/ circūdabimur recētibus piculis/
 Ad hoc destinata est/ ut uidere uideor mihi Epirus/ ad hoc narē ceruices/ & capita
 nostra. Colligēdi itaq; cogitatus/ dispēlandę uires, partiēdū ita patrimoniu/ ut q̄ti
 die emergētibus creditoribus soluēdo esse possimus. Dabit tñ deus his quōq; finē/
 neq; bona neq; mala diuturna homini esse possunt, Respirabit aliquā & ipsi/ exa/
 turabitur hostis tot uanis conatibus, atq; deponet tandē ppetua odia ista, Iuabitq;
 olim uos tot laborē/ tot periculis/ memoria. Nunc (quod ad rē attinet) reliquā sen
 tentiā meā sequor. Dixi uictoriā incōmoda dānōq;. Quid si uincimur/ Vbi reliqua
 p̄sidiū spes/ ubi auxilii erit modus/ An cruētus hostis, & uictoria timēs expectabit
 donec uires in/tauremus/ & noua illi occurramus acie/ Instabit/ urgebit/ donec q̄/
 piā superit reliquiāq;, & nobis expugnatis in oppida demū nostra/ & patentē in/
 iurię prouinciā reliquū furoris sui profundet, Infidiū excipiēdū aduentū illoq; nō
 apto Marte quispiā uestrū forsā dicet/ Nostra quōq; nō dispar oīno sententia est,
 De tpe tñ dissentio à uobis, fallēdos tunc puto/ quū falli se nō credent, quū in pos/
 sessione quadā uictoriā lasciuiētibus prae licētia animis fraudē nullā metuēt/ Nūc
 tot alienis documētis/ tot suis exēplis instructi hac assidua suspiuōe/ & intentis iā/
 pridē oculis ex Cōstātinopoli ueniunt/ Habēt p̄terea secū sceleratū nepotē/ & do/
 mesticā pestē nostrā, q̄ quas nobiscū olim struxit infidias/ p̄uidere/ & cauere popor
 tunc docebit. Euadendū igitē est in arcē ingentis alicuius/ ac supremi cōsili. Qua/
 liter & extra periculū puincia seruemus, & insigni aliqua/ simul/ ac incrementa (q̄d
 raro cōtingit) uictoria ueterē gloriā/ & tantā ad hunc usq; diē famā tot regēstas
 retineamus/ ampliēmusq;. Dabit tñ tēpus uelēsq; ac uisus oculis hostis cōsiliū hoc.
 Nunc (ut perueniat tandē quo nostra tendit oratio) Primū omniū tollenda est oīs
 materia sanitię/ ac uictorię hosti/ Reducēda omnis etas/ exūsq; ex campis in loca
 tuca, Prēsidii ēc/ cōmeatūq; ad oēm uariationē fortunę muniēda oppida. Quis scit
 p̄terea occulta tyrāni cōsilia/ An ipse quōq; iā pridem huiusce ultionis/ & Epirotici

sanguinis audis Bassę iter sequatur/ Credo fortasse/ & timeo plura/ q̄ par est. Bonum est timere omnia ut nihil timeamus. Si hoc modo puincia curabit à nobis, si nihil erit in campis/ in oppidis quod dicit/ alac/ quod formidet hostem/ quod curā/ & animos nostros ab huiusce cōtemplatione rei auocet/ Victores proculdubio erimus, & per securū posthac oeciū/ si ad uoluntatē meā consilia/ & arma uestra accōmodabitur/ cædendū uobis hostem in mœnibus tradā, & formidabilis/ iuuatibus diis/ hodie turcæ genti nomē/ atq; ingeniū Epiroticum efficiā/ q̄ ulla forsā auogē nostros/ memoria sit auditū, Non fallo ipse me/ non fallo uos. Si polliceri quippiā potē in rebus humanis isthęc polliceor/ & in me recipio. Melius tamen fieri hęc, q̄ dici uolo. Interim ne tempus cupiditate ista loquēdi/ & inanibus fabulis cōteramus/ qua nulla maior iactura militi/ Singuli singula muniēde puincia, ac hostis expectādi munia capiamus, nihil impo ipse aliis quod mihi ipsi nō imperē. Nihil recuso, uel sordidū ducō, quod ē dignitate, & utilitate omniū censcatur futurū.

Procurata p
uniuersā p/
uinciam.

HANC orationē maximo omniū silentio, atq; attentione peroratam Tanusius, & Vranacōtes iā pridē intenti a surgentes summis publice laudibus exceperē, ira reꝝ singularē exactissimā rationē habitā à Scāderbego dicētes, ita diuinū hois ingeniū, prudenciāq; oia exhaustisse, ut neq; cogitādi, neq; tentandi quippiā, quod ad publicū, uel priuatū cōmodū spectaret, locus alicui esset relictus, Vulgi quōq; ardor ois resedit, & ab audacia animi ad cautū quendā timorē traducti. Foscerē nō nulli palā, & obsecrare ducē/ ut cōsilia sua aperiret, qua rē ne debellare cū eo hoste statuisset/ Cōtra subridere ille, dicerēq; sibi esse si ei crederēt/ se una cū eis in eadē causā esse, neq; ualere sponsonē suā ulla in tanto fortunæ iure, atq; potestate. Interim partita puincia, diuisisq; ministeriis purpurati decernente Scāderbego/ hac illac maximo studio, atq; celeritate discurrūt, Nunc p̄sidia tradita sibi disponentes per oppida nunc cōuchētes cōmeatū/ & alimenta uiris, Ea res eā morē cuiusdā fuit, quod nō dū totū frumētū demessum in cāpis erat/ Igitur ingruēte iudicē fama de hostiū auctu/ quū res p̄cipiti quadā festinatōe indigerēt/ agrestes promi seue/ militēsq; ad id negociū trāmissi/ partim demessum/ & expurgatū/ partim cū aristis & palea ipsa cōduxere omne intra muros/ munimēta. Ita p̄uisum ubiq; cōmodissime/ & de ppugnatoribus/ & de multorū mēsiū annona. Scāderbegus Mose ad custodiā reliqui exercitus relicto triduū amplius Croic in reꝝ diuersarū p̄curatione cōsumpsit/ p̄sertim in reducēda à Petralba uxore, familiāq;. Inde Dibrā reuersus erectis (ut aiūt) auribus/ curāq; puigili hostiū aduētū expectare dies/ noctēsq; cepit. Greꝝ supra maxima parte Macedonię iā Epiꝝ hostis intrabat exercitus p̄uentibus undiq; exploratoribus ac scrutātibus singula ne insidiis solitis apparatis ab hoste incautus miles circūueniret, ac turbaret exercitus/ Quia audio hac cōsiliōne Amesam semp̄ ferē nocturnū iter prohibuisse/ Dicentē patruū nūq; uel luce/ uel ui aperta trā hostē expectaturū/ sed noctis simul/ fraudisq; auxilio assuetū belli genus tētaturū/ Scāderbegus licet parallelē iā pridē oia (si ex se sibi uideret) ad fugā tamē pedē nō mouit inde/ priusq; satis ppinquū hostē audisset, & strepitū quasi ac puluērē nocallet uenientū/ Tunc cōuenis signis ornabitq; collectis cessit hosti,

Ita ut cōspici quasi terga cedentiū à sequētibus possent/Abstinuit ab insequendo barbarus pp̄ difficultatē/ac laborē uitæ, & insidiarū metū/tamē missi nōnulli equites qui & illos infestaret/& quantū fieri posset, illoꝝ iter obseruaret. Ingressus itaq; Dibra supiorē exercitus per uia Alehriæ perlustrare adhuc eodē tenore cuncta/ac longa in dagine p̄seruari curauit. Vbi tuta omnia & sine aduersario inuēta/ingēti festiuitate circūlata sunt hincinde signa & inani insultatione uacua defensore loca possessa, Sed quantū inuēti id uictorię genus letis animis tumidus miles accēpit/Tanquā cupidus indoluit nulla preda in cāpis nulla re ad exaturandā libidinē/auaritiāq; repera/Quinta erat hora diei/quare tū ut equites suos Scāderbegū se/ quatos expectaret, & ab illis iter eius noscerent/tum ut ras resciret uires longis sin il laboribus/& caloribus defectas leniter mouētes agmen nō procul ab Oronī cheo (loci in est nomen) in eadē Dibra cōsedere propē locū/qui castroꝝ alrās no/ stroꝝ esse cōsuevit, Ibiq; erectis tentoriis cōsultabūdī quod per reditū exploratoꝝ licuit/tēporis trāfegere/cibi capiēdi & curadoꝝ corpoꝝ haud multa uiris cura in/ cessit, nā in ortu ipso auroꝝ eius rei rō egregie habita fuerat, & pransi oēs cōmo/ distime fuerant, cōsilio imperatoris uerentis, ne si decertandū cū hoste eo mane esset differēs in longū (ut fieri interdū solet) cōtentionē fortuna belli cū fame ēt festis decertaadū esset, luuat interim curiosos militū aios inuisere loca castroꝝ/& affue/ tas hostiū stationes, atq; hincinde perequirare, sed nō sine metu aliquo, & periculi respectu/nā usq; arma deponētibus uiris, nūsq; custodias omittentibus, ac maior fer/ mē pars militū circa tentoria disposita in equis stetit, Ita duꝝ paulo minus horē in pari quiete & suspitione abiere, Donec explorator reuersus, quæ uiderat/ductibus aperuit/Scāderbegū maritimā orā à regione, qua Lyslum oppidū iacet, cū oibus copiis petiuisse, De copiaꝝ numero interrogari dixere/estimare se uix unā militū legionē adimplere, Tamē nolter exercitus. XI. (ut audio) hominū milia excellit/ Sex equitū/reliqui pedites erant/sed inde (ut arbitror) p̄cessit error. Quod nocti quā essent in Dibris peditatū oēm cū impedimētis leni incesū prēmiserē, uerent/ tes/ne si expectaret in propinquo hostis, & ad celeriorē p̄meret fugā/ad expeditū citūq; usq; ad tuta iter nō sufficerēt/postea eques paulatim (ut dictum est) in ipso quasi cōspecta hostiū est securus, ideo prima peditum agmina à spectatoribus (ut par est) nō fuere uisa. Quæret quispiā hic studiosus rex, quæ rō, quæ utilitas pro/ positi huius Castrioti fuerit, ut tū demū hosti cesserit, quū illam quasi afflantē sibi terga uidisset, & magis Lyslum uersus/q; alia loca/sed quo genere ratiōis satis mi/ hi fatio ipse non uerebor alienis quōq; auribus pro uirili facillācere/p̄sertim quod nec diuersa in hoc sinā illoꝝ est/quoz; maxime diligentia/& fidē in totius cōtextu operis p̄basimus/& libētē sumus secuti, Et ipsi quōq; effectus rex si diligētē ad inuicē cōferant/istuc ipm̄ haud dubie ostēdere possunt/Castrioti primū (tratage/ ma in expectando tā propē hoste fuisse/simulantis cōgrediendi aīo se expectatē, sed multitudine uisa/& p̄senti magnitudine periculi perterriū tū demū cogitasse de fuga/ut animi simul/& licētū aliquid inuocet barbaris interpretatus eius est ti/ mor/quod sine suspitione ingēti fieri haud quā potuisset/si plus spaciū inter fugā

horū/ & illoꝝ aduentū intercessisset/ L. Yssum uero uersus potius q̄ alio inclinata fu-
 ga, tū quod pauore simulantibus hoibus tāq̄ aptior ea uia/ q̄a tucior erat/ electa ui-
 deretur/ ne si inter affuetos saltus/ & confragosa montiū aufugisset, & metū suū mi-
 norē indicaret/ & latentiuū suspensionē insidiarū iniiceret hosti/ Tum illo fortasse ele-
 ganti. pposito (quod effectus postea nō inefficax testis expectato successu propa-
 lauit) ut credulū/ ac ignarū hostē eo pacto deciperet, adorireturq̄. ab ea parte, quā
 neq̄ fugę uestigia/ neq̄ rō ipsa locoꝝ spectatā ullatenus faciebat, Non enim uel ab
 inani/ uel imprudēti rōne tā prudētissimoz ducū cōsilia illa inita fateri licet/ Amesa
 quozq̄ nō dissimilis oīno interpretis eius rei fuisse dicit/ nā quū Bassa fluctuatus ali-
 quātū animo ex in sueta/ atq̄ tā pertinaci fuga uiri/ mentē illius sciscitaret. Moses
 inquit/ copias expectabat paruus, I deo solito/ & tumultuario agmine collecto ue-
 terem uincēdi spem eousq̄ aluit/ Donec inani opinioe frustratus, & uisus tā crebris
 ac inagētibz signis coactus demū est uerā ad fugā, neq̄ tutā sibi morā ullam ad re-
 sitendū nobis in puincia sua cognoscēs, L. Yssum ad perenda à uicinis atq̄ Venētis
 auxilia cōfugit. Probabilis maxime ratio accepta, neq̄ alia uilius scia fuit, Licet al-
 tius descendētibz ingeniis/ atq̄ cōsiliis (ut par erat) collectis/ p̄ceps saltē si nō
 uana Amese interpretatio uideri p̄uerit, nā nō eam paucitate hominū/ qualis cū
 Mose uenerat/ Scā. lerbego creditā, neq̄ nō cognitā, atq̄ formidatā eā uim peri-
 culi illud summo pete augebat, quod p̄curata oīa per Dibras/ sicut in regio aduētū
 cōsueuere apparebant/ nō p̄ciosi quippiā/ nō ullum animātis genus relicū in cāpis/
 Satis apertū p̄cipui cuiusdā timoris/ atq̄ elaborati cōsiliū iudiciū/ Nisi fortuna/ sa-
 tāq̄ ubi semel funestū aliquid miseris mortalibus destinauerit/ mentē quozq̄ ac sen-
 sum/ quasi ip̄m corporis robur/ & columen adimerēt/ Suberat oculis ipsis tā prom-
 ptum hostiliū cōsilioz documentū/ neq̄ cernebat/ nisi fortasse in ip̄so statim appa-
 ratu fugę/ p̄curatū de hoc quozq̄ agrestiuū/ & prouincialiū statu in Dibris putauit
 barbarus, Sed agendū/ Quādo in Acemathiā superato Tumenisto monte descēden-
 tes/ ac Croiēles fermē cāpos p̄terlati parē ubiq̄ rationē puisionis inuenere/ cur ab
 ea credulitate nō discessum est/ In uiri p̄terea fama nōne multū momenti ponēdū
 fuit/ ut nunq̄ tā supinū crederēt Scanderbegū, quod eū apparatū/ & magnitudinē
 copiaz nō senserit/ Nolo tū diutius hāc hominū credulitatē accusare, quæ tā insi-
 gnis uictoriae nobis, & perpetuę materiā gloriæ tribuit/ Regius itaq̄ ubi per fugā
 nostrorū negatā sibi eo die bellicā laudem oēm cognouit/ collectis optimatibus/ ac
 principibus exercitus post cibū laute captū ad cōsilia nō satis opportuno tpe dela-
 bitur. Illud unū multis sententiis uersatū/ an eo die mouēda inde castra essent/ & ho-
 stis q̄bus locis rōnibus p̄sequēdus expectaturus/ an ibi quod de illo certiora
 scirēt/ est morandū. Amesa/ & pauci nihil inouandū, sed diē sequentē ibi expectan-
 dum dixere. Tamē maior pars meliorē uicir, & illoꝝ p̄ualuit scia, qui affirmantes
 ad eos apparatus querendū subsidii/ & reditū Scāderbegi quadriduū uix sufficere.
 Tēpore interim/ atq̄ occasione utendū dicebat, Progrediendū in deuastāda/ & de/
 populanda reliqua puincia, neq̄ expectādū/ donec oīs colonus/ & multitudo agre-
 stis ea fama territa fugiēs i loca tuta nudā uim tellurē inanēsq̄ casus/ ac uacua ouilia

tarde progressis militibus relinquit. Signū itaq; datū à duce/ut exercitus oīs illico in p̄cinctu esset ad se sequendū/propalatāq; ea snia est in uulgus, atq; aperta ratio nouoꝝ consilioꝝ. Paruit impiger miles eo nuncio supra modū crectus, & clamore (quo cetera soler) eā tē maxime approbavit, exultāq;. Proinde dicto citius tento/riis/ac uasis collectis sterit parata acies, atq; oīa ad manū fuere/ Amesa quōq; ipse uultu ad oīa hilari libenter passus est in eā sententiā se trahi/nō negans & ille tuos se ea die/& sequenti etiā fortallē à Scāderbegi incurso fore,tamē sibi in rebus bellicis timidiōra cautiōraq; cōsilia semper placuisse/ita in minimo errore multū esse momenti, Ideōq; mouere Bassam/ut maximo ordine/prudētīaq; in ea re ageret/ne ppter imodicā libidinē militare fordido p̄da sibi & suis etiā luctuosa cūctiatur, hōꝝ nihil omīssum/Partita igit̄ egregie agmina/ac graui edicto disposita/ ne quis ordinē/& assignatū locū incōsulto impatore mutaret/etiā si omnīs Epirotica gaza ante pedes obīceret, quū tēpus fuerit pmissurū se libētē quē illis ului foret pōllētis & p̄dē & ceteraq; rez hostiliū sat uberē copiā/nihil tūc negatū à milite, donec oculis subiecta, quę phibebant, aspectu ipso audias manus inuitassent, Priusq; tamē mouerent signa/atq; incedere cepissent agmina Bassa deos p̄catus/ut se Epiroticę insolentię domitorē facerent, atq; Scanderbegi tot annoꝝ triūphos/& fauces uictorię sibi donarent accitū ad se Amesam agentē curā suoꝝ/laudatūq; publice multo decore uerboꝝ salutari (ut fir) militari uoce in Epiroticū regē fecit/Scanderbegi omnia lōga, sed inani deticitatiōe infectatus, Accepit omen nepos, Quare p̄p̄rior ad omnia/seriorq; obire diligētius singula/& ambire uerbis/actūq; impēsius fauorē populare cepit, Inter hęc agēda mota sunt signa/exploratoribus tamē longe/latēq; p̄missis, & impedimētis partim p̄cedētibus/p̄eīm sequētibus, Perita est primū (Amesa ducēte) ea regio Epīri, quę ab oriente Croia respicit, & LXXX. milia passū ab ea distat/ quod quū magis deserta esset uiris/cultior/ & aptior ad p̄dā uidebat, Præterea paulatim appropinquātibus copiis ad muros nō deerat animus si occasio daretur/urbe quōq; potiōndi/Definētibus tū imodicis caloribus perexiguū itineris eo die emensum, nullo etiā tā parui laboris p̄mio in cāpis inuentio/nic deserra oīa / ac uasta ubiq; apparebat solitudo/Augebat ea res magis timorē/ac suspitiōnē barbaro, & plus exinde Scāderbegi ingeniū/atq; insidię timebatur/Molettū præterea id erat cupido laudis homini/quod si ille uel absentia/uel assiduis ludificationibus copiā sui nō fecisset/reuertēdū sibi inglorio omnino Constantinopolim esset, Nā neq; p̄dę materia ulla/quę in parte uictorię cōputari cōsueuit, neq; modus aderat sine operibus p̄ oppugnationē urbiū laudis ullius quare tendē/Deuaitatio uero segetū/arboꝝ incisiones, & uillaz incēdia atq; cetera id genus in ultimo odio differri cōsueuere/quū furorē/ac rabie uerius quandāq; uictiōis cōmodū ullum ostēdant, Præsertim quod alebat spes nescio quę hoies debellandū Scāderbego posse si manus cōseruisset, & totius puincię extorquēdę, Ideo forsā aliquātisp̄ ab ea seuitia desirū est. Cōtractis iā paulatim radiis uergēte ad occasum sole succedens tacite multis locis umbra festā itinere & calore/atq; perēnibus exhausta sudoribus militū corpora ceperat instaurare, Quū pp̄ eā copiā respirandi

accelerātes iter homines, & inferētes prop̄tius signa Bassa sistere iussit, ueritus pro
 gredi ulterius pp̄ uicinītatē noctis/atq; Amesa prius cū nōnullis equibus ad cōtem
 plandā cōmoditatē loci p̄missō/collem quendā pximū/qui à sinistro latere imine/
 bat cū parte copiarū cōscendit ipse/Pars in ualle supposita/& aliis, qbus turius po/
 tuit locis/collocata est/custodiis tā per parētes cāpos/q̄ uicinorū montiū cacumina
 summa rōne dispositis/ab ea p̄cipue parte, qua periculū à Lysso timebat/Ita no
 cte ibi transacta Aemathia craftino itineri omniū sententiis destinata, Interferunt
 hic qdā captos nōnullos ex nris colonis/dū incauti ex saltibus uicinis descēdentes/
 fuissent oppressi/metu mortis/atq; suppliciorū adactos multa hostibus Castriori cō
 silia aperuisse, Sunt. n. qdā mōtes Epirotici ad eō saltuosi, atq; difficilis accessus/ut
 tutiorē se penē ibi/q̄ in munitissimis oppidis esse confidat habitator, neq; ulla satis
 hostiū, & periculi magnitudine ea loca deserat. Addunt illud quōq; trāsfugas hac
 ipsa nocte isse ad Scāderbegū/interceptōsq; à qbusdā custodiis nris exploratores
 creditos in ea incertitudine noctis occisos/Vnū casu seruātū, missumq; ad Castrio
 rū accingentē se craftinis laboribus, multaq; ab eodē cōsilia illum didicisse, & eius
 uictorię nostrorū quæ mox sequuta est/præcipuū hunc auctorē, & adiutorē fuisse,
 non difficile creditu id est, Nobis tñ sine probatione aliqua ueri/ uel impugnationē
 mēdaciū istuc sic retulisse satis, p̄sertim quod res nostræ iā pridē in hostiū aduentu
 ipso relictae me ad se sollicitè accersunt & reuocant. Cæterū Scāderbegi fuga illa
 Lyssum uersus nō eiusmodi fuit, ut credidit hostis/ Sed ubi multis milibus passuū
 ex oculis illoꝝ euectus deuenit ī loca quædā in limitibus ipsis sui impii/unde multę
 in puinciā uix ad hostē ex improviso inuadendū patebāt, fixis signis castra per eū
 diē ibi metatus est, Et ipse usq; ad occasum ferme solis cū exercitu mansit/ tūc de/
 mū copiis ibi relictis cū paucis admodū equitibus in mōtes quosdā puenit. Vnde
 nō iniqu⁹ erat in Aemathia p̄fectus, atq; per iuga/& sumitates (nō aspernatus ea/
 quæ à transfuga illo audierat) custodias cū solitis fasciculis disposuit/admonitos
 prius ut erectos illos tenerēt, & qua parte cōsedentē uiderēt hostē/ab eadē uelut in
 præceps eodē fasciculos darēt/Hoc tñ diurnū signū ordinatū/de ignibus cæter/
 rīsq; custodiis nocturnis nihil procuratū inuenio/Relicti tñ ad eā custodiā sunt mi
 lites ex toto ferme exercitu maxime insignis/& fidelis operę/unāq; cum eis Peicus
 Emanuel parī uir cōsilio/atq; audacia (nā totius rei momētum in ea custodia erat/
 His sic p̄curatis intēpesta nocte rediit in castra/et maiore eius parte ibi p̄ quietē
 trāfacta/silenti admodū agmine sustulit signa/atq; nō diu oberans in ualle quadā
 nō procul à custodiis, quas diximus, latuit pedē inde nō moturus/donec p̄ fascicu
 loꝝ indicia agēdoꝝ cōsilia accepisset/Lux uix exorta Bassam cū omni exercitu ē
 castris eduxit cupiētē ante meridianos calores interiora Aemathia penetrare/ubi
 residuoꝝ aliqd ad prædā relictū/& minus timoris/ac negligētiæ magis audiebat/
 Itū igiē nūq; interpellato itinere, & madētibus adhuc fore matucino herbis/cele/
 bres Romano quondā sanguine cāpi/ac infamis tellus noui iā cruoris auida infē/
 lici præssa pede, Et ne sine p̄sagio (ut affolet) aliquo tanta res transiret. Affirmant
 multi/signiferum macerix quadā diruta offenso equo (ut multa sunt eius generis

Att. Signa
 & pdigia fa/
 tuere iter mi/
 nationis Bar/
 bari exercit⁹

apud nos fines terminãtia p̄dicos; humi p̄cipitē cū uexillo corruisse, ac exanimatū ferē sublatū manibus sociorū; impositū in equo/ Rem tñ minime curatā ab hostibus/ Signū tñ nō acceptū/ ut cautius ceteri irent/ & uitaret eum locū/ id quod & nobis fortasse magis credere licet, q̄ uanissima eius casus iudicia in mera arbitriū libertate/ ac tantis fidei christianę documentis sequi, sed in alieno nescio qua rōne dissen-
 tiã à ceteris/ quod p̄ eos dies uulturū/ ac ceterarū; id genus uolucrū, quæ fordes ca-
 daueq; appetunt, tantā multitudinē in ea loca uelut p̄lagā futuri cruoris aduolasse
 narrant/ ut operiti cœlū uideret, au & illud cōtēni debuit/ Quod hoc ipso anno in
 exitu ueris sanguine pluisse à multis, qui uiderunt, propallatū obliuisceramus,
 quoq; neutrū hoīs factū ullo processit, neq; aliquid in prudētia/ aut cōsilio n̄o fuit
 momēti/ ut prauideri/ uel p̄caueri posset, Fluūt multa ignaris mortalibus oculis
 q̄buldā reꝝ causis, & mala/ bonaq; agētibus astris nobis se penumero parēt/ sed dū
 obleruare piget/ oia casum facimus, neq; prudētię ministerio/ & indultia cōsilioꝝ
 uel propensã n̄mina inuitamus, uel minantis rabię poli excludimus. Cur nāq; uel
 eos autū uolatus/ uel cælestem sanguinē/ magis hostiū, q̄ nostrā cladē portēdisse di-
 camus/ nisi longis ducis consiliis ingeniq; dexteritate & expugnata astra/ & exo-
 rata à superis tanta uictoria fuisset/ Potuit (ni fallor) uulturū fames eludi/ Potuit
 solo sanguine cælesti exaturari tellus/ si trahentia fata prinax humanorū prudentia
 pectorū ad se traxisset. Si, n̄ nihil momenti est in nobis/ nihil furis habemus in his/
 quæ agimus, & necessarius ea iudicia effectus sequit, Quid frustra monere/ & iu-
 bere arma/ si inanis ois tutela n̄ra est futura/ Quid saltē adeousq; onerare genus hu-
 manū, & tam longas miseris mortalibus uelut condicere lachrymas/ aspectatores
 mali sui tñ nō a futuri facere oculos/ Lētiores p̄fecto abiremus alente spe animos
 usq; ad ultimū uitę sp̄m, quæ mortē quōq; ipsam minus formidatā cōdīret/ Licet
 illud sit in ore ferē omnīū prauisã mala leuius offendere cōsuesse/ Fatebimur for-
 tasse in eo genere malorū/ quæ pręparare animos nō demittere solēt/ sed nulla quē
 funestior cogitatio/ q̄ quæ uitæ/ ac mortis tēpus æqua ui lachrymarū/ ac rabie dolo-
 ris aspergit/ Verūtū dū philosophū nescio quē ago/ nimio plus fortasse historicum
 exui/ hostiū ingressum in ea loca statim crepitus tormētōꝝ/ ex castellis uicinis ex-
 cepit reuocantiū quosdā ex suis, qui pabulatū cū armētis exiuerant, Nemo tarda-
 tus propius piculū expectauit/ Quin studio fugę qui longius progressi fuerant, in-
 cōmoditate agēdi gregis paxillū prędę hosti reliquere/ Simul & fasciculi nostri
 ex mōtib; excussi Scãderbegi ociū excussere, Qui oprima rōne facile cōiectatus
 quo tenderet barbarus/ custodiis reuocatis, & uinctis ordinibus latenter p̄ secretas
 ualles/ & montiū secessus mouēs agmen ignarū hostē à longe est secutus/ Et quū sa-
 tis itigeris emensum uisum est ratione custodiã; ibi quōq; exactissime disposita/
 iuxta collē quendā/ quē Tumeniltiolū accolę dicūt, usq; ad occasum solis cū omni
 ferē exercitu quieuit/ Regius interim nō primā solū partē diei sed integrā ferē eā
 lucē in quærenda pręda/ & excursionibus assiduis cōsumpsit, cōtemptu quodā/ ac
 licētia paulatim inter homines orta/ quū nihil usq; obstaculi appareret/ Non latuit
 quippiã Scãderbegū, sed neq; cū ea paucitate suorū p̄ latā planiciē inseq; pallatos/

aut cū aliquo discrimine pugnare decreuerat, & crescere magis licentiā illoꝝ uolebat. Eodē igitur tenore p̄ totā noctem illos sequutus à castris eorū abstinuit, cū pp̄ incōmoda locoꝝ/quod uix duci agmen in tenebris p̄ eos inuios saltus poterat, tū q̄a animū intendiilet ad cōceptū iā pridē stratagema illud de tubicinibus/cornici/nibūsq; (de quo suo loco dicemus) ad diuinū se certamen seruabat, Trālegit itaq; id noctis Barbarus multa festiuitate/atq; militaribus iocis. Amesa quōq; nihil recūsans circūlarus p̄ castra manibus socioꝝ/acq; inconditis uulgi carminibus uelut iā totius dāniū Epiri nactus esset/nimiū p̄p̄oltere celebratus est. Non quod liberi iā foret à suspitione/timorēq; animi hominū, sed q̄a desiderii nostrū sepenumero fidē quōq; ipsam secū trahit, ut quū ita uelimus/ita credamus, & triduana ea celsatio uelut uictoria quādā inanē p̄fecto licentiā mentibus iniecerat, Inde omnia ad negligentiā proniora/& ministria custodiāq; segnius p̄curata, ab ea t̄m̄ parte uigiles dispositi/qua hostiū iter & reditus à Lysso timebat. Ita nocte sup̄ata dies quōq; adueniens excursionibus designatus/Sublata igit̄ cū luce signa, & quod superat locoꝝ in gēti impetu atq; insultatiōe pagratū. Castra ēt mota cū oibus impedimētis/ & in planicie quadā inter Machiā fluuiū/ & aquas/quas Albulas accolē appellant, translata nō dissimili serie custodiāq; Lyssum uersus ordinata, & ad radices Tume nisti montis, qui patētes cāpos ab occidēte spectabat, armati qdā custodiā habere iussi, ceteris rebus stationes egregie munitæ, ac dimidiū ferē rebus exercitus ibi retentū. Nam Bassam cū multis purpuratis in eis mansisse inuenio. Amessam tamē ut peritū regiōis copias ad deualtandā puinciā dicitatle. Procursum igit̄ eodē tenore usq; ad suffadas maritimas/ & littorales ptes Colonus obnoxia iniuriæ quēsdā reliq; p̄letim quod nō satis credidit Scanderbegū iā diuinā eorū licentiā passurū/ Poruit oino tūc quōq; egregiū aliqd nauare Epirēns/ si impetū in castra diuisis sic uiribus hostilibus fecisset, sed nō adhuc ita in p̄p̄inquo surrepserat, ut in p̄cinctu ea aggressura esset/ & expediret̄ añq̄ reliquos populator reuocatus medios intercluderet hoies. Reditū est in castra reuocante fame/caloribūsq; ac infamis præda inter milites diuisa/quæ famē inuitaret magis/q̄ pelleret. Subduxerat interim nū copias/ac inuidias oēs, & ardētia ora/gladit̄p̄ iā itringebant̄ in hostē/Castrius uelut sollicitus hospes, quū p̄claq; aliquod cōuiuuium, & lautiores solito epulas parat/ nō familiarū/nō seruoꝝ/nō fide manibus uxoris/ & expto ingenio fidens/ oia ipse ordinat/ oia disponit/ disquirir̄ singula anxius, & in omni parte mensē in cunctis cū bariis pallidus h̄eret, p̄feret̄im si p̄ tenuiorē fortunā uiri parcior apparatus est/ q̄ pro numero cōuiuarū/ Ampliat quæq; docta artificis manus ad oculos saltē accūbentiū fallendos si manus & dentes nō p̄t̄/ sic petrans ille p̄ montes/ & colles uici/ nos nūsq; quiescit/ Hinc Mosem/ hinc Tausiū/ hinc Strehos/ ceterosq; singulos singulis ministeriis addicit/ monet instituit, nullus t̄m̄ satis ingenio in tanto reꝝ moli mine fretus/ nunc præit/ nunc sequit̄ uiros, ubiq; testes suos ipse oculos/ testes manus adhibet, ueritat̄/ reuoluit cūcta simul & loca hominibus/ & hoies locis assignas/ Partē ita ordines/ uirēsq; suoꝝ ne uiolet/ ne exhaustat formidandū undiq; ignaro hosti spectaculū parans, nā singulis agminibus tubicines/cornicioesq; ac cetera id

De cede Bar
baroꝝ/ & tri
umpbo Ca
strioti Epirē
sumq;.

genus bellica instrumenta, quæ numerosiora solito apparauerat/summa rōne loca
 uit/Peditē uero/equitēq; prout qualitas locorū patiebat, disposuit, & numerus co
 piarū/nā maiorē exercitus partē/quatuor equitū/toridē peditum milia sibi serua
 uit/atq; nihil moratus Tumenistū raptim cōscendēs occupauit. Regiū/psertim qui
 à populādo fessi redierāt/ad quietē suā equorumq; dilapsi se toto passim sparserāt
 cāpo/equis nō stratis/nō infrenatis habitis/paucis etiā ad arma/& ordines relictis/
 Pars sub umbra cruenta uescētes prēda/pars sumpto cibo somno etiā strati/quidā
 lauis uariis/alsciuiq; militari uix egra corpora sustinebāt, nā & anni/& dici intē
 peratissimū tēpus erat/pp flagrantissimos iulii calores/ac stationē ipsam Solis uix
 mediū celū relinquētis, Quapp & ceterarū custodiarū nō absimilis ferē negligētia
 fuit. Ibi quōq; ad ociū & corpora curanda uersa multitudo/non armis/nō equis ad
 manus habitis cū timore ipso rationē ordinū ex magna parte abiecerat/ Bassa uū
 cū purpuratis/& Amela consulore, cuius p̄cipuē res agebat, sub tenatoriis puigili
 cura augebatur/quo iā uertendū iter. Vnde querēda materia aliqua laudis forct
 Duabus (ut debebat) sentētiis ea cōsultatio cōstasse dicit, Altera ferro, igniq; per
 oēm puincia imisso/& absumptis casis/arboribus/segetibūq; ac oibus solo equa
 tis ea salte uictorū uestigia relinquēda censebat/ Altera Amela auctore Croiā eun
 dum/& tentādos oppidanorū aios/an nepotis imperiū admitterēt, & dedere se uel
 lent/Subiiciēdūq; id ad terrorē hominū, ni postulata ex equo acciperēt/sordidissi
 mū iugum oīno coactos subituros p̄ter perpetuā obidionē/& calamitatē/ac ruina
 puincie/neq; serū Scāderbegi auxiliū expectarēt/inania cōsilia hominū, qui uel
 sibi uel aliis diuturniorē absentiam uiri suadere poterāt/Facile tū hac snia i excepta
 de altera suspensum est, Id tū ad mouēda castra donec estus ille/& lassitudo cor
 pōrū sedisset, expectabat/Sed non expectauit Castriotus iā pridē ex Tumenisto co
 spectaculo pascēs simul & instruēs oculos, atq; animās/& cōponens militē/qua ra
 tione se sequeret, qua p̄terefaceret/& qua parte p̄meret hostē/Tamē primū om
 niū cōtemplatus custodiā illā ad radices montis/sensim ab altero latere descēdens
 ipse ante alios cū octo nō amplius equitibus dormiētes nōnullos/aliōs ex improui
 so oppressos trucidauit/ p̄ter unū, quē fuga/equūq; saluauit/ Eōq; mō reliqua ag
 mina nā decurere in planum ignaro hoste. Quū subita eius custodiē oppressio si
 gnū ullū dare phibuisset. Ceterū ille effuso curiu placus in castra horribili clamore
 cuncta repleuit Scanderbegū adesse trucidatos custodes, Vniuersas hostiū copias
 mox affuturas/haud credita quasi res fores/ni satis certa indicia/& pauoris imple sui
 & sanguinis cociorū dedissent/Nā neq; piculū ab ea parte/neq; tā improuissus adue
 tus eorū timebat/Amelē facile oīa credita/quare cōsētim puolans ad suos & ar
 ma oibus/& magnos ad uincēdū animos suadere conat, Somnū multis partim so
 cii/partim hostes aduenientes excussere/Nā Castriotus ubi proditas iā apto cāpo
 insidias suas uidit/peditibus q̄tū accelerare possent/sequi iussis effusissimis habe
 nis accingētes se ad p̄celiū turmas inuadit/clamore ab oibus ex cōposito sublato/
 ac tubarū clangore edico/ut & magni exercitus existimatiōe p̄terret hostē/& si
 gnū mōtanis/ac circūdispositis insidiis darēt. Primū impetū illos; Amela/cū mi

lite suo/ac custodiis quibusdā fortiter excepit/Pedites quoq; multi occurrere/quū in
 ea celeritate fulciendorū tā cito equorū facultas nō adesset/Trepidatio/ac tumultus
 ingēs omnibus locis exorta/cadētibus quasi maxima cōsternatione ad aspectū ho
 stiuū uiris/Bassa è statione sua neq; pedē/neq; signū mouit/donec instructā egregie
 multitudinē uidiſſet/& latus undecūq; triplicato robore armatorū cinxiſſet/Sed in
 ter hęc apparāda iā celū undiq; & terra misceri uisa pp̄ nouos inexpectatōs q; tu/
 mulcus/et̄ horredos latentiuū insidiarū clangores & strepitus.Reſonare passim col
 les/uallēq; uicinę nūc clamoribus humanis/nunc tubarū sonitu/augētibus pauorē
 animis simul & auribus innumeris sclopis, Quare exanimati regii credētes totius
 Epiri/& Dalmatię insup̄ uicinę uires adesse, priusq; Moses cū locis descēdiſſet in
 planiciē. Arripe iā ex omni parte quā poterāt/fugā cep̄e/quæ etiā haud quāq; tuta
 uidebat/obfello undiq; quasi omni aditu ab hoste. Equi ēt ipsi territi multis locis/
 excussis/& abruptis uinculis/ē manibus sternentiū fugiebāt/ Sed Amesa nō igna
 rus fraudis/& cōiectatus facile patruū ingeniuū uociferās passim nihil timēdos eos
 inanes tumultus/calia esse solere paucitatis præsidia/atq; artes/& cōgressus/hostiuū
 cominus expectandos/non uanos clamores/& trinitus aris/nō appositas timidorū
 uoces, et̄ imbelles larratus usq; ad eō formidādos, multos p̄ singulos gradus reuoca
 bat pari incertitudine fugę atq; certaminis, nā neq; illa itate impatore, & integris
 quasi omnibus honesta apparebat/Neq; ad hoc fuiticiebāt uires percussis in re su
 bita tanta cōsternatiōe animis/ut uix retrui in integrū p̄ lōgū interuallū possent/
 Bassa quōq; agmine suorū stipatus eductis multo impetu signis pugnā nō detrecta
 uit/Properantē ad ferēdū Amesę auxiliū/& opprimēdū aduētū suo. Scāderbegū
 Moses/ac deinde ceteri subsequētes in planū facile reuocarūt, Sed effundere mul
 tū habenas equitē nō est passus Dibrēsis/donec Tanusius/& Amanuel, qui pedi
 tū/ac sclopōz agmen trahebāt ad primos puenissent. His succedētibus furor cuiq;
 suus pmissus/ac equestris pcella ab oi latere nō tardata ruebat, Quare cōpulsus est
 quasi itēz in Tentoria Bassa, & peditatus noster abiectis post terga arcubus sclo
 pisq; gladio commodius in propinquos/ac incōditos passim & inordinatos hostes
 agere cepit. Multa clades per oēs stationes edita/multus/& fugientū/& resistentiū
 cruor effusus, Sed alia mali spēs/alia funestissime fortunę spectacula ab alia parte
 fiebāt/Alis sanguinis pfluuiis humectabat tellus/qua Scāderbegus cū copiis in
 gruerat, nā et̄ maior inde numerus nostrorū ingētiora poterat edere opa, & hostes
 magis incauti/ac inermes ferē & strati somno multi oppressi patientiora iniurię
 corpora/ac expeditiorē ferro uia p̄bebāt. Hic quōq; peditatus nō ab simili modo
 usū sagittarū/ac ceterorū id genus militū abiecto strictis tm̄ ensibus/& uerutis/ac
 spiculis Epiroticis nūc timidorū/ac fugiētū terga feriebāt/nunc cōfodiētes equoz
 illa festores passim humi p̄cipites decurbebāt/Fuga hominū/& audacia omnis ab
 Amesa manifeste p̄debat, q̄ obnixiore semp̄ uultu sustinebat hostē, & nūc uoce
 nūc gladio socios cōpellabat/Vt adessent tm̄ sustinerētq; dū primi Epirotici impe
 tus frāgerentur/Expeditā postea uictoriā/ac incruentā tibi futurā. Paucitate nihil
 p̄ter primū furorē hęc/Simul cū eo & uires cadere, & animos, & sic nō iniqua tōne

ptrahebat certamē/donec reliq̄ agmina/quaē sparſa late p cāpos erāt, cōcurriffent
 ad arma/Tamē inanior ſemp̄ eius auxiliū expectatio erat, nā multi ab imiſſo eq̄te
 nō obruci dū arma expediūt/multi inter veniendū intercepti/reliq̄s fugā ſuaſerat
 timor/Ita paucis turcaꝝ copiis legitime cōcuſum/ac maior pars iumentozꝝ more
 trucidata, Moſes ea occasione cupidiffime ad abolēdā ueterē ignominia accepta/
 cū robore ſuoꝝ Baſſam nuſq̄ reſpirare patiebatur, Clamās (ut impatiētis ingenii
 erat)ad oēs ic̄tus/& motus oculoꝝ, Adeſte/inferre gradum ſocci/Non inſignis ca/
 ſtroꝝ forma/nō uos ingētia Baſſe nomina deterreat/Infames reliquiā ſunt Bel/
 gradēſis Hūgaricę cladis/timore p̄terea/ſomno/ac recētibus crapulis obruci/Vr/
 gete/impellite inanes cuſtodias/Exaturate ſanguie dexterās/poſtea p̄clara præda/
 ac ingentibus ſpoliis exaturaturi, Mouebāt facile cū hæc dicta uiros/tū illud mul/
 to magis/q̄ d' tā p̄ciola uictorię p̄mia oculis quaſi ipſis cernebant/I amē circūfula
 undiqꝝ turcaꝝ agmina/peditū ēt q̄rūdā nō cōtēnēdā manus/penetrari ſe nō patie
 bant. Scāderbegus interim nepotē/quū occidere p̄hibuiſſet/cōuerſum in fugā/ac
 equite poſt terga fugiētis imiſſo uiuū cęperat, & expedita ab ea parte uictoria ad
 ſtationē Baſſe cū mille ferē peditibus, & paucis equitibus properabat, Nā cæteri
 cęptā ſemel uictoriā neqꝫ in fuga hoſtiū intermiſere/Sed & ibi p̄fractū robur om
 ne caſtroꝝ fuerat/inmiſſis à Moſe ſelopis, ac imperator cū oibus cōuerſus in fugā,
 Pedites qui ibi fuere/niſi q̄s in eo tumultu raptim equū uel ſuū/uel alienū cōſcen
 dens ſe ſubduxiffet/oēs cęſi, & uiui in poteſtatē uenerē, Scāderbegus Baſſe iter/ac
 ueſtigia nuſq̄ reliquit, donec ille in tutū puenit, ſeruauit nāqꝫ dūm pernecitas equi.
 Capti tamē ex comitibus eius fugā plures/& inter cæteros Sanzachus unus, cui
 Meſſit nomē erat. Dibrenſis quōqꝫ ac cęteri, dū carpēdi, & lacerādū terga ſaculas
 fuit, nunq̄ prædę memores haere/Spōte ſe deditiū ubiqꝫ feſſa/ac ignaua agmina
 uinciebantur/Pugnātū eſt tādiu hoc mō/donec dies quaſi ipſe cū hoſte deſeruiſſet
 uictores/Non ingēs laſſitudo/nō properātes tenbrę ab aſſuetis labozꝝ/& uictorię
 præmiis militares manus detinere/Palpitiāia adhuc cadauera exſpoliata/& multi
 etiā tūc occiſi, in q̄bus reliquū adhuc ſanguis inuiſum ſpūm ſeruabat/ Signa mili
 taria p̄cipue magnitudinis/& formę. XX. capta/hoies uiui Mille q̄ngenti equozꝝ/
 ac reliquaꝝ rezꝝ incredibilis præda fuit. De numero occiſozꝝ uarię aſſerunt, qui. n.
 plus. XXX. milia caſa referūt/qui uero minus. XX. cōmemorāt. De noſtris. LX.
 ſolūmō/aut paulominus deſideratos fuiſſe narrāt. Tam amplā uictoriā ſic exiguo
 præcio ſtetiffe. Sed nec ipſe mirabilē nego/dūmodo audiētū aures (rara hæc res)
 omnino nō offendat/At ſi uetera multa Romana/exterāqꝫ eius generis exēpla in/
 ſpiciamus/facile hoc ip̄m quōqꝫ credulitatem inueniet. Tentoria multa erecta in/
 uenta ſunt/à ſuis locis p̄ eā noctem nō mota ſed deſtinata paſſim uictoribus, q̄bus
 feſſa/humētāqꝫ mixto ſudore/ac ſanguine corpora à celo nocturno defenderent,
 ubi etiā accenſis circū ignibus cā lētiā celebrarēt. O lepidos fortunæ luſus, & ri/
 diculū rezꝝ humanazꝝ ſtatū. Baſſe p̄toriū Scāderbegus obtinet/atqꝫ alii demū alias
 nō ea mente paratas puſſidēt ſtationes, ſtratas inueniunt multis locis menſas/atqꝫ
 ſparſis paſſim abutunt cibus, Credere ex in ueteri puerbio ſatis licet Multis (ut ſic

Amefia uiu^o
 capitur cum
 Meſſit San/
 zacho ac plu
 ribus aliis au
 licis Baſſæ.
 Nume^o ho/
 ſtiū occiſozꝝ/
 captiuozꝝqꝫ.
 Direptio ca/
 ſtroꝝ cum ſi
 gnis militari
 bus/ Nume/
 rus ex uicto
 ribus interfe
 ctorum.

dicam) milibus passuū Os ab Offa distare/Equi plures strati/ac infrenati reperiti
 qui dum ascensorē dñm uelut expectarēt/cessum sub oculis/ac pedibus ipsis ignari
 cōspicēbāt, Amela tamē p̄cipuū eius rei spectaculū/ac documētū uarietatis hu
 manę cernebat. Modo insolens Aemathiā p̄currēbat/Nunc momētanus rex ere
 ctis (ut aiūt) cristis militū manibus/clamoribúsq; circūferebat per castra uinctis
 post terga manibus sine uoce sine uultu ad Patruū trahit/& accurētī undiq; mul
 titudini/ac turbe uictrici offert, pietatē ferē oibus/lachrymas etiā q̄busdā eliciēs.
 Adueniēte die Scāderbegus ueritus ne tot simul cadauera eis p̄sertim caloribus
 corrupta fetore suo aerē corrumpērēt, quæ ultima tribui poterat, pietatē hostibus
 sed nō uoluntariā impēdit/Humati sunt equi simul/dñiq; pluribus locis, ac iumen
 toz;/& hominū cadauera cōfusa/Plura ad rippas uicinoz; fluuioz;/& albulaz; inuē
 ta/prout fuga homines, timorq; passim incertos tolerat/Licet potuerint satis eo die
 p̄pter tātā sparsī copīā/et inūdatiōnē sanguinis Albulę mutare nomē/Aemathiis
 cāpis ad ueterē famā multū quōq; nois & celebritatis est additū, Cōsumpra est in
 eo opere/atq; agēdis foueis magna pars dici/ Ita uulturū de quo supra retulimus
 inanis aductus & expectatio fuit/Expeditis omnibus (nā neq; onustis p̄ceda uiris
 depopulādi alia cura incessit/quū & ager hostilis procul esset) neq; integri oēs eo

Att. Cōtētio
 nē inter duos
 milites Epi
 rēses exortā
 & lepidum
 Scāderbegi
 dictum ad il
 los.

præbo exceſſerant, Croiā uersus cōuerſa signa/cæteꝝ in mouendis tentoriis & ixa
 quēdā inter duos turmales orta distulit aliquantisp̄ discessum Caſtrioti/Hi quū su
 periori prælio contracta societate totius fortunæ/atq; prædę multa accumulassent
 hostiū spolia/in diuidendis demū eis rebus/diffensio(ur solet)Orta est, atq; eō mu
 tuis iurgijs/& cōuiciis p̄tracta/ut gladius ēc arreptis puocantes se ad inuicē ferro
 decernere uellent, Vter dñs eoz; appareret, quæ diffidii cām dederant, Caſtriotus
 re audita uocatos ad se homines quum interrogasset an pransi essent, & p̄ansos se
 rñdissent/Subridēs (ut faceti/& popularis erat ingenii) Bacchus/inq; luē excita
 uit Bacchus dirimat, nō Mars/uel ullus alius deoz;/hominūq;, Deinde obiurgatos
 seuerius hoies à se dimisit/Vranaconte supposito, qui eos motus lædaret, & rem ad

Dimissio ex
 ercitus post i
 gresum Ca
 strioti cū tri
 umpho in ur
 bem Croig.

æqualitatē redigeret. Euntibus Croiā uis multitudo ubiq; agrestiuū/& cæteroz;, q
 usq; ad exitū eius rei per saltus uicinos latitauerāt & oppidanoz; etiā occurrit, atq;
 tanta festiuitate, clamoribúsq; hominū simul/& instrumētōz; uctū ad urbē/ut uix
 speciosior triumphus/uel pompa maior omnium rez; esse potuerit, nā integris copiis
 structū exercitū lequi se ad ornandū magis id spectaculū usq; in suburbia Caſtrio
 tus fecit/Nemo ferme erat, qui equū captiuū ingētibus spoliis atq; præda onustū
 ante se nō ageret, Captiuū ēt longo ordine uinctis post terga manibus Scāderbe
 gum p̄nates augebant magis id spectaculū, p̄sertim q; signa capta q̄busdā ex illis
 terēda fuerāt tradita ad egregiā quā tā uictorię cōfessionē. Vclamēta Bassę tento
 rii, quippe quæ color ipse purpureus mirū in modū ornabat, à nōnullis militibus
 nūns ex cōposito distāsa/ac erecta quāū ferebant nō nihil addēcia cæteris rebus de
 coris/Amela patruū quū enixe rogasset/ne se tā sordida/& miserabili specie serui
 tatis, Croiā duceret, cū Sanzacho illo captiuo liber & habitu cultiori, q̄ captiuum
 deceret, sequebat. Ibi itaq; ante portas ipsas Croicenses soluti ordines & miles do/

mū locissimus dimissus. Præter prædā/equos/ & spolia omnis generis, captiui etiā mulei/prout petierant inter illos priuatim diuisi/Signa militaria & cætera publica ornamenta quæ Scāderbego cesserant, ab accurrēte multitudine/populoq; lata pulchris clamoribus intra muros, Sāzachus/Amelāq; custodiri iussu/donec iudiciū de eis ferretur/Lætitiā Epiroticā/& eius uictorię celebratē per multos dies nō intermissam ad externa cōuertēs animū/ aurēsq; haud grauate omittā. Tāta fama eius rei oēs uicinas regiones/ & interiora ēt Italia/atq; cæteros christianos principatus peruasit/Quanta uix de uicto Amurathe/aut alia ulla feliciter gesta re excitari potuisset, & ingeniū uiri iuzi ab omnibus admiratiōe p̄secutū, Id quod hodie quoq; illa res nō inani documēto ostendit, quod inter p̄claras uetere; res gestas/& maiore; laudes, quæ cani à nostris in cōiuiis ex more antiquo & nō cōtēnēdo fortasse consueuerunt/hoc maxime facinus nō ingrata posteritas studiosissime inseruit, Gratulationes/munera undiq; & cōiuiæ frequētes/ac perēnes epulę quasi de cōsuetudine gentis nō defuere, Oblitterauerat iā Alybassam/ & tot Mustaphas clades/ac oēs uetustas/& recentes laudes p̄sens uictoria, Belgradenses clades tanta ultione cōpēsate exhilarauerāt cunctoꝝ aīos, ac squalor omnis ex ea mortificia cōtractus/& lordidę uestes deponit/luuat notos/signotōsq; p̄cursare passim in uictorices campos, ac spumantē adhuc sanguine tellurē inuadere, luuat plustrare/& sciscitari singula, quo quisq; latuisset loco/qua parte inuasisset hostem. Cætere; neq; Meumelhes ipse eā rem minore admiratiōe excoluit, atq; Epiroticam uictoriā lordidissima timoris sui cōfessione paulopost approbauit, nā quā fractas eoulsq; copias suas uidisset, & ferriem oēin pugnādi/ac rationē cladis à Bassa audiuisset/licet multa essent fortasse/in qbus uictor/ & exercitus reprehēdi merito possent. Tamē nō ulterius accufatiōe fortunā hominū insectatus infueto/ & mesto admodū silentio dolorem suū suppressit/Procurādū erat de captiuis redimēdis/ Sāzacho p̄sertim/cuius seruitus dolore maximū & pudorē quendā oibus inieccrat pp̄ & dignitatē summā/ & uirtutē uiri/Decretū itaq; de eius redēptione & nobilioꝝ quorundā/cæteroz; iactura nō curata, atq; pecuniæ ad id à cōsanguineis/ & ex publico etiā (ut solet) parata. Illud t̄m̄ expectabat/ & summæ rō aliqua statuerēt à Scāderbego/& nuncius ueniret ex Epiro, qui tutū ituris iter polliceret. Aduenere duo ex magis intimis Sāzachi à Castris/eodem postulante dimissi, atq; XV. aureoz; milia pro eius libertate/& XL. ferē cæteroz; petita/neq; negata/Priusq; t̄m̄ ea uelut legato isset in Epirū/Ottomanus fractus magis rot cladibus/q̄ castigatus multis nequicōꝝ curis egrū animū sollicitabat/distrabētibus ēt hincinde mentē auidā cōsilioꝝ uariis purpura toꝝ sententiis, Supsedendū qdā de omni rōne belli Epirotici cenlebāt, donec Tyrānus ipse cū solitis uiribus/& robore imperiū ad eueritiōnē eius gentis ab oibus aliis liber & expeditū ire potuisset, nā tūc pp̄ recentes hūgaricas iniurias/ & nouos ex Myssia tumultus ut id facere possēt integrū illi nō erat, Alii ab hac foia nō discedentes mittendū t̄m̄ ad fines impii ualidū p̄sidiū suadebant, quod nunq; uel sponte sua/uel lacescitū inouaret aliquid cōtra hostem, tantū finiu turandoꝝ curā ageret, Multis eadē rōne externoꝝ belloꝝ inducias aliquot annoꝝ petendas esse à Scāz

Att. Quanta solēnitate/ lętitia/& festiuitate uictoꝝ rīa Scāderbegi à christianis principi celebrata est.

De aduentu legatorū ex Cōstātīnopolī ad Scāderbegū pro Sāzacho/cætere; captiuis redimēdis/ & de pace cū eo frustra tētata.

derbego nō ab re uisum est interim & respiraturū aliquātisp̄ tot incōmodis imp̄erium/et̄ meliorē forte occasione affore ad iugū homini imponēdū,nā secūdo loco dicta soia ea de ea nō recipiebat/qd̄ minime tutū futurū p̄sidiū apud eas p̄sertim infidias & ingēria hostiū dicebat/si modicū mitteret. Magnū autē ī tot bellorū motibus/& tanq̄ rex nouitate nisi incōmodissime mitti nō posse/Vnlis rō licet inhostior/& sordida aliquātū nimis multos ad se trahebat/Ceterū tyrāni aures quīs id nō mediocriter offēderet fugiētis diu tantā ignauia confessionē/qa tō oia stantibus tot hostibus expediri cōmode nō poterant/nihil pudendū/nihil sordidū in ea p̄sertim rōne rex insolentissimo regi uisum, Quare accito ad se uno ex his, qui pecunias pro redēptione sociorū acceperāt, animū suū oēm hominī aperuit, & mādauit, ut Sanzicho captiuo id oneris noie suo imponeret, Qui postea referret ad Scā derbegū/Litteris quoq̄ regis de hoc ipso actū cū Sanzicho, quæ in manus n̄forū postea ueniret/ut in cōciliādo sibi hoste/& eo fœdere quæredō maximā rōnē regii decoris/et̄ honoris imp̄iū hēret/ne si multū enixe, et̄ sordida quadā demissione id genus pacis posceret/postulata cū petētibus ip̄sis ab elato hoste perinde cōccinerentur. Lētior longe nunciū hoc mādato discessit, q̄ spe illa quā pp̄ acceptā pecuniam redimēti sanguinis sui, & sociorū hēbat. Quod sublatū tā sibi p̄ aliquod tēpus Epiroticū hostē, & respiraturos aliquātisp̄ à tot cladibus tureas credidit, tamē fefellit facile spes hominē/et̄ tyrānū ēt̄ ip̄m/ut & eundē olim/atq̄ Amurathē patrē fefellerat/Nā quū Messir allatus ex cōstantinopoli pecuniis/inter numerandū ferē multa interseruisset Scāderbego de mandatis/& uoluntate tyrāni. Ille q̄dem pecunias libenter accepit/cætera uero postulata ita respuit, ut præcidēs his uerbis sermōnem hominī minime diutiorē eius orationem expectarit.

NON ea/inq̄ rōne toties aduersis ēt̄ meis rebus fœdera à uobis petira contēpsit/ut nunc secundis acciperē/Sed neq̄ ita oblitū me cōditionis humanæ/ac incōstantiæ lux hęc qualiscunq̄ est/p̄sp̄era certe fortuna mea eō prouexit, ac inanes tanta spe inflauit sp̄s/ut uel perpetuā eius possessionē spondere audeā mihi/uel tā insolentē amicitiaē uestre cōrēptorē futurū semp̄ cōfidam/Mutare poterit hæc fallaces uultus/et̄ petitores nos forsā sordidioris apud uos pacis efficere. Tamē q̄cqd̄ oculta rex semina/& abstrusus fatorū ordo hominī paret, nō ideo quicq̄ hodie ex pristina primacia animorū mutamus/Fœdissimū omne amicitiaē genus uobiscū reputamusstantibus tā undiq̄ christianoꝝ iniuriis/tot cladibus/ac sanguine adhuc recenti, quo Græcia iam oīs ac Hungaricū solū madet / Sic ne Pelopōnesiaci imp̄iū iacturā hodierna pacē cōpensabimus? Sic & nouā Belgradensem uictoriā/ac hungaricam gloria ignauis uobiscū induciis dehonestabimus? Habeat quæ pōt̄ ipse Meumethes fœdera/nos armis/ferroq̄ ceptam semel pacē/& ociū quæremus p̄sertim quod nō solē nos iniuriæ/ac p̄sidiā uestra/sed natura potius quædam hostes uobis fecit, sempiternisq̄ cōtra se inuicem armauit odiis/Gentiles uobiscū ipse/ac hæreditarias quasi inimicitias exerceo/& domestici potius sanguinis/ac meq̄ simul & Epiroticæ seruitutis ultionē q̄ nouā gloriā ullā de uobis quæro, nonq̄ satis finem laboribus hisce/& piculis facturus/donec uel pristinū ciuibus meis statum/uel in/

uisum uobis spūm tradā. Non desierit ideo Sanzachus/sed multis callide cōsiliis/
 & ꝑcibus admixtis familiaritate quadā trahere ad se animū hoīs conabat, cōme/
 morās uices belloꝝ;/& subitiōis multa eius generis per oīa sēcula exēpla/Non de/
 futurū postea tēpus ad arma/si tū momenti in bello ponat. Interim (decēnales.n.
 induciæ petebant) reparari melius uites Epiroticas/animos quæ ad nouā gloriā/
 & uindictam posse. Vincebat paulatim Scanderbegus;/& descēdens aliquantū ab
 arce illius sentētia leuiore aures postulatis hostiū ꝑbere uidebat/tamē nunq̄ ad/
 duci potuit ab hoīe, ut uel mēstruas inducias faceret/nisi Sfetigradū;/& Belgradū
 in ꝑremiū eius rei accepisset, Ita re infecta Messit cū sociis abiit ex puincia/impe/
 trata tū pace à Scāderbego, donec ipse retulisset ad regē, quæ ab illo pro induciis
 fidēis cōditiōis petebant. Dimissus sunt & alii plures cū Sanzacho ꝑter illos. XL.
 qbus Scāderbegus gratis;/& magni animi affectu quodā libertatē simul;/& patriā
 cōcessit. Ceteri quōq; solati uinculis/qdā nouos;/& christianos hoīs induentes do/
 miciliū fixere in Epiro/Ceteri ad uarios;/& oēs ferē passim christianoz̄ reges de/
 stinati, tū Hispaniæ tū regi galloꝝ ꝑter captiuoz̄ sat magnū numez̄/equi & spo/
 lia omnis generis missa, atq; ad alios identidē alia/Urbs Roma ferē sicut fama/ita
 ornamentis eius uictoriæ repleta/Ita statuerat pro uirili Scanderbegus totū perē
 orbē eleganti ea liberalitate sibi deuincere/Adiūxit ꝑterea his donis legatos;/& fre
 quētes adhortatiōes ad cōcordiā/ac ꝑces sedulas/ut iā ex diutino somno expgi/
 scerent, & libertatē tandē christianā/ē tot sordibus/ac impio turcaꝝ emergere ta/
 cerent, atq; crescentē sibi in uisceribus pestē/ paulatim ad cor ipm̄ subire nō pate/
 rent, Dona in Apuliā (ut neq; hoc omitamus) ad suū Alfonso decreta speciosi
 triūꝑhi cuiusdā formā ꝑ se tulere, Amesa ēt Neapolim ductus in carceribus iussu
 patrii in magna custodia hñ Jus, nā neq; de eius redēptione curatum à tyrāno est,
 neq; si petitus fuisset/Scāderbegus ullo satis auri, argēti uē ꝑdere hominē erat dī
 missurus, perpetuis uinculis illi ad ꝑpetuā infamiā, & suppliciū decretis & cōstitu/
 tis. Relatū est interea ad Ottomanū de uoluntate Scāderbegi, & cōditionibus in/
 duciæ, Qui licet ingentibus undiq; curis ꝑremere, tū ꝑ ꝑrecēs hūgaricas inui/
 rias cū illa re maxime/ quod christianoz̄ cōcilabula cōtra se quotidie fieri agēte
 Romanoz̄ pontifice audiebat/Tamē (ut magni erat animi) rē minime responso
 dignā ratus/ꝑsidiū insigne decernit in Epirū ad custodiā puinciæ (id quod nuper
 uariis sentētiis actū retulimus) Hamur, & Sinam duobus peritis militiæ uiris ea
 res demādata/atq; X. equitū, quattuor peditū milia cuiq; eoz̄ ad id muneris assi/
 gnata/Sat idoneus uisus est numerus qui arma Fpirotica fatigaret, & nō nihil ter/
 roris uictori etiā/ac fortissimo hosti adueheret/Tamē eque ꝑhibitus uterq; moliri
 quippiā cōtra hostē/cuiā si egregia occasio affuisset/nis̄ pro finitū;/& assignati sibi
 loci turela/Aestate omni in eis ulcro/citrōq; rebus cōsumpta, Dimidiū ferē autūni
 erat. Quū ex Constantinopoli his copiis discessum;/& fama simul eius rei iter homi/
 nū ꝑcedēs ad Scāderbegū puenit ignaz̄ omniū, quod Sanzachi fidē secutus expe/
 ctabat audire de rōne induciæ, quid. s. de postulatis suis spretū fuisset/quid acce/
 ptum. Quā obrē Croia subito relicta, atq; ingenti festinatione puolatū in Dibras/

Amesa iussu
 patrii ad Al
 phonsum in
 carcere sub
 arcta custo/
 dia habēdus
 mittitur.

Aduē⁹ Ha/
 mur /& Sÿ/
 nā tyrāni ꝑcē/
 etorū cū co/
 piis ad fine^s
 turādos/Pro
 fectio Scan/
 derbegi con
 tra eos cum
 exercitu/Col
 loquiū de ꝑa
 ce iter eos.

Collectus ibi exercitus/ac copiis momēto tēpō renouatis expectatus audivissime hostis, Qui nō diu tardatus paucis post diebus aduenit, sed. X. amplius milibus passuum procul à stationibus Castrorum fixis signis nostrorum fines nō est ingressus/Epirensis nihil mouit/sed quū appropinquare audisset/ordinatis. & habitis solū ad signū expectandū legionibus in castris se cōtinuit. Nā quū ea multitudo hostiū aduentare diceret/credidit in ea loca/& ad se opprimendū facile transgressuros, Sed ubi per custodias motanas/& id spectatorum genus/fixisse sub Alchria tentoria/& oibus in pedimētis ibi collocatis resedisse cognouit/ Rarus die sequenti refocillatis corporibus castra moturos/& pedituros ad bellū. Per noctē magno silentio saltus quosdā & ualles uicinas impleuit armatis, ut medios ocluderet / & improuisos eis exciperet infidiis, si ibi res gesta fuisset, & collata (ut putabar) signa. Mansum in ea inani expectatione duobus penē diebus/noctibusq; integris/sed nūq; miles uisus, aut tumultus aliq; auditus/ Scāderbegus itaq; impariēs morē die sequēte mouere in eos signa/& petere ultro hostē statuit/Quū nūciatū est exercitū in duas ptes diuisum, & Hamur eū dimidio copiarū ibi remānisse. Sinā cū reliq; cāpēstria pologi Mocreas uersus petiisse/ unde aditus in Dibram superiorē, atq; Modriissam erat, Nam Alchria, quā Hamur obtinuerat, Dibram inferiorē/ atq; Sfetigradū oppidū ipm quōq; hostile spectat, Ita summo cōsilio partiti sunt Dibras/ut penni custodia hostē utrinq; sollicitū tenerēt. XXX. amplius milia passuum inter ea p̄sidia interiacebāt, nā à Sfetigrado ad Modriissam totidē cōputant. Epirensis itaq; collectis extēplo/& reuocatis infidiis, quas hincinde sparserat/ac reductis oibus in castra nouū cōsiliū capiti augēdi exercitus/ut cōmode ubiq; partiti, & p̄spici ad utrūq; piculū posset/Procurata recte sunt oīa/& mira celeritate ampliatae copiae/mille quingētis ferme peditibus additis, nā eques nō ita facile cōparari poterat/Mox & hic miles diuisus/sed nō aequis partibus Tanusius/& unus ex Strehis nepotibus/atq; Peicus Aemanuel in Dibram inferiorē cū tertia nō amplius militū pte missi ad Synā impetus/si opus foret excipiēdos. nā minus inde piculi/& difficilior ingressus in fines nostrorum erat pp̄ difficultatem locorum naturali munimēto & mocreas ualles crebris undiq; mōtib; determinatas, quae cū Dibra ipsa supiore censentur, tū Epitoticū impiū ab hostiū agris distinguūt, Sed mādatū Tanusio/sociisq; ne pedē extra assignatos līmites efferēt/uel quippiā nisi pro sui suorūq; defensione molirent, Ipse reliquas copias cū Mose in Dibra supiore retinuit, iccirco maiore militū praesertim equitū numero sibi seruato, quod & liberior aditus hosti in puinciā/atq; patētiora oīa ab ea parte erāt. Et lacessere ipse ad certamen uiros/atq; fortunā belli experiri statuerat, neq; diu segnes dies noctē sue in ea deliberatiōe cōsumpsit/pr̄sertim qd̄ hyems iā bellis inimica in p̄cinctu quasi erat/sed pullis uix ea die tenebris relictis castris ipse cū mille amplius equibus Alchriā petiit/ducto cautissime p̄ saltus quidā & incōmoda locos; milite/ne ab hoste medius inter Sfetigradum/& stationes eorum ocludi posset/Et quū aliquantū itineris intēpēsta nocte emensus esset/non multis milibus passuum procal ab oppido disposito hincinde atq; abscondito in infidiis milite reuersus est in castra/ibi nullo iteruallo ad quietē dato/quū in ortu dici esset/

expediti signa/ & copias omnes cū cibariis tantū eius dici iubet, nā impedimēta/ & tentoria ipsa (ut erecta stabant) inde non mota / sed egregia (ut confluuerat) armatorū manus ad custodiā eorū relicta / Totū semē maruinū tempus in ea expeditione/ & in ipso itinere abiit, donec deuentū mille paulominus passibus propē loca insidiarū/ quū & corporibus cōsulendū erat/ & noua ratio aliqua ordiendi certaminis/ atq; euocandi hostis capienda/ illud facile/ & pari ab omnibus pericia expeditum/ Ad hoc magis erat ingenii/ cōsiliūq; adhibēdū/ Mōsi id ultro petenti munus non negatū, & uix cuipiā ex nostris ad lacessendū, & fallendū hostem apior inueniri eo homine poterat/ Sexcētos equites accepit/ ne si cum paucioribus esset/ procliuor foret hostibus suspicio fraudis. Tamē eque frustra tentata res, & cōsumpta inani ludificatiōe magna parte eius dici reditum ad Scāderdegum/ Vix noui quippiā cōsiliū restabat, nā ire uniuersis copiis usq; ad stationes hostiles/ & difficultates locorū/ & supeminēs urbs/ sub qua/ Castrametatus fuerat Hamur, ingētis certitudine percipi phibebat, Tamē deductis in colle quodā uicino copiis ibi expectata nox, & p noctem datū insidiis signū/ ut ad socios ire reciperēt/ Mane cū omni exercitu percurrationibus/ quo magis fieri potuit/ uastatū id agri, quod ab ea parte iacebat, ut id saltē spectaculū rei indignitate moueret hostē/ sed modice rei piculosam tutelam eodē tenore aspernatus regius/ tenuit se iatra stationes/ Audio tamen/ quū factus finis eius excursionis esset, & uasa iā colligerent à nostris/ nunciū à Barbaro ad Castrorum missum declarantē uoluntatē tyrāni, & diceatē in super/ ne hostem/ ne se ipsum iuutili eo ultionis genere fatigaret / Sua se potius q̄ aliena deualtare, quippe quæ ipse indefensa relinquat. Respōdisse Epirensē differri fortunā eorū posse/ tolli nō posse, Deceuisse se omnino ad bellam homines pedibus si oporteat trahere, atq; ita utriq; discessum/ Nā instantibus iā frigoribus differri in aliud tēpus ea cōsilia uisum est, Quare Mose ad custodiā prouincię cū solito robore militum dimisso/ & reliquo exercitu ex maiore parte soluto ipse cū paucis Dibrā inferiorē/ quā Tanusius obtinebat, inuisit/ Inde quoq; renouatis insidiis aucupatus hostis/ & frustra tentata re. Vno ex Strelis cū modico presidio ibi relicto Croiā ipse cū ceteris in h̄yberna reuersus est/ Moles interea inquietam hostibus h̄ymē fecit/ sed magis oculos hominū mouit, q̄ arma, Id quōq; tū ipse/ Tum Modrisseū presidium sepe frustra tentatū in Ita Scanderbegi omisit, Præsertim quod nunciis actum inuenio à regis (ut antea fecerant) orantibus/ ne se hostes tā pertinaciter querere uellent, quos habere nequirēt/ Sic neq; negando satis/ neq; cōcedendo quippiā/ res in uernū tēpus protraxit/ Collecto tū exercitu Castrorum ad euocanda perēni ludificatiōe hostiū arma perrexit/ Illatisq; multa audacia signis/ quū die quodā per rampere interiora agri Alchriensis usq; ad ipsa barbarorū statua uellet/ opposito illoꝝ robore facile prohibitus est/ quū in locis etiā ipsis multū ad defensionem momenti esset. Epirensis licet eo proposito per eam diē frustratus nō tamē destitutus animo/ auge:re uires/ & nūmeros militū ad eam rē exactius tentandā statuit/ sed se gnus id percuratū/ quū minimū cōmodi, laudisq; speraret/ & id ipm nō sine periculo aliquo, illa uñ rōne / ne affucti armis uelut proprio aliquo opere uiri ocio mar/

celsere/cura eius rei nō omīssa/Dum ea utrinq; frigide ageretur Hamur nō utile
 solum prouincialibus, sed laudi quōq; sibi apud regē fore ratus/ si Scandergū ali/
 quo modo allecctum abstraxisset ab armis/impetrata per nūcios ab eo colloqui fa/
 cultate in Dibrā ad illum in tentoriis cōmorantē uenit pulcherrimis donis adue/
 ctis/orsūq; à cōmodis pacis, & his, quæ antea egerat, lōgiorē sermone expugnare
 hominis ingeniū conatus est/nō solū priuatæ cū eo amicitiaē desiderium suū ape/
 riens/sed & publici cū Meumethe fēderis mentionē insinuans. Accepit dona Ca/
 striotus, & liberalitatem uiri amplexus mox aliis muneribus illa nihilo humiliorē
 animo recōpensauit/Ad ea uero quæ de fēderibus T̄yrāni narrata fuerāt, uelut ira
 accessus. Non ea inquit Meumethis uel fides, uel officia in nos sunt/ut audire
 quippiā de amicitia eius equis auribus possimus. Accepta est à nobis nup̄ legatio/
 Postulata eius audita, & qbus uisum est mihi cōditionibus pro honore/ & utilitate
 Epiroticū imperii appositis/ad eū remissa/ Responsum expectauimus (neq; enim
 quod ad alia attinet) cogi cuiusq; uoluntas potest/Arma interea deposuimus/quo/
 usq; ea quæstia hinc inde fēdera in suspensio starent/ sed cōtempti ita ab illo fuimus/
 ut neq; responso saltem/ quale hostem oporteret/ dignos esse censuerit/ Quare quo
 ad publicæ cōcordiæ iura nihil diutius te referente sumus audituri/ Tibi/ si quid in
 tot cōmunibus odiū polliceri hosti potest/ fides à nobis/ qualem ipse promerueris/
 nō est defutura. Tamē quod pertinet ad cōpescendā lasciuiaē militarē/ & affuetas
 prouincialiuū nostrorū incursionēs nihil ipse polliceor tibi/ uel rei ullius periculū in
 me suscipio, Neq; enim genus ullum publici fēderis uobiscū, quod semel cōrem/
 prus contempsit, admittit animus/ Ardor dūtaxat ille ultionis tui comitate ingeniū
 fermē restinctas refedit/ Publico odio nihil admittitur/ tibi priuatæ hæc necessitudo
 si quid forte uel temporis/ uel fortunæ uarietas parauerit / multū est & decoris for/
 tasse, & cōmodi allatura. Hamur eo responso neq; lætus/ neq; mœstus omnino
 osculata de more gentis simul hostis/ simul amici manu discessit/ Iisdē ferē blandi/
 tiis & S̄ynā pergenti ad eā partē Scāderbego occurrit neq; difficiliōres aures uiri
 postulatis suis inuenit, nam & uulgus ipsum/ ac maior pars militum nostrorū tādū
 quæstā pacē/ & tot hostiū uota nō aspernati haud egre ascēsurū uolūtati illos/ uide
 bantur/ Quare paulatim traictis ad ociū animis & p̄sidia nostra utrinq; aliquarū
 diminuta/ & quæta ea c̄stia/ uel segnia magis transire/ Scanderbegum ad ciuilia
 munera/ & reliqua id genus ornamenta prouinciæ cōuersum, Alfonso regis mole/
 stissima mors per eam c̄statē nunciata ita rebus singulis publicis/ & priuatis auer/
 tit/ ac dolore penē cōfecit/ ut recentis uictoriæ memoria penitus obliterata/ ac ho/
 stiuū cura omīssa eam iacturā publico mœrore/ ac squalore per multos dies prose/
 queretur, Et fuit profecto nō indignus Alfonso/ Qui ne dum Epiri/ & sociorū/ sed
 totius orbis terrarū longas querelas/ atq; apertas lachrymas secū ferret/ Mœstissi/
 mū æque omne cū eruditorū/ tū militariū uiroꝝ genus reliquit optimis. optimorū
 omniū Mœccenas/ Extincta æque cū eo sunt sua litteris/ sua armis præmia/ ac stu/
 diorū cunctorū ornāmēta uix longo fortasse postliminio reuersura/ ita nullus (pace
 omniū posteritatis præsertim dictū sit) illo melior uel uirtutis/ uel meriti humani

æstimator multis sæculis effulsit/Regiã prærea comitatē/ac tantū in rebus facietis/
 quantū in grauibus ingenii/& omnium (ut ita dixerim) horarū iudiciū uiri quis nō
 appositissimis semp præconiis excoluerit/Variã fortuna/& nunc secūda (ut fit)
 nunc aduerſa maxima ubiq; gloria parta, Ad hæc in tanta clemētia/& liberalitate
 uix ullus regū eius ætatis tantas opes/& adeo locupletes ihesuros reliquiſſe nar-
 ratur / Debit itaq; nō iniuria flere Epirēſis tā fidū/& potentē defunctum amicu,
 ex quo illi/si uel fortunã inspexiſſes/uel uolūtate/licebat oīa ad honestate æque/ac
 utilitatem tāq; ex theſauro quopiã peculiari depromere/Illum tantū aliquantisper
 mœrentis moleſtiã minuebat/Quod senex iã admodū Alfonso ereptus ſibi nō ini-
 quo iure naturæ uidebatur/Quod supererat in ea re officii/& pietatis summa ce-
 leritate/atq; prudentia perſolutū/Legati ad Ferdinandū filium nouū regem miſſi,
 & patris caſum deploraturi/& de noui auspiciis regni de more congratulaturi, ac
 cōmemoratiōe paternorū officiorū, & Epiroticæ amicitix deuincturi/auſuriq; ani-
 mū adoleſcentis/Ornauere munera quōq; ſolita eã legationē/& cōmiſſum legatis
 ut Ameſam ducerent in Epiſſe conantē tādiu tū propriæ fortunæ/miſericordia, tū
 auctoritate, & gratia amicorū/patruū ſibi recōciliare/Qui adhuc in carceribus ſub
 cuſtodia erat, nam licet in eã muratione reſ/& nouæ Ferdinandī ſtigiū fortunæ
 murata multa eſſent/et ſoluta ferme uincula cunctorū in tā publica lætitiã fuiſſet.
 Ameſa tamē ne animus Scāderbergi in eo liberando offenderetur/ſemp eodē eū
 ſtodix tenore tanq; certū patruo depoſitū ſeruari iuſſus eſt. Suscepta eſt/prout po-
 tuit magis honorifice legatio noſtra in eo præſertim tumultu rerum/Quū confuſa
 undiq; omnia, & nihil adhuc pacati in nouo regno eſſet/turbata maxime propter
 mortē Alſonū pace Italiæ. Ameſa Croiã ductus/itæq; à patruo ſub cuſtodia ha-
 bendus ſtatuitur/ſed minus duris carceribus/Hoc quōq; ipſum quod ſuperat ſe-
 ueritatis/& odiū paulatim aſſiduæ nepotis querelæ/& mixtæ præcibus lachr̄ymæ
 expugnarunt, atq; paterno animo Scāderbegus mox uitam hominī eū libertate/
 atq; dignitatē omnia donauit. Sed Ameſa nō imemor pignoris/quod apud Otto/
 manum reliquerat, et timens uxori/ liberifq; ſi ea liberalitate/ & clemētia patruū
 uteretur / actis illi maxima ueneratione gratiis.

SA latus tu inquit noſtrę rationē nullo meo merito/ſed ſola patientia tua habuiſti/
 Aequū eſt me quōq; uitæ parcere aliorū/ne dū nimio ſalutis/& dignitatis meæ ſtu-
 dio liberalitate amplector tuã/hodie hoc bñficio tuo illos pdā oino/quos ſaris olim
 pſidia mea pdidi, Eſt inſelix/atq; innoxia uxor apud Meumethē/ ſunt paruuli/atq;
 ignari liberi noſtri/Viuūt tādiu hi/ uiuentq; donec ſuū me apud te uincere tyrānus
 credet. quū abalienatū tibi præſenti beneficio, & uitę liberalitatifq; munere ſentiet
 Diſcin ſet prius/diſtrahet ferus creditor inane ſidei noſtrę pignus, & dabit inno-
 cens ſanguis paterni ſcēleris poenas, Fallendus eſt igit̄ arte aliqua Ottomanus no-
 bis/ut ſeruē interim id pignus donec redimere præluſo poſtea oblata occasione poſ-
 ſim. Arripia fugã ego hac nocte ex Croiã uelut fractis te inuito/atq; ignaro carce-
 ribus, confugiãmq; ad Meumethē omni ſimulatione/atq; diſſimulatione ueteris in
 eum animi/si ſciq; nihil omittēs uel in audiendo/uel in dicēdo de tuis rebus apud

De morte re-
 gis Alphōſi,
 Legatiōe Ca-
 ſtrioti ad Fer-
 dinandū pro-
 ſedere & ami-
 citiã cōfirmã-
 da, & de A-
 meſa i Epirū
 reuocando.

Credulum Regem, quæ antea meliore nostra apud eum fortuna consueueram, ut adempta illi omni suspitione si quæ propter captiuitatem meam, & diuturniorem apud te morâ contraxisset/aufugere deniq; ab eo cum tota familia possim/ Adiuuabis tu quôq; multum hanc rem/si grauem molestiâ quandam ex ea fuga nostra publice ostendes atq; culpam eius/custodibus carcerum(ut solet) apposita criminatione obiiicias/Interea tamē temporis donec apud Tyrannū stabimus in expectanda reditus nostri occasione/exploratoris/spectatoris loco erimus tibi/nihil molietur/ nihil apparabit aduersus te hostis scientibus nobis, quod aures/quod iudicium tuum lateat.

Nihil negauit patruus/ sed quū uitam inquit & reliqua uirā ornatiā cōcesserimus Amelæ tibi/nihil prohibemus qua utiliore possis eā rōne accipe atq; seruare simul eos, qui te salutis/ac libertatis suæ debitore non iniuria possunt per omnia sæcula poscere. I. perge/accipe tempus/rationemq; quæ potior uideatur tibi, & corrige te/ ipsum tandem/donec satis & ad emendandū/& ad corrigendum superest tēporis. Nos omnia credimus tibi, & probamus hoc consilii genus. Neminē falles Amelæ/ decipies neminē præter te ipsum si Barbari fidem, & cōsuetudinē diutius sequeris/ quū par ibi discrimen corporis/ & animæ tuæ/& tuor; uersec/ Quæ adocūq; uenies/ gratius es nihil facturus, & idē erit apud nos tibi fortunæ & dignitatis locus.

De Amelæ
pfectiōe ad
Ottomanū
annuētē pa-
truo.

De interitu
eius.

De pcuratis
per Scāder/
begū in pro-
uincia/
Pace facta
iter ipsum/
& Tyrannū.

F Acta æque omnia, ac dicta/pari quôq; fermē celeritate eadē nocte Amelæ pro-
curante tacite patruo/ à carceribus simul & Croia abiit. Mane fuga eius propal-
lata/& caltigata multis uerbis ignauia custodū/ Ille ad Tyrannum ea simulatione,
atq; tumore fugæ perlatus facile quæ proposuerat, & maiora alia pfluasit hominī.
Dignitas tamen pristina ei non fidei suspitione/ sed fortunæ potius fortasse culpa
non usquequaq; restituta. De reditu suo in Epirum aut non curauerit/ aut fugien-
di facultas illi non affulserit/ inanis pollicitatio omnis fuit/ Quis parum post tem-
poris mortuum in Constantinopoli narrant relicta ibi uxore liberisq;. Et multi à
Meamethe ueneno sublatū credūt indignitate eum uelut Auctorem quendā me-
morabilis illius Aemathix cladis diutius ob oculos uersari sibi/ Ita uide minime
timebat ultorē perfidiæ suæ inuenit, Et is finis uiri fuit nō indigni sanē memoratu/
si temperatioris spiritus ad regnandi libidinē ingentibus animis insereret natura/
Scanderbegus per id tempus nūq; turbata Hamur/ & Synā pacē/ nisi quidam con-
sulto eo priuatim militaris licentia innouasset/ nunc Dibras/ nunc reliqua prouin-
ciæ loca inuisens multa & ad utilitatē/ & ornamenta prouincialū contraxit/ am-
pliavitq; in Aemathia præsertim/ ubi multa uetere monumenta restaurandā iace-
bant/ Non destitit interea Ottomanus per Hamur/ & Synā tentatā sociens frustra
rem cum Scanderbego agere spe concepta reconciliatū sibi animi/ propter id ostē
nostroz/ Tamen nihil unq; exoratum quo ad publicū fœdus/ Priuata amicitia cū re-
gijs seruata/ Et sic paulatim allectis eo ocio populor; animis hostilia utrinq; odia
tesederant, ac præter nomen solum effectus omnis publicæ pacis uigebat.

MARINI BARLETII SCODRENSIS SACERDOTIS
DE VITA ET GESTIS SCANDERBEGI
EPIROTARVM PRINCIPIS
LIBER DECIMVS.

VM is esset rex Epiroticarum status/Scanderbegum interim fata ad nouam gloriam & nouum hostem in Appulia euocabant. Quae regio Italiae iadium maximam porro exemplum regum humanarum/ac inconstantiae fortunae documentum/nullius satis imperio tuta/ab externis semper armis/atque ducibus uexabatur/ Venerat eo namque sub id tempus ex Gallia Ioannes dux Renati Regis filius Cum ingenti

exercitu, quod id regnum hereditario quodam ad se iure deuoluui possebat, Recenti itaque excitato bello eorum fortunae fauore usus, breui cuncta ferme armis uendicauerat, quum ius omne penes uniuersum/ac spem omnem impium Ferdinando Regi turpiter obfesso esse manibus extorisset. Sed ne in obscuro sit eius belli initium, & ratio tot simultatum, quae & suspensam aliquandiu Italiae, & maximos christianorum Principes per multos annos sollicitos habuerit, alius est hoc loco exordium mihi, & res ab ovo quodammodo repetenda/ Tempore quo Urbanus VI. Pontifex Summus Cathedram, & sedem beati Petri regebat, Ioanna quaedam huius nominis prima (ut fertur) natione Epirotica, patria dyrrachina, Neapolitanum regnum possidebat, Quae Clemetis praesuldo papae, Qui neque Catholicus, neque rite ad Summum Sacerdotium electus fuerat, Ex quo Scisma in ecclesia dei maximum ortum, partes secuta, plurimum ei praestabat fauorem, Quae ob rem Urbanus contra eam Charolus hungariae Regem cum copiis in auxilium accersiuit, Qui ualido exercitu in Italiam traiectus, Ioannam regno, uitamque priuauit, Quo facto Charolus firmato apostolica sibi auctoritate, peccatorumque eo regno, in hungariam mox reuersum, Veneno periisse ferunt, Cui Vladislaus eius filius armis clarus atque strenuus in regnum successit/ Qui postquam in hungaria atque impio paterno pedem fixit, in Appuliae regnum cum exercitu transtulauit, Quo obtento, diu quiete pacificeque uixit, atque regnauit. Sed ut est mens hominum uacua atque mirabilis, elatus fortunae afflatus, non contentus eo tantum regno/ & statu (erat. n. imperii ualde cupidus) ad altiora mente peruolauit, Proposuerat namque sibi atque decreuerat, Romam, totiusque Italiae imperium occupare, Ex quo primo Populum Romanum ad seditionem contra Bonifacium IX. Urbis Praesulem excitauit, Qui ex urbe fugatus, Viterbium se recepit, Sed tamen non propterea tunc urbem ingredi, nec ea (ut iam animo conceperat) potiri ualuit, quoniam maior populi pars ei aduersatus est, Verum postea tempore Gregorii XII. per Pontificem eius absentiam maiori usus populi fauore, factum in urbem imperium, quae occupauit. Mox ulterius progressus florentiam subiugare conatus, Florentini, qui in libertate uiuere soliti erant, nec seruitutis iugum uillatenus pati uolebant, per curacionem cuiusdam uirginis/ & a sollicitate, Cum qua ipse rex Vladislaus consuetudinem habebat, ueneno illum

Variis rebus moris
& successibus diuersis
uerisq; bellorum
entusiasq; mutatis
tatione status regni
Neapolitani.

Scisma in ecclesia
dei ortum.

Aduentus Caroli
regis hungariae in
auxilium - libera
tionem Romanae
ecclesiae.
Mors Charoli.
Successio Vladis
slauus filii qui
tyrannidem Italiae
affectans urbem
Romam primum
occupauit.

Act. Morte Vla
dislauri Successio
ne Ioannis fororis
in regnum Appu
liae. Nuptiae eius
cum Iacobo pueri
no. Repudium in
ter eos: ac deiectione
Iacobi e regno. Adoptio
ne Alphonsi regis
Aragoniae in re
gnum Neapolitanum:
Similitudo:
odium & bella in
ter eos: Obusio
ne regum in Neapoli:
Aduocatio ne Renati regis
in auxilium reginae.

de medio sustulerunt, Ex quo seiplos & Italiã oẽm à metu, & tyrãide liberarunt. Vladislao itaq; rege, qui, & Lãcilagus uulgo dictus est, sine liberis uita functo, qui per annos. XXIX. in regno Appulię impitarat, Ioãna soror succedens post mortẽ eius, regnũ obtinuit. Quæ Principũ quorundã cõsiliis, & adhortationibus amicoꝝ impulsã, Iacobo Picẽno comiti nupsit. Is quũ minime ex eius uolũtate regni curã ageret, repudiatus ab ea, atq; regno est deiectus. Susceptũ itaq; regni onus i; fa ali quãdiu tenuit, donec principes idẽ, & duces regni, utpote quibus iniquũ muliebre imperiũ, & indignũ uidebat sine rege esse, maximo studio orantes petũt, eligeret uiz; aliquẽ, quẽ è re publica censeret, & cuius eos impii ptenitere non posset/ sibi sibi adoptaret, alioꝝ uota ad Alfonso Aragoniã regẽ id rei deferebant, Ab aliis Ludouicus Andagauensiũ Dux, nõ minori fauore excepiebat, Dum hæc iactant, Interea, & in quascũq; sinitas trahunt ea diuersitate animoꝝ, Alfonso uir summus qdẽ ingenio, & notatissimus ea ætate princeps/re præterea cognita ad id maxime edoctus instructusq; prior in Appuliam aduolat priori enim (ut aiunt) potior solet esse cõditio.) Sicq; sine ullo certamine à regina adoptat, Verũtamẽ uergẽte tpe (ut est rez; humanaz; status inquietus) simultates primũ inter eos oriri ccepte, eõ deinceps creuerũt, ut maioribus indies odiis inter se certantes maximos gñtus/acq; motus excitarent. Alfonso tũ utpote, quẽ tũ ira iustior/tũ maior populi fauor at/mabant, quũ tot indignitates ferre neq;sset, obsedit tandẽ eã in Neapolitana urbe. Regina cũ in eo statu res suas uideret, ut apparetet uicti sinẽ impii, & summe rez; adesse, legatos repente cũ litteris in Galliã mittit, Ad accersendũ Renatũ Regem Ludouici fratẽ, ut maximis itineribus cũ copiis ad eã obsidionẽ soluendã prope/raret, Cui èt adoptionis iure Appulię imperiũ pmittebat. Facto igit; ingenti exer/citu & maximis galloꝝ copiis/ Confestim Renatus in Sicilia/& Appuliã intupit/ Regina facile ab obsidione defensa. Mox ab ea (Alfonso tũ prius itã ingratò e familia deiecto) adoptatus est, & uniuersi regni hères institutus, Non multo post tẽporis quũ Alfonso, & reginã mortuã/& Renatũ regno se immiscuisse aduertetet, ingens bellũ, quod annoꝝ quattuor spacio diductũ est, aduersus eũ excitauit, quẽ tandẽ eadẽ uariante fortuna uicit/regnoq; exiit, In quo quũ ipse postea per duos & uiginti annos uixisset/moriẽ postremo Ferdinandũ unicũ/filiũ (licet nõ legitimũ, neq; populo, acceptũ regulisq; chaz;) & bellicis rebus maxime insignem hẽ/redẽ ex testõ cauit/Quẽ/& Pius Pontifex maximus apstca auctoritate in imperio cõfirmavit, Eõ cognito, Ioãnes Renati filius, & Ludouici Regis Frãcoꝝ cõsanguineus, Tum An Jagauensiũ Dux, Ingenti mox coacto exercitu/& maximo copiaꝝ numero Appuliã/infestis signis petiit. Sequebat eũ pluribus copiis/ac mer cenario milite, & Iacobus piceninus comes/Sagacissimi ingenii/& bellicis artibus ea grãte factissq; clarus, Cui totius exercitus summa cõmissa erat, ubi cũ omnia repente uario tumultu/ac metu impleisset, regnũ fermẽ totũ breui in fidẽ suã recepit. Dececerant nãq; ad eum Tarentinus, Vesignanus/ Rufanus/Soranus/Arteus/Salernũsq; Princeps/Ad hoc Dux Venusinus/Marchio Crotonensis/comes Campi bassi/ceteriq; ferẽ oẽs Sicilię, atq; Dauniã optimates, uersis in Regẽ armis, Ferdinandũ aut

Renatus est exercitu in Appuliã intrãpens; reginã ab obsidione liberans ab ea adoptat; & uniuersi regni Neapolitani hères instituit; Alfonso ex hæte datus; qui mortua regina Joãna in rege regnum Neapolitanũ recuperat.

Mors Alphõssi: Successio Ferdinãdi regni Appulię. Beãti Ferdinãdi cõ Ioãne renati filio; & Iacobopicenino: Victoria Picenini: fuga Regis ad urbe Neapolim: Aduenus exercit; Pii Pontificis in auxilium Ferdinãdi

Dux Dandi cū Duce Melfe/comes fundi cū Ariano comite/Matalunáq. Itē Charaphi/Diamedī nobiles Neapolitani/& alii pauci ferē sunt secuti/Quī quū omnes hinc & inde ad bellū preparati, instructiq; essent, agrum Sarnianū sibi ad pugñā elegerūt/Quo itū, dispositis ex utraq; parte aciebus ordinatisq; cōcursum est, Certamenq; ingēs, atq; acerrimū cōmissum, in multā diē pcessit, Multi utrinq; desiderati sunt, Victoria tandē penes Gallos/ad comitē Iacobum stetit/Ferdinādus uero fugatus, amissis castris/ac impedimentis cū paucis admodum Neapolim aufugit, Quod quū Pius. II. Romanæ tūc libertatis/& christianæ fidei custos cognouisset, Veritus ne si galli Appulię regnū occupassent, uictoria elati (ut sui moris est) libertatem Italię adimerēt, Unā cū Frāncisco Sforcia Mediolani Duce Federicū Vrbinatē, & Alexandrū Sforcia cū maximis copiis i Regis auxiliū mittēdos expediūt. Qui quū Abruciū intrassent, Comes Iacobus/Cū Gallico exercitu eis fortiter occurrit, Quo enim in loco propē ciuitatē quæ dicitur sancti Fabiani bellū maximū, & certamen atrox inītu est. In quo Galli profligatis hostibus præclarā uictoriā (licet nō in acuentā) cōsecuti sunt. Quo audito Ferdinādus rex, qui Neapolim cōmorabatur, timēs ne Galli ibidē eū obsidione pmerēt, Regiā in urbis tutelā dimisit, Ipse uero, Cū gallicis pariter/& domesticis armis resistere non posse, regno fermē uniuerso amisso, In oppidum Baretis cū paucis ferē copiis aufugit, Sed Picensis audita Regis fuga, relicto in Abrutio ualido præsidio, ne inde nouus hostis erūperet, Ipse cū copiis eū securus ad Baretim oppidū, quo Ferdinādus erat, aduolauit, Interim uero Pius Pontifex, unā cū Sfortia Mediolani Duce coactō nouo exercitu, in Regis Ferdinandi auxiliū miserūt, sed uis ab hoste præclusis/& occupatis itineribus minime præire potuerunt, Maior tū Pii cura inaccessit. Quare hesternā aliqua uirtute, & claro Duce opus esse ratus (id quod maximū in ea re uidebat) Scāderbegū Epirotæq; Macedonumq; Principē/tūc multi nominis/& unicus Romanæ sedis cultorē/Patris præterea olim cōiunctudine, nec ipsi Ferdinando ignotū acciti in Appuliā cū exercitu suo oēs sententiæ decernunt, Tantū momenti in uno uiro erat, Nā à parte maritima ueniēs, phiberi nō poterat ab hoste, Sed quū opus foret copiis ex Italia uenientibus iter releraret, Non possum p inde nō mirari, hoc in loco (Vex ingenue fatebor) atq; iniquo aō ferre, Eam scriptorū in claros uiros ingratitudinē, Qui quū bellū hoc passim tanto studio exoluerint, de Scāderbegone uerbū quidē à Jditū inueniā, tanq̄ nō maxima ipse fuerit belli huius appendix/& unicus (ut ita dixerim) regni eius assertor/& liberator, ac regiæ libertatis uindex, Quē Rex ipse Ferdināndus quoad uixit/& patrē deinceps salutauit, & ei obmerita/Ingrētiāq; proemia uirtutis/Vrbē Trani cū duobus haud ignobilibus Appuloꝝ oppidīs eque grato/ac liberali animo dono dedit. Quippe postea semp ex quo infelici fato/Cū paterno eoz impio res ceciderūt Albanę Scāderbegi posteritenuere, & hodie licet ex aliqua parte intueri, Interim uero oratores Pii Pontificis, Sforciæ/ac Ferdinandi Regis/cū litteris ad Scāderbegū applicuerūt, Quē exhortabantur, rogabantq; ut cū exercitu, & copiis ad ipm Regē Ferdinādū amicū suū liberādū/tutandūq; traicere pperaret, Quod quū Scāderbegus accepisset, ut erat

Certamen inter Italos: & gallos: Victoria Galloꝝ rā, Fuga regis e Neapoli: Obiit dno eius in liare tim.

Scāderbegus cōtra Gallos: & comitē Iacobū in Italiā pro Regis Appuliæ: & Ferdinandi liberatio ne acceratus cu Meumethe composit: Delectus copiarum eius: Dispo ad Italionē: & portus p Nauē: & Truemes ad traicēndū dātū.

Sacrofanctę apostolicę sedis studiosissimus, Non inemor p̄terea amicitię Alfonsi regis, Cui summa fuerat beneuolentia deuinctus, p̄benigne hoc munus, negociũq; cõficiendũ suscepit. Igit̄ florido milite, robustoq; exercitu cõfestim i Dauniã traiecitens se cõtulit, Ves̄ priusq; è regno discederet q̄ caute q̄ callide & celeriter potuit eũ Meumethe turcaę Princepe cõposuit, & annuas cũ eo inducias fecit, Reliq; uero omnia impii sui (ut oportebat) disposuit atq; firmavit, Cuius regimen, & tutelam uxori, ac q̄busdã p̄ceribus amicisq; cõmisit, Quo facto Goicũ p̄ex sorore nepotē, uig; armis factisq; clas; atq; strenuũ eũ quęgentis electis equibus in Sicilia, quę est citra phaz; p̄remisit, ut prius inde hostē infestaret, Dehinc ipse post crebras supplicationes, & orationes pro uictoria, sua/suorũq; incolumitate ad deũ pactas, Exercitũ suũ p̄misit/partim in portũ d'yrhachinũ, partim in Achrolýssum seu mediã, Et in sinũ rizicũ ad naues & triremes, quas Pius pontifex cũ Sforcia duce ex Italia in Appuliã traiciendũ/miserant, Reliquũ uero copias; in Ascriuiũ indęq; Ragusiũ secũ ad naues deduxit, Sed anteq; ulterius p̄cedã, parũp hinc à proposito digredi cõstitui/& urbē Ragusinã quoquomõ possum describere enitar. Est. n. Ragusium hac tēpestate, quod alio noie Epidaurũ uocitãt urbs (ur q̄busdã placet) in Liburnia ad mare posita/quę naualia ipsa/& portum satis accõmodatũ hēt, in cuius defensione turris munita constructa est, eius ambitus ultra mille passuũ excurrit, Arcē inexpugnabilē hēt montibus hincinde cinctam, opere, arte, & manu egregie munitã, tēplis referta est urbs edificisq; ornata magnificis/ fontes ingētes/ac perenes in ea p̄ fistulas & aquar; ductus cõtinue scaturiũt. Quę qdē ciuitas optimatiũ moderatione/ac ciuili regimine utitur, Fũdatores eius Epidaurenses primos fuisse perhibēt, Agrũ uero nõ amplũ sed montuosum, saxosũmq; cũ duobus oppidulis possidet, Ragusinus populus/& ciues cũ omni gente pacē, & comertiũ habēt, Tributa hũgaris Turcisq; soluũt/Principē sexto quõq; mense sibi deligũt, quē lingua peculiari Chenesiũ uocãt, Mercimonia tã terra/q̄ mari undiq; suis nauigiis cõuehunt, cęterõsq; Dalmatię/& Liburnię populos opibus/& reliquis bonis, atq; uirtutibusq; facile superãt, Qui et quũ liberi sint legibus, moribusq; instructi, Venetõrum more Senatũ/& magistratus, ac patriõrum ordinē habēt à plebe distinctũ. Patriũ soli rē publicã ipsam administrãt, Plebs aut̄ suis rebus studet, & de rebus publicis minime curiosa est. Sed iã ad p̄positũ redeo. Cũ enim Scãderbegus Ragusiũ puenisset, populus frequens omni ad hoc effusa ciuitate summo eũ plausũ/& læticia ei obuiã processit, Qui in urbē ab illis deductus honorifice, liberaliterq; acceptus est, postridie post solcniã/& diuina de more pacta uniuersam urbē circuiuit alio uero die ad naualia armamentaria/arcem/omniãq; urbis munimenta uisenda perrexit/ Quartus uero dies in uariis diuersisq; ludõrum/ac spectaculõrum gñibus cõsumptus est, Sequēti uero in senatũ deductus, donauitq; pluribus, ac diuersis munitibus/& in cõsione publice laudatus est, Nã Dauid qdã ragusinos; Scriba sic ut ferunt laudibus Scãderbegũ p̄secutus est, Nescio quod hodie Scãderbege Princeps illustris, Vrbi nostrę, & populo ragusino clarius fulgentiũsq; sydus, irradiãtiõrum; stella, p̄sententius numē propitiũsq; tuo benignissimo aspectũ tuãq; p̄sententia exoriri appa-

Descriptio
urbis ragu/
się.
Aduēt? Scã
derbegi Ra/
gusium.
Oratio Ra/
gusinorũ ad
eum.

reretq; potuerit. Vere hodierna die, qua urbē nostrā inuectus es, omnia nobis clara
 omnia lucida/omnia læta atq; p̄spera euenerē. Cœlū iā obscuratū, obnubilatumq̄,
 serenū lucidū atq; perspiciū tuo cōspectu factū, redditumq̄, est, Terra quōq; ipsa
 te ingrediente, gaudere, lætari, atq; iubilare uisa est/ciues oēs cunctūq; populus te
 tāq; deū/et numen quoddā celeste cōspicere, atq; intueri uisus. læta nobis undiq; in
 cuncta atq; festiua omnia p̄strepere p̄sonarēq; audita sunt. Vere nos urbēq; nostrā/
 lares atq; penetralia ueluti solis splendidissimus radius illustrasti illuminastiq;. Nā
 ut primū littoribus nr̄is te applicuisse nunciatū/Omnes/ciues/senes/iuuenes/uirgi
 nes/mulieres/adolescētes/pueri/lani/languidi/& infirmi/ad te uidentū/tuōq; con
 specta/& p̄sentia p̄fructū certatim cōglobarēq; accurrerūt/nomenq; tuū Princeps
 Serenissime non tm̄ hic/& in Epiro/Verū ē p̄ uniuersam Italiā/Concupitū exo
 pratūq; est. Quid plura? Te Deus optimus maximūq; rex omnīū Creator/& mo
 derator, in terris misisse credit/ut nō solū in Epiro/& Macedoniā patriā illam tuā/
 magnos Regum/atq; Principū/Inuictissimorū sedē/et altricē/Verū etiā Dauniā
 Italiāq; omnīū uirtutū/& bonarū artīū Reginā atq; iuuentricē/Decorates illustra
 resq; p̄ te geres atq; defenderes/Ecce iā nomē tuū/Principes inuictissime ubiq; euo
 lat/Ecce te oēs in auxiliū/& defensionē inuocant/te assertorē/protectorē/& libera
 torē appellant/ecce Reges/& Principes orbis terrę in sui tutelā & subsidiū te im
 plorāt/Ecce nūc Pius ille Dei uicarius/ac tōtius orbis caput & Princeps cū Sfor
 tia Mediolanensū Duce/& Ferdinando/Sicilię Appulięq; Rege/ Oratores suos
 ad te mittūt/ut in eorū auxiliū/& Italię liberationē/acceleres atq; festines/O fœlix
 patria/quæ te talē/& tm̄ uirū p̄duxit/O fœlices parētes/qui te genuere/O fœlices
 proceres/& comilitones/qui te Ducē/te Rectorē/Principē/& impatorē sequuntur/
 Qui tanto Rege/gaudēt/ut unē fruunturq;/Ibis o Rex tremede & inuicte in Appu
 liā. Ibis o lux & decus Albane in Italiā liberabis eā/uinces hostē/uicisti iā Amura
 thē illū turcas regē/potentissimū/qui toties Hūgaricā ferocitatē/& potentiā pro
 fligauit/uicisti Meumethē eius filiū/qui tot Reges/tot Duces & Principes tā suæ
 sectę/q; xp̄ianę fidei supauit/Qui tot regna & imperia subegit/qui toti orbi timor
 fuit/cepisti/obtrūcasti/p̄sigasti/tot eorū Duces/tot Principes/& Impatores/Tu nō
 solas Turcas timor/tu solus/turcas uincere nosti/ibis fœlix inuictissime Princeps/
 fœlicior redibis/ Non sic Alexander tuus Epitrothes/nō P̄rthus ille Epiratę Rex
 fulmen/belliq; artifex/uictores ex Italia rediere/quēadmodū tu potēs/& generose
 Rex/uictor fœlixq; in patriā redibis/Ecce populus/& ciues tui ragusini tibi a: am
 cōstituit/ecce te tāq; Deū/& numen colūt/uenerātūq;/Ecce pro te/ut uictor & in
 columis redeas preces iugiter ad deū effundere parati/ Ecce tibi urbē familiā/ li
 beros/q; qd hnt/possidēt/lęq; totū deniq; i mācipiū/dedūt/atq; tradūt/ Postq; uero
 Scāderbegus a ciuibus/& populo ragusino/publice landatus/rādiū eūs/& apud
 eos est cōmoratus/q; diu uniuersa clāsis & exercitus ibidē conueniret/Quo cū ue
 nisset uariū/ac diuersi ludi/& certamina pacta atq; celebrata sunt/Postea uero Pau
 lus Angelus D̄yrhachinas archieps/qui omnīū laboz; periculoz; atq; cōsilioz; so
 cius/atq; pariceps (uelut Eneę alius Achates) Scanderbego fuit/ad ciues & po

Oratio Pauli Angelī Dyrachini archiepī ad ciues & populū ragusinum.

lum Ragusinum/gratias exoluens/In hūc modū est elocutus/ Credo equidē Patres cōscripsi/ Ciues optimi atq; p̄stantissimi/ nullo humano ingenio/ sed diuino potius urbē hāc/ & mœnia fundata fuisse/ ut unicuiq; mortaliū in summa essent admirat̄ione/ quis enim unq̄ tā elegantē fructū se putarē ingenios/ Quis ea doctrinę copia/ Quis tanta eloquētię/ uel arte politus/ uel natura p̄ditus/ ut eius laudes/ non expl̄/ quis sed concipere in̄/ aut ualeat/ aut audeat/ Ragusina. n. urbs/ quę alio quōq; digniori noīe Epidaur̄ dicta est/ quasi ciuitas supra omne aur̄/ Immo omni auro dignior excellētiōr̄/ uere/ rectēq; Epidaur̄ appellatū/ Nā quę urbs nra ætate/ quę ciuitas huic cōparari pōt/ Ea. n. cunctis opibus/ ac diuitiis plena/ refertāq; hęc optimis moribus/ & uirtutibus/ ac disciplinis p̄dita/ In ea senatus amplissimus/ res publica florētissima/ Patres cōscripti/ & senatores/ maiestate quadā Augusta/ & Venerabili/ quī cū oībus gentibus/ & populis amicitia/ pacē/ atq; cōcordiā perpetuo seruare nouerunt. Quid. n. per Deū immortalē urbibus pace melius/ iucundius uel Præterea hic artes oēs liberales/ philosophia/ theologia/ leges/ ceteręq; artes/ & disciplina uigēt/ Sed qd potissimū de nauī factiua/ de mercatura/ pace. n. ceterar̄ urbiū/ & ciuitatū dixerim/ Cū qbus urbs uestra non cōtendere in̄/ sed illas etiā longe superare pōt. Nā quę maria ragusini mercatores nō nauigant/ quas terras ū/ nō permeant/ quę loca tam abdita atq; remotissima/ ad quę nō accedant atq; penetrent/ Quid igit̄ urbe ragusina nobiliss̄/ qd elarius/ atq; præstantius/ Quę nulli subdita/ neq; obnoxia/ legibus suis uiuit moderatur̄/ Hinc mare inde terrā hēt/ agro satis feraci/ & bene culto atq; amœno fruit̄/ In salinis/ scopulos/ in qbus oīs amœnitas atq; cultura repit̄. Oppida munita cū salinis/ portu satis tuto accommodatōq; utit̄/ Sed qd de pietate & misericordia uestra in naufragos/ p̄fugos/ exules/ paupes/ ac mercatores dicā. Quid plura de urbe Ragusina nisi/ Id quod de Roma/ iam olim dici cōsueuerat/ A s̄yllū esse mortaliū & patriā/ pariq; modo nunc de urbe ragusina dicendū/ Eā esse portū tutissimū cōfugiū/ & receptaculū omnium mercator̄/ diuitū ac pauper̄/ scholam & magistrā omnium uirtutū/ exēplar/ & lumen bonor̄/ decus & ornāmētū/ totius Dalmatię/ Illȳrici adriatici/ Aegēiq; maris/ Ideo dicēdū Ragusinum/ siue Epidaur̄/ ab epidaurēsiibus/ diuino qdē nutu/ hoc in loco positū atq; fundatū esse/ Neq; fortē qs uanus esset uates/ si hāc urbē uestrā inter ceteras maximas urbes orbis terrar̄ altius caput/ aliqñ elaturā p̄diceret. Et cū his de impio/ armis/ uiribus/ potentia/ uirtutēq; cērtaturā/ Sed qd de liberalitate ur̄a Patres conscripti/ de magnificētia/ & humanitate dicā. Quis. n. unq̄ mortaliū ciues egregii/ & p̄stantissimi tot/ & tanta p̄clara opera/ totq; bñficia uestra in nos dignis/ satis extollere laudibus possit/ De qbus mihi tacendum/ satis puto/ q̄ pauca dicere/ uel ea frigide laudare/ Quia q̄to plura de his p̄ferre/ eo maiora mihi p̄ferēda essent/ Crederē e qdē mihi potius diem q̄ materiā defuturū. Verū in̄ ne omnino ingratus uidear/ pro uestra in nos munificētia/ ac liberalitate/ ut cūq; & quascūq; ualeā/ possim uic̄ pro inopia/ ac ingenii mei imbecillitate gr̄as agam/ Referre. n. minime possim/ Itaq; in primis tuę serenitati Princeps illustrissime/ tuōq; sublīmi cōsilio/ benignissimoq; Senauū atq; reipublicę infinitas ac immortales ago gr̄as/ Deinde uobis ciues egregii

atq; p̄stantissimi/huius alme atq; magnificę urbis/postremo uobis oibus cōiulētiq;
 generis/gradus/& cōditionis/qbus polliceor (Deū testor, fidemq; meā obstringo)
 Quod ob uestra in nos bñficiā collata/uosq; nomēq; uestrū urbisq; semp & quoad
 uixerimus/& nomē Epiroticū durabit/animis/mētibus/& cordibus nr̄is/ostēditisq;
 medulitis fixa in hērebūt/& ī archiuo/uiuōq; lapide sculpra atq; incisa/sem p apud
 nos p̄manebūt. Quæ nullus unq; casus tollet/aut aliq; ætas delebit/uosq; filijs/ac ne/
 potibus nr̄is/nīq; filiis ac nepotibus suis ea referēt atq; p̄dicabūt/Quā ob rē in p̄sen
 triaq; deū summū optimūq; qui omniū bñfactorū/ac bonorū opeꝝ retributor opti
 mus est/exoramus obsecramusq; ut ipse uobis pro tot/ac tātis uestris i nos bñficiis
 cōdigna merita/& æterna p̄mia retribuatur atq; cōdonet/Vos regnū/ impiū uestrū/
 urbē/Senatū/rēpublicā/liberos/opes/familiā/nomē uestrū/p̄petuo cōseruet/corro
 boret/cōsolidet/atq; cōfirmet. His à dýrrhachino p̄sule dictis/milites albani/quod
 diei sup̄fuit/ In hastiludiis aliisq; uariis ac diuersis certaminibus/& spectaculis/ad
 finē p̄duxerūt/iussi mox ut oia quæ ad nauigationē, opus erāt/expedirent/lamq;
 satis oibus instructis p̄paratisq;/& re iā nō ultra recipiēte cunctationē/In animo
 sibi esse Ragusū/classe undiq; traducta eodēq; oibus peditū/equitūq; copiis cōtra
 ctis quæ prima dies/cursum nauibus daret Deo benciuuante in Appuliā traicere/
 Igīe circū orā maritimā/Castriotus misit/ut naues & triemes quæ ex Italia, ad cō
 portālū exercitū eius uenerāt/Ragusū oēs cōtraherent/quicqd̄ p̄terea militū na
 uiuū suarū/In Epiri Macedoniaq; littore erāt ibidē cōuenirēt/ut nec urbs multitu
 dinē hominū/ac portus naues cape posset. Tantūq; oibus ardor īnerat/in Appu
 liam traiciendi/ut non ad bellū/duci uiderent/Sed ad certa uictoriæ p̄mia/Ex
 Epiro aut & Macedonia milites undiq; acciuerat oēs. Quātū uero militū/in Dau
 niā trāsportatū sit diuersę sunt opiniōes/aliqui quq; milia peditū/Duo milia & du
 centi eq̄res/alii duo milia peditū/tria milia/ & quęcti eq̄res in naues imposita/quā
 nō adicere numeq; iter quos/ipse in re dubia poni maluit. Tantāq; multitudinē
 cōscēdisse naues aiūt/ut nemo mortaliū/in Epiro Macedonia/& Illyrico relinqui
 uideret, Milites ut in naues ordine/ac sine tumultu cōscēderēt/Scāderbegus eam
 sibi curā sump̄sit/cōmeatus imponēdi. Guirizę Vladeni/curā dat/Quinq; & decem
 dieꝝ cibaria/ē quibus quq; dieꝝ cocta imposita/Ut oēs iā in nauibus erāt scaphas
 circūmisit/ut ex oibus nauibus gubernatores/& magistri nauiu/ & bini milites in
 foꝝ cōuenirēt ad impia capiēda/Postq; cōuenere/primū ab iis quæ fuit, si aquā ho
 minibus/iumentisq; necessariā/in totidē dies/quot frumētū imposuissent, Vbi respō
 sum est aquā dieꝝ quodecim in nauibus esse/cū edixit militibus, ut silentiū/quieti
 nauis/sine certamine ad ministeria exequēda bene obediētes p̄staret/Cū quq; ro
 stratis se ac Ginū mulachiū à dextro cornu / ab leuo totidem rostratas/& Andrēā
 Zachariā, cū Mose (tū is impator erat) onerariis futurę p̄sidiū/Lumina in nauī
 bus singula rostrata bina onerariē hērent, In p̄toria nauī insigne nocturnū triū
 luminū fore, his editis impiis redire ad naues iussi, & postero die Dro benciuuante
 signo dato, soluere naues, Multę classes ē rizicho sinu, Dýrrhachino portu Aulone,
 ac toto Epiri Illyriciq; tractu p̄fectę erāt, Ceterę pleręq; p̄datū trūmodo ierant

Castriotus
 exercitū suū
 & classē oēm
 ragusū cōue
 nit/& uaria
 ludorū gene
 ra celebrari
 & classē ad
 cursum p̄p̄
 parari iubet.
 Variæ opio
 nes quātū co
 piarum/

Appuliā cū
 Scāderbego
 transportatū
 sit.

Att. Quibus
 cura iponēdi
 cōmeatum ī
 naues data /
 & ut milites
 ordie quieti
 eas cōscēnde
 rent.

Depræcario Vbi uero illuxit Scanderbegus è p̄toria naue silentio per præconē factō/Dñe iesu
 Scāderbegi christe inq̄/silii Dei uisū, qui ad dexterā summi p̄ris omnipotētis in gloria æterna
 ad Deū anq̄ sedes, qui ex nihilo cūcta à principio creasti/eāq; nutu/& impio tuo/tegunt/& mo
 solueret. derant/qui ab æterno tuā sanctissimā fidē christianā p̄legisti/tuōq; p̄ciosissimo/ac
 Navigatio sanctoꝝ martyꝝ/apostolorūq; tuoz sanguine eā miro ordine fundasti/& p̄ uniuersū
 eius in Dau/ sum terraz orbē/dilatasti ampliastiq;/Cui Petru beatissimū/& sanctissimū/Vica/
 niam. riuū tuū Principēq; aploꝝ eiusq; successores cōstituiisti/Quibus omniū potestate li/
 Ingressus gandi & soluēdi/tā in coelo q̄ in terra/tribuisti donastiq;/quoz monitis & mādati/
 clāsis ī por/ mortalibus oibus/christianis p̄cipuæ tuis/& p̄lectis mādati/iussistiq;/ut obedire/
 tū Baretis. & fidē tuā catholicā/& ecclesiam Romanā totis uiribus/& ad sanguinē usq; tutari
 Liberatio re atq; defendere deberēt/Eorū dēq; iussib⁹/atq; p̄ceptis/ Ego supplex/& humilis tāq;
 gis ab obfi/ indignus de eoz grege/hāc expeditionē/& puinciā humeris meis libētī animo su/
 dione. scēpi, ut ecclesiā tuā sanctissimā/ urbē Romanā/fidē catholicā/ & Italiā ab impu/
 Præda Ca/ gnatoribus/& hostibus te duce/te rectore p̄tegerē/atq; pro uiribus defenderē libe/
 strioti. rarēq;. Itaq; pater omnipotēs & misericors colēde/tremēde/Inuoco depræcorq;: ut
 ceptis meis annuas/& dexterā/brachiūq; tuū mihi porrigas, & emittere digneris
 Michaelē Archangelū/sanctissimū bonoz nuntiū atq; ministrū tuū/ qui sit mihi/
 p̄pitius/mecūq; die noctūq; cohabitēt(est, n. mihi uenerādus) uites, robur, fortitu
 dimē/suggerat/iuppetet/atq; ministret/quo faustū felixq; mihi sit iter atq; naviga
 tio ista, & sospes incolumisq; in Appuliā cū uniuerso exercitu me traiciā/fugatisq;
 hostibus/ atq; profligatis pducllibus cōpos uoti mei saluus/ incolumisq; in patriā/
 & ad lares meos uictor, spoliis decoratus/p̄da onustus triūphās reuertar/Post hanc
 depræcationē factā mox archiep̄s rē diuinā fecit/& cēlebrata missa/tuba signū de
 dit p̄ficiscēdi/uento secūdo satis uehementi p̄fecti/celeriter è cōspectu terræ ablati
 sunt. Sed haud multo post/orta nebula eos contexit operuitq;. Ita ut uix cōcurfus
 nauū inter se uitaret/Cum qua tū hoc mō ad noctē usq; sequentē nauigarūt. Iam
 insulā Augustam cernebant/gubernator Scāderbego ait, si iubeat eō dirigī/uide/
 bat enim uim uentoz oriri/ cōtinuēq; addi, & mare in maximā tēpestatē cōcitari/
 Cui cū Scāderbegus annuisset(Erat. n. autūno tpe)classis oīs portū intrauit/Quo
 iactis firmatisq; anchoris interuallo octo dieꝝ ibidē cōmorati sunt/ob ingētē pro/
 cellā, uim uētoꝝ/& maris tēpestatē/qua sedata uento secūdo flante/post rē diuinā
 peractam(Erat autē sub matutino tpe) sole iā orto & leuatis anchoris/naues oēs è
 portu soluerunt quæ per totā illā diē/cū nocte sequenti nauigarūt, Vbi uero illuxit
 oīa littora Appuliæ apparuerūt/Scāderbegus/quæ esset p̄xima terra p̄cunctatus/
 Cū montē Sancti Angeli is uocari audisset/placet inq; huc dirigite naues, Est. n.
 mihi Archāgelus Michael puēnerādus/qui ut cōspectu terra fuit/præcatus Deū/
 uti bono suo/sociorūq; Appuliā uiderit/dare uella iussit/classisq; decurrit breui tē/
 poris spatio terrę applicuit ubi postea ipse cū archiep̄o/& q̄būsdā militibus è nauī
 defilēs speculatores p̄misit/ut sicubi hostes uiderēt illi renunciarent/qui ad eū re/
 uersi/nō procul abesse nunciarūt. Scāderbegus interm̄ sumpto cibo refocillatisq;
 corporibus/Cum suis ad naues rediit/& Baretū oppidū uersus/ nauibus cursum

dirigere iussit, quæ dū secūdo uento nauigant Baretis oppidū intrarūt/copia oēs in terrā expositæ sunt, Verū quū dux Ioānes unā cū comite Iacobo uidiſſent Scā/derbegū tā ingēti, instructōq; exercitu/in Regis Ferdinandi auxiliū ueniſſe obſi/dionē deſeruerunt/& cū copiis ſuis ad. XXX. ferē milia paſſuū pcal inde ſecedē res caſtrametati ſunt. Interea Ferdinādus uidens ſe ab obſidione liberatū, & hoſtē iā diſceſſiſſe p̄gaudio urbē egreſſus Scanderbego obuiā proceſſit/ Qui ambo in mutua oſcula cōueniētes inuicē amplexi (manātibus utriq; lachrymīs) ingenti omniū plaūſu & lætitiā Baretim ingreſſi ſunt/uidiſſes tunc cōmorā effuſamq; uni/uerſam ferē urbem/ Caltrio obuiā ire/ciues oēs/feſtiuos/& alacres pmixtim/cer/ratimq; cuiuſcunq; ſexuſ, & ætatis in foſq; & ad prætoriiū cōcurrere nihil aliud per urbem ſentiri/nihil per uicos/ & plateas die noctūq; audiri/ niſi uoces exclamatiū/ & de aduentu albanū principis iubilantiū, Hinc oppidanos urbē egredi & naues adire/ Inde albanos, urbem/& moenia petere/per agros, & uicos diſcurrere/diuerſa peragere/non nulli equos ſternebant/præparabantq; alii frenā, quidā arma/aliqui tela unuſquiſq; officiū ſuū exercebat/Nemo ocioſus aut iners/quilibet aliqd opē/rabatur / & oēs ad bellum ſe accingebant/acſi eo tēpore pugnaturi cū hoſte foret/ Mane aut factō/Epireniſis prædatū cū quibuſdā copiis ſuis agrū eorū qui ad hoſtes deſecerāt/proficiſcitur/& magna cōuecta præda in Baretim reuertitur/quā omnē iater milites ſuos/& oppidanos diuiduandam cōceſſit/Sub ſerum uero diei/oēs mī lites ſuos i cōcionē uocat/quos ad pugnā ſic accēdit/ Sic pro uictoriā exhortatur, Memini me aliquando / uiri fortiſſimi/ & cōmilitones mei ſtrenuiſſimi audiuiſſe/ Bellifariū illum ducē/& impatorē Bizantiōq; cū in belgas ſue anglicos expedi/tionē ageret/& magna claſſe aduerſus eos p̄hiſceretur (quos etiā obtinuit ut pri/mū copias ſuas in terrā expoſuiſſet naues oēs incēdio/cōbuſſiſſe/artiſſeq; ne fortē milites ſui ſpe/& cōmoditate earum detenti animum redeundi in patriā haberent/ & pro uictoriā cōſequenda totis uiribus/& ad ſanguinem uſq; minime pugnaturi/ Vincti nō uictores eſſent/qd' qdē milites mei amatiſſimi/ haud abſimile ualde no/bis ab his hoc tpe cōringiſſe clara luce intueor/Nos uero p̄cul à domo/à p̄ſia trās/ mare/in hoſtili terra inter oīa inimica / inſeſtāq; ſolo alieno/ omni ſpe/ac cōmodi/tate ad ppria redeūdi deſtitutos p̄cinitus eſſe/ In eōq; loco rex n̄ras ſitas/ut manea mus an redeamus hinc deliberare minime poſſumus/Cū p̄ter equos/arma/& aios/ armōq; memores nihil nobis relictum ſit/Quinimo ſalus uitę nobis adēpta eſt/ niſi de hoſte præclarā inſignemq; uictoriā reportemus. Sed bono qdē ſumus animo mī lites cū diuino/nos autu/ac uoluntate huc oēs cōueniſſe uideam/quo chriſti patri/ moniū/domūq; eius/eccleſiā/& ſedē ſuā tueamur/atq; protegamus/qui de celo no bis uictoriā facit/ & expedita mittet/ In cuius noiē/& uirtute pugnaturi cū hoſte illum proſtigabimus/uictorēſq; in patriā reduces/& incolumes triūphando redibimur/Cuius rei (haud dubiū eſt mihi) cū ueſtrā primū ſolitrā uirtutē/fortitudinēq; in memoriam ante oculos propono/Ideo fretus uiribus/uitutēq; ueſtra humeris meis hac expeditionē libenter ſuſcepi/ utpote qui alioſ longe maximos ualidiſſimōſq;

**Exhortatio
Epireniſis ad
ſuos pro ui/
ctoriā.**

xercitus/ & copias fundere atq; profternere ueſtra uirtute cōſueui, quo magis mi/ ites mei fortiffimi ſtrenuiſſimiq; has paruas copias/hunc debilem exercitū & ho/ ſtem in fugā cōuertētis/atq; proſtigabitis/qui (ut uidiſtis) ad nomen ſolum noſtrū priuſq; nos uiderit (ut ita dixerim) manuſq; nobis cōſeruerit fugā arripuit, & ob/ ſidionē deſeruit/reliquū eſt igitur milites ut ipſum timidum/& iam fugientē inſe/ quamut/Sed aduertite quæſo/quod ſi fortē hoſtis iſte/timidus/atq; imbecillis nos expectare uelit/manuſq; nobis cū conferere (quod nō credo) Velim ei in primis illudamus/& leuibus excuſſionibus aſſiduiſq; hincinde preliis atq; crebris inſeſta/ tionibus ludificemus illunq; feſſum omnino reddamus, Quo factō tūc/aut inter/ netioni (ſi placuerit) dabimus aut uiuū facile capiemus. Eſt.n. iſis graui armatura grauiq; onere, & ſarcina prepeditus/atq; armatus equos hēt Cathaſtractos/qui nec nos ad perſequēdū ſunt abiles nec ipſi ad fugiendū ſunt apti. At uero nos oēs (ut cernitis) tum armis expeditiſſimi ſumus/tū equos citiſſimos uelociſſimōſq; & ad omnia prōptiſſimos habemus. Proinde cōmilitones mei amatiſſimi ſtrenuiſſimiq; quilibet ueſtrū ſe accingat arma/tela/equos/cæteraq; ad pugnā neceſſaria præpa/ ret/Quia Deo duce/cratina die in hoſtem egrediemur/ His dictis Albani milites qui iam uotis omniibus pugnā expetebant/magis/atq; magis accenſi mane prima luce audita prius re diuina dato ſigno tubæ oēs inſtructi/paratiq; cū aquilis & ſi/ gnis ſuis in campū aduerſus hoſtem prodierē/Cū quo non totis copiis/nō acie in/ ſtructa/nō ſeruato bellandi ordine cōcuſum eſt/ſed pleue admodū certamen ten/ tatum/Placuit enim Albano Principi eo die prælibare unimodo pugnā (ut qualis pugnator hoſtis foret/quātūq; armis ualeret ſe oſtenderet/Qua certe pugna/& cer/ tamine ex Gallico exercitu. XXX. cęſi/XX. capti ſunt/ex Albanis uero/ & Epiro/ ticis militibus/nullus captus/uulnerati. IIII. qui oēs læti admodum & alacres ē præ/ lio redeūtes uictores ſcætiuiq; Baretim ingreſſi ſunt, Altera autē die, Scæderbegus/ cū Rege Ferdinando cōuocatis Ducibus/ & caſtroꝝ Præfectis/tā Italis/q; Albanis cōſiliū inierunt qd agendū/an tota acie cū Gallis pugnandū/aut in Abrutiū eun/ dum eſſe ad uias clauſtra/& itinera copiis Pii / & Sforcia referanda aperiendāq;/ Quæ in ſubſidiū regis (ut iā ſupius diximus) miſſæ fuerant/Tandē hæc uicit ſen/ tentia, in Abrutiū proficiſcendū, ut cōtractis omnibus in unū copiis tota acie/cū Gallis dimicaretur. Poſtq; uero omnibus ſuffragiis decretū eſt/ut in Abrucium ad ſocioꝝ ſubſidiū recipiēdum iretur, edictum omnibus militibus/tā Regiis q; Alba/ nis, ut ſe accingerent, præpararentq; Cōmeatūq; quinque dieꝝ coctum ſecū deſerēt, Quo factō, relicto in urbe præſidio omnis exercitus cū Rege/ & Scæderbego egreſ/ ſus eſt. Qui quū in cōſpectu Galloꝝ præteriſſent, in Abrutium recta progreditur, nec ab hoſte motus aliq; factus, Sunt qui dicant, Regios nocturno tēpore/tacitos clam abiſſe, Quo poſtq; itū eſt/aggreſſis undiq; hoſtibus/qui aditū cuſtodiebār ex improuiſo/& præter ſpem/à tergo/à fronte & ex omni latere pſſigaris cęſiſq; pro/ maiori parte/atq; captis aditus/& itinera ſociis præſidiōq; Cui Fēdericus Urbinaſ Dux/& Alexāder Sforcia præerat referata/apertaq; ſunt/ex qbus omnibus poſtq; unus exercitus conſtat/atq; in unū redactus eſt/propē Vrſarā Appulia oppidū

Pugna Scan/ derbegi cum Picinino & Gallis, eiufq; uictoria. Receptio & aduētus ſub ſidii Pii & Sforcia. Reditus Caſtrioti Bare/ rim. Pugna eiꝰ cū Picinino / & uictoria Epi/ renſis.

quod in Regis potestate erat castrametati sunt/quo ex loco Albanus Princeps re-
 lieto Rege cum Italico exercitu suis in modo copiis Baretim petiit/Veritus fortē
 ne comes Iacobus (ut erat callidus/ & sagax) quoquo modo eā urbē ad deditiōnē
 sollicitaret/uel eō accedēs/armis expugnaret/Vbi cū omnia ex arbitrio suo se ha-
 bere cōperisset, Cōpositis rebus inde abscessit/ & cū comite Iacobo Ducēq; Ioāne
 suis copiis tota acie confligere/atq; pugnare decreuit. Quos cū ad pugnā prouo-
 casset/illi certamen non decretaerent hincinde instructis copiis in campū progre-
 diuntur. Scāderbegus exercitū suū in tris diuiserat partes/quarū uni Moicm a Di-
 bris præfecerat/Alteri Giurizā ex sorore nepotē/uirū strenuū/p:obūq; terciā uero/
 qua cū comite Iacobo cōcurrere uolebat sibi retinuerat/His itaq; sic ordinatis præ
 missis de more Aquilis/ & signis suis/dato sonitu tubæ pugnā cū hostibus acceri-
 mā inuit, quos ex tribus partibus aggressus per totā ferē diē/cū his pugnauit. Certe
 rum uti iā cōstituerat cū assiduis præliis/ & crebris certaminibus hincinde hostem
 sæpe sepiūsq; infestans. Iam iā fessum debilemq; reddidisset id quod sperauerat fa-
 cile subsequūtū est, nāq; in eo prælio ex hostibus multi interfecti/captiq; uiui fue-
 runt/ex Albanis autē/ & Epiroticis pauci admodū egi/plures uulnerati/nullus ferē
 captus/Veꝛ cū Picensinus/qui rem bellicā callebat/aduertisset / Scāderbegum/cū
 Albano milite bello/armisq; superiorē esse (ut erat callidi ingenii) excogitauit/Si
 Scāderbegū cōuenire/ & alloqui posset. Forre cū eo acturū facturūq; ut ab armis
 desisteret/pugnāq; dirimeret, Igitur ipse acie egressus ante alios Castrorum clara
 uoce proprio nomine appellauit/Inuitans/rogansq; eū/ut secū colloqueret, Cuius
 sermonē/colloquiūq; Scanderbegus (ut erat mitissimi ingenii/animiq; intrepidū/
 ut hominē agnouit) haud abnuuit/ & alios prætergressus uix adiit/Ambo itaq; du-
 ces extra castra p̄diere/Ibi in mediū locus cōspiciuus undiq; ne qd infidiarū esset/
 delectus/ubi summotis pari spacio armatis cōgressi sunt, Comes Iacobus cōspectū
 Scāderbegi admiratiōe propē attonitus cōtuit/ & coniectis luminibus/delictisq;
 oculis semper in eū inspiciebat/Scāderbegus prior deposito ense/armisq; inermis
 accedens ad illū & ex transfuerso mediū sumptū manibus (erat enim modicę sta-
 turæ) è terra in altū sustulit/quē more suo osculatus/ mox leniter deposuit, Tum
 comes Iacobus ut dictis factisq; omnibus ad fallendū instructus/Vana accresceret
 fides/grādē rem/multaq; cū eo acturum curaturūq; simulabat/Promittebat enim
 facturūq; Galli aut Regni Appuliæ prouinciā omnino desererent/ & in Galliam
 reuertentur/aut oēs trucidarent/ Ferdinandūq; Regē/Imperiū suū quiete tran-
 quillēq; possideret/Dicebat se satis nosse/q; si iidem Galli/qui/ & natura insolentes
 supbi p̄ erant/ & odio natio in Italos ferebant/ Appulia potirentur/nō itē ea con-
 tenti essent, Verū etiā totius Italię imperiū sibi uēdicare uellent/cuius homines/ac
 seruos ut iumenta haberēt/ Hæc/ & plura alia comes Iacobus/Cū Scanderbego se
 acturū curaturūq; promittebat, Quæ cū in Regis Ferdinandi cōmodū/ & honorē/
 tum ipsius Scāderbegi principis ingentē gloriā/ & utilitatē uerterentur, A quo in
 primis petiit/ut receptui can/ & milites suos à pugna cessare iuberet, Quod & ipse
 facere paratus erat, quo exercitus utriūq; à labore/ & continua pugna respirarent/

Att. Infidias
 Picinus i ca
 dei begum.
 Prouocauit
 illius ad pu
 gnam.
 Fugam Pi
 cini.
 Receptionē
 Scanderbegi
 ad regem.

quiescerentq;/Cum hi per integrū ferē diē iam dimicassent,asserens hoc maxime/
 ex lege/& Italica cōsuetudine artis militaris/sacrāq; militiæ fieri seruariq;,Sed qā
 iam tenebræ terrā occupabant/& nox instabat/militēsq; oēs hincinde festi erant/
 Satius fore/ut uterq; exercitus in castra rederet/et locus quieti daretur/Scander/
 begū uero hortabat/rogabātq;/ut is mane cū paucis equitibus(ne res duci Ioāni/
 Gallisq; patefieret) assignato ei loco quo conueniret/ad secū colloquendū omnino
 reuerti deberet/Quæ qdē omnia Comes Iacobus nō minus sicte/& simulate/q; do
 lose cū Scāderbego agebat/mollitus enim Piceninus fuerat/Scanderbegū aut in/
 fidis uiuū capere/aut omnino obrūcare(rem pfecto suapte natura deformē atq;
 impiā) uel salte longo deducto sermone diē cōterere/qua destinata iam pugna sol
 ueretur,certamen dirimeret/ ne Albani qui iam iā palmā & uictoriā in promptu/
 & prę manibus habebāt secum reportarēt/Sēq; cū exercitu suo ab huiusmodi in/
 iuria/& ignominia liberaret saluarētq;/cum aliter effugere minime posse uideret,
 Cui cū Scāderbego ob uiri nomen/auctoritatemq; fidem q̄ maximā præstitisset/
 eiusq; dictis atq; postulatis puro sincerōq; corde credidisset/libere igenuēq; obsecu
 tus est/ Qui & receptui Cani / & milites suos à pugna cessare iussit / Interim uero
 Moses & Giuriza/præfecti castror; Scanderbegi/iādudū fugatis cēsisq; hostibus/
 quattuor armator; militū acies captas ad Epirensē pduxerunt/Quas cū Piceni/
 nus uidisset/erubuit/& mente turbatus atq; cōfusus obmutuit/ Qui tandē in se col
 lectus/callide atq; uersute his uerbis Albanū principē/sic est adorsus/ Scāderbege
 Princeps Illustissime/& generose uideo (quod & pariter admiror) præfectos/et
 milites tuos cōtumaces tibi esse/& rebelles ualdēq; irreligiosos,Hi enim (ut nosti)
 post edictum nostrū quod pariter uno eodemq; ore atq; consensu fieri iussimus ut
 per omnia/hincinde castra milites à pugna desisterent, Acies has meas/& milites
 edicto nostro illico libenti animo parentes aggressi perturbarunt/ oppresseruntq;/
 & summa cū ignominia dedecorēq;/eos ad te praxerunt,quod ualde iniquū atq;
 iniustum,& cōtra fidem atq; decorē tuū mihi esse uidetur/ Nihilominus ego tum
 fidei tuæ,tū uirtuti plurimū confisus (Te enim semp magnifici inuictissime Prin
 cept, Quod fidē tuā/& promissa/semel mihi præstita (ut quenq; Principē/& ma
 gnanimū uir; decet) te nunc quōq; seruaturū non despero, Quāobre Scāderbege
 Princeps generosissime peto abs te ut has meas acies,& milites, quos tui duces, et
 præfecti huc ad te contra sacrā militiæ disciplinā tanq; captiuos trahunt, impune/
 & incolumes dimittas/mihiq; armatos restituas, Quo in hoc quōq; ego fidem tuā/
 animi magnitudinē atq; liberalitatē, quā de te semp Princeps generosissime prædi
 care audiui,nunc oculis uideā clarēq; perspicā,Ad hæc Albanus Princeps in hæc
 ferē sententiā respōdit, Non possū equidem Comes Iacobe nō admirari,te uirū
 clar;,& illustrē ista non minus leuīā q̄ ab omni prsus ueritate aliena,uel credidisse,
 uel dixisse,q; milites mei,& duces post edictam nostrū tuas acies inermes,& nihil
 tale timētes,uiolata fide, pter sacræ militiæ cōstitutiones aggressi oppresserint,ma
 ximōq; dedecore atq; ignominia ad me praxerint.Nā uidisti (nec inficiari pōt)
 ut primū cōuenimus milites mei,& pfecti priusq; edictum nostrū deponēdi arma

& cessandi à pugna/ad uniuersum exercitū peruenisset/tuas acies/quas fortissime
 pugnādo deuicerat/ad me (ut iā uidiisti) pduxerūt quod ad adēo iniultū tibi uide
 ri possit/nō scis scio/Nā si p totā ferē diē (ut dixisti) pugnatū est à nobis/quo nā
 pacto fieri potuit/ut tā breui spatio edictū nostrū ad oēs castroz partes ubiq; puo
 laerit. Et adhuc amplius quod magis me mouet qđ milites/ & pfecti tui uidentes
 acies meas, & armatas/ & pugnātes ipsi arma deposuerint, & à pugna cessauerint,
 Quidā (ut dicis) religiosissimi scilicet hoies/ & mādatorz tuoz obleruātissimi esse
 m tuar/ tarpius opprelli in captiuitatē traherent/ an inacti potius belli sorte supati
 uictorie cessarent/ & seruitutē merito subierunt/ Præterea quod milites nros cōtu/
 maces/ & irreligiosos appellas sanē est mirādū. Siccinē igit ego cū iis ipsis/ & pau/
 cissimis qđē qđ p (absit temeritas uerbo) tot barbaroz/ & turcaz ualidos exerci/
 tas fuissē/ & tot duces eoz fortissimos/ & principes cōuersos in fugā cepissent si
 istiusmodi essent, qđ diuino certe auxilio nulla uirtute/nullo ingenio humano essi
 ei potuisset, Nā quod ad obedientiā/ & ordinē militatē/ illud ausim dicere me du/
 ctore, & cōmilitonē suū magis ēr ab eis timeri, qđ ipsi à uobis/ Propterea si de legio
 nibus istis/ & militibus ita insignē/ faciliēmq; uictoria cōsecuti sunt nihil est qđ eos
 accuses/nihil quod de me cōqueraris, sed tū belli fortunē/ tū imbecillitatē/ atq; tuoz
 ignātiā imputes/ liberalitatē tū meā, & animi magnitudinē, quā (quæ est ingenii
 tui bonitas) mihi tribuis/hodie nō desiderabis, Quod. n. acies istas tuas quæ meri
 to uobis iure belli, & captiuitatis cesserunt, cupis, ut gratis, & incolumes tibi resti/
 tuā/ atq; donē, nihil frustra petieris. His. n. qbus supstibus, in bello esse cōtigis, ego
 nec uicā, nec libertatē eripe cōsueui, Memor præterea illius egregii, & p̄clari facino/
 ris, quo P̄rrhus ille meus Epirotaz rex, In Romanos usus, qui cū eoz exercitum
 in his cāpis acriter pugnādo p̄tigasset, captiuos oēs, quos cepat (ut magni, & ge/
 nerosi animi erat) dono gratisq; misit, atq; cōcessit, Eius sanē p̄claz dictū illud ad
 Romanoz legatos extat, qui ad ipsum pro redimendis captiuis uenerant, Nec mi
 aus; depolco, nec mi pretiū dederitis, nec cauonantes, sed belligerātes, ferro, non
 auro, uita certamus utriq; uos ne uelit, an me regnare hēra, Quid uē fert fors, uir/
 tute expiamur, & hoc simul accipe dictū, quoz uirtuti belli fortuna pepcit, eorū dē
 me libertati parcere certum est, dono ducite/dōq; uolētibus cū magnis diis, Duc
 p̄ia se tu quoz captiuos tuos gratis potius, qđ aliquo iure causę princeps nobilissi/
 me, te petēte cū Deo optimo maximōq; Sac. n. mihi est illos ferro uicisse, qbus ite
 rū Deo iuante uirtute, fortitudinēq; militū meoz me potitus; haud animus deest,
 Fuere autē hi ad centū milites, quos Scāderbegus armatos oēs dimisit, Piceninōq;
 donauit, His pactis Piceninus cū copiis suis, in castra se cōtulit, Castriotus uero in
 Barim oppidū reuersus est, qui summo mane cōsurgēs sumptis secū septē tm̄ equi
 tibus (ut iā pmiserat) urbē egressus ad comitē iacobū alloquēdū, Cōueniendūq;
 ad locū, quo cōstitutū fuerat, ire pergebat, Cui qdā de hostili exercitu, qui occulta
 cōsilia, & insidias aduersus Scāderbegū, preparatas nouerat, in itinere occurrit, &
 aperiens ei oia, quę Piceninus ipse in illū mollitas fuerat admonebat eū, ne ulterius
 progrederet, ne in insidias à comite iacobo ei instructas incideret, p̄cipitareturq;

Nam locus ad quē accedere uolebat, ut comitē Iacobum conueniret/insidiarū atq; armatorū plenus erat, ut eū caperēt, aut trucidarēt, Quo missi à Scāderbego equis exploratorēsq; ad speculā dū, oīa put relata fuerāt uera inuēta sunt, Detectis itaq; oīno insidiis, ac patefactis fraudibus comitis Iacobi, Castriotus, clara uoce Piceni/ nū de dolis, & insidiis suis increpās, atq; redarguēs fēditragū appellās, in crastinū, ad inuēndā pugnā & certamen illū puocauit, qui nec uerbū rūdit, sed cit ca primā noctis uigiliā, collectis sarcinulis, & uasis (ut aiūt) Cū Duce Ioāne, & Gallis arte/ pra fuga in remotiora loca, dehinc Nuceriā cōcessit, Veritus he eadē nocte ipse à Castriotō adoriretur. Audiuerat. n. illū sēpissime nocturno tpe hostē aggredi solitū esse. Verū Epirēsis exorta iā luce instructo ad pugnā exercitu suo in cāpū ppalam descendit, quo cū comite Iacobo uniuerso exercitu cōcurreret. Eo aut nō inuento (fuga. n. arripuerat castrāq; uacua atq; deserta reliquerat) tum hoīs p̄sidia, tum rei ipsius indignitate impēsius est cōmorus, Ratus itaq; id magno aliquo & audaci fa cinore uindicandū, Baretim reuersus est, qui ubi oīa disposuit, atq; firmauit, Cōse/ stim ad regē Ferdinādū, qui Vrsarū cū Italice exercitu, & copiis erat, contendit, Est. n. Vrsara oppidū Appuliæ, quod in dorso mōtis posita octo millibus passuū à Nucera distat, à Troia uero quattuor, à mōte aut Segiano sex, distabāt aut uterq; exercitus ab inuicē octo milibus passuū. Erat. n. medius mons Segianusq; ab urbe Troia p̄ duo miliaria, à Nuceria uero sex distabat. Nā (ut fama ferebat) q̄ montē illū, & tumulū expisset prior, ille erat futurus superior in acie, quū pp̄ loci opportu nitatē ad bellū pagēdū p̄sequēdūq; tū rerū omniū maximā cōmoditatē. Ad quē occupādū aīq; comes Iacobus p̄ficisceret milites suos in hūc modū est allocutus.

Descriptio
Vrsare/
Nuceriarū
Troiarū.
Segiani mō
tis.

Oratio Pici
mini ad exer
citu suū.

NON me fugit milites quāta sit uirtus/ & fortitudo uestra, Nec per singula rerū uestrarū gesta immorari atq; discurrere nunc opus esse uidetur, Quū omnia mihi manifesta, & in aperto sint posita. Verum ne ab alto exordiar, pauca in præsen/ tiarum tantūmodo in mediū afferre de uobis contentus ero.

NON ne uos estis milites, qui Ferdinādū regē cū copiis suis ex quo cāpo collatis signis toties sudistis atq; profligastis? Quē & in urbe regia Neapolitana, & postea in Bareti oppido obseditis, & uniuerso regno Appuliæ Siciliaq; spoliastis/ & ex/ pulistis? Non ne præterea milites uos ii estis, qui exercitus/ & prælidia Pii Pontii, & Frāncisci Sforcię ducis mediolani, Quē in auxiliū regis Ferdinādī ueniebant nō semel tm̄ sed bis in fugā conuertistis obruncastisq;? Quid superest igitur, milites, ut & Appuliæ, & totius Italiæ impiū uobis uēdicetis? Quis resistet? Quis obuiabit uo bis? Ferdinādus res iā fatigatus à uobis fugatūsq; arma/ & furorē uestrū fugiens, de impio iā desperās/ nescio quo in angulo hucusq; latitauit, Nūc uero qa hoc p̄si/ diū quod uidetis ei allatū nobiscū bellū non gerere (qa impossibile ei), sed tentare tm̄ nō cōtra nos uelle uidet. Sed heu miserimū/ & infelicissimū hoīem, ap̄tū ad fugā potius, q̄ ad pugnā uictus semp̄ à uobis, nūq; uincet, profligabimus cū absq; dubio cū omni præsidio/ suppetiis, & auxiliariis suis, debebimus & ad internectio nē dabimus, aut illum (si uolueritis) captiuū cū oībus faciemus/ uel è regno fuga/ tum omnino/ & expulsūm deiiciemus. Estote itaq; milites, bene fortiq; animo atq;

intrepido/& de uictoria certi, quã (ut uideris) in manibus habemus. Vincere enim nos soliti, semp uincemus. Fara. n. uobis Appulię regnũ iã pmiserunt. Decretũ, cõstitutiõq; iã est milites, hæc oĩa uobis à supis. Sed qd Appulię trũ, Veruētĩã totius Italię impiũ uobis pmitto, urbes oēs, municipia/castella/diuicias habetote uestraq; sint. Vos ó Galli uiri fortissimi, & fortunatissimi, terror & pavor Italiã totiusq; orbis. Vbi Romani triũphatores mundi, quos toties equo eãpo tota acie semp fuditis, & pfligastis: Vbi Roma totius mundi caput (Nõne à uobis capta incẽdio cõ flagrauit: Omnes patricios & senatores in ea trucidastis, Vos christiani, uos Ma-comethani, uos oēs sectę/gẽtes/& Barbarę nationes summope uerent timēt/& ad nomē trũ uestrũ/& famã fugiunt. Vos Bellatores ueri estis/uos fatales/uos diuini/uos nõ solum Appuliã, Italię, sed uniuersi orbis imperiũ à Deo pmisum est. Itaq; milites bono forti & constanti estote aĩo. Hostes quos uideris (pudet. n. hoc uobis referre) nihil penitus timeatis, quos hinc ad modicũ tps interuallum oēs captiuos uestros fore pmitto, aut (si uobis placuerit) obtrũcare licebit. Eor; diuicias/spolia/equos/impedimẽta uestra erunt. Hostes nrĩ & aduersariĩ fugituri potius q̃ pugnatũ sũt. Res cũ fugitiuis nobis erit/nõ cũ pugnacib;. Nechũc Scãderbegũ ó milites Epirotaz; principẽ, qui nuper ex Epiro & Macedonia cũ Epitoticis suis nudis & inermibus militibus cõtra nos in regis auxiliũ huc traiecit qẽq; timeatis/aut exstimetis, qa ipse cũ agmine suo & militibus p̃ ipetu à uobis fusus pfligatusq; erit. Sũt. n. inermes Epirotez; oēs/& nudi, quos nostri sceloponarii/& scorpionarii prima fronte/& ictu de cõfusi tollent atq; p̃sternẽt. Sed puto illos potius latituros esse, q̃ pugnaturos, quia cõfusi/& apti potius hac illac citẽcurfare/& discurrere/q̃ pugnare. Res nõ cũ turcis eis agẽda erit/aut cũ Asiaticis mollibus, & effeminatis hominibus, sed cũ fortissimis uiris & strenuissimis militibus/& indomitis Gallis, qui oēs graui armatura armati sunt, Equi nrĩ cathafracti oēs. Itaq; milites minime perdurare in pugna poterũt, sed à nobis fugati trucidabunt. Ex qbus uictoriã cũ triũpho p̃culdubio reportabimus. Nũc uero Ferdinãdus uictus expugnatus, ac omni regno deiectus atq; priuatus erit. Qui tentat trũmõ nũc nobiscũ bellũ. Hic est eius ultimus conatus. Nihil ó milites ei astutiã suã pderunt. Omnia eius cõsilia/& auxilia in irritũ cadent huic bello nũc finẽ imponemus/urbes/agri, cõterea oĩa uestra erunt milites/Vos cũ liberis/cõiugibus, posterisq; uestris hæc oĩa ppetuo possidebitis. Postq; comes Iacobus his finẽ fecit pperans ad occupandũ montẽ Segianũ, illũ à Scãderbeگو iã poccupatũ inuenit. Ex quo mactatus Princeps admodũ in castra reuersus de uictoria (ut aiunt) diffusus Castris ioro illam ad iudicauit. Qui tamẽ (ut erat callidi ingenii, rezq; militariũ peritus) ad cõfirmandũ militũ aĩos, Cõuersus ad suos. O loci inq; & cõmilitones mei amantissimi, strenuissimiq;, nũq; certe de uictoria diffidendũ, Neq; desperadũ est/mũsq; euentus incertior q̃ in bello/Quũ totũ istud quicq; est uictoriã in incerto sit/& in manu (ut aiũt) fortunã. Proinde fortiter/& intrepide incũbamus/in hostẽ irruamus, & cũ eo acerrime dimicemus, ut uel uite pdĩga uirtus, uel belli fors aliqua nos tandẽ superiores ostẽdat. His editis Piceninus decreuerat, ut cõtractis iã undecũq; copiis in unum, & Gallico praesidio

Propat Piceninus ad occupandũ montẽ segianũ/quẽ prius à Scãderbeگو poccupatũ inuenit. Exhortatio Picenini ad suos.

Att. ultimã i tota acie/totifq; uiribus cū Albano principe decerneretur. Hoc facto pronunciant
 rer Caltriotū ambo, arma expedirēt milites/animōsq; ad supremū certamē/nō in unū diē, sed
 & Picininū in ppetuū, si felicitas adesset/uictores Ioānes Dux, An Ferdinādus rex iura Appu
 dimicationē liā daret/ante crastinā forte noctē scituros uniuersę Daunię/Calabrięq; regnū ui/
 aciey: instru ctorię pccmiū fore. Par piculū p̄mio qbus aduersę pugne fortuna fuisset. Nā neq;
 ctionem/ Ca Albanis effugiū ullū patebat in aliena terra ignotāq;. Ad hoc discrimē pcedit po/
 strioti uicto/ stero die duo longe strenui Principes/Duo clarissimi duces/ Duo fortissimi exer/
 riā/Numer⁹ citus/multa ante parata decora/aut cumulaturi eo die, aut euerfuri/ Anceps igitur
 czosq;/ capti spes, & metus miscebāt aios, cōtēplantibus modo suas/modo hostiū acies cū ocu
 uorūq; ex ho lis magis/q; rōne pensarent uires/simul letā/simul tristitia obuersabant, quæ ipsi sua
 ste cū signis spōte nō succurrebāt, ea duces admonēdo/atq; hortādo subiiciūt, Scāderbegus p̄/
 militariibus, Decē/& octo annoy: spatio in terra Asiatica, Macedonica, Traciana, & Epirotica
 Numey: i in res gestas/tot Duces Turcay, & Maumethanz sectæ, tot exercitus occidione occi
 terfectoy: ex sos, & sua cuiq; decora, ubi ad insignē alicuius pugne memoria militū uenerat re/
 uictoribus. ferebat, Comes Iacobus in Piceno, Appulia, & Italia recētia proelia. Ad hoc collo/
 Fugā Picini quiū Caltrioti in secreto habitū/aclibey: fingenti qua uelit flecti, ominentur, qbus
 ni / & Ducis quodā auspiciis/pates eoy: pugnauerit, Ad Mocreū, Tumenistū, & Modriū, cum
 loānis. ea illis exeuntibus in aciē portendisse Deū/adesse finē belli, ac laboris in manibus
 esse p̄dā Gallici, Piceniniq; exercitus uictoriā/reditū domū in patriā, ad parentes,
 liberos, coniuges, penatēsq; Deos, Ad eo celsus hæc corpore, uultūq; ita læto, ut ui/
 sciffe iam crederes, dicebat, Instruit deinde primos pedites, sceloponarios, post eos
 scorpionarios, ac sagittarios cū suaditoribus/hastatis Illýricis/ Cū Epiroticis per/
 mixtis/postremā aciē clausit/non cōfertas autē cohortes ante sua quenc; signa ia/
 struebat, Sed manipulos aliquantū inter se distātes ut esset spaciū, quo cathafracti
 hostiū eqtes, & grauis armaturę accepti nihil ordines turbarent, Regē cū Appulo
 & Italico equitatu á sinistro cornu, Molēn / Giurizamq; a dextero opposuit/ uias
 patentes inter manipulos antesignarios Dibranis suis, & Macedonicis (ea leuis
 armatura erat) cōpleuit, Dato p̄cepto, ut ad imperiū Galloy: equitū & chathafra/
 ctoy:, aut post rectos refugerēt ordines, aut in dexterā, leuāq; discursu applicantes
 se antesignanis uia qua irruerēt in ancipitia pila/& tela/gallico equitatu, & hostili
 equiti grauis armaturę darēt/Comes Iacobus ad terrorē primū tormēta sup cur/
 rus/& quadrigas imposita instruxit/Dehic scelpos/scorpionariōsq; ac pedites lon
 gis haste pmixtos, In secunda uero acie Appulos/modico interuallo relicto/subsi/
 diariā aciē/auxilia Ligurū/Brutiosq; militū instruit, Equitatu etiā ipm circunde/
 dit cornibus, Dexterū Galli/sinistrū Itali tenuerūt/Varia hinc/& inde exhortatio/
 in utrōq; exercitu erat/inter tot homines/qbus nō lingua una/nō mores/nō lex/nō
 arma, nō uestitus, habitūsq; nō causa militādī eadē esset/Auxiliaribus & præfens/
 & multiplicata merces ex p̄gda ostentatur, Galli proprio/atq; insito in Italos odio
 accendunt/Liguribus cāpi uberes Italię/deductis ex asperibus montibus in spem
 uictoriæ ostentant/Aliis alię spes/ac metus iactantur, Appulis moenia patriæ/Diū
 penates/sepulchra maios;/liberi/cū parentibus/cōiuges pauide/aut excidiū serui/

tiumq̄/aut uictoriã/ & Appuliã imperium/nihil aut in metũ/aut in spem/mediũ ostentatur, Cum maxime hæc Impatores/ & Duces exercitus hincinde suã; quĩsq; gentiũ ad suos milites agerẽt/ tubã cornuãq; ab Albanis cecinerunt, tantũsq; clamor simul ortus est, & pariter uno eodemq; impetu/atq; uelocitate in hostes cõcursum, ut citius primã acie oppræsserunt/q̄ hi tormẽta expedire sua potuerint. (Celestas. n. q̄ plurimũ in re bellica ualet, sꝑenũmero cõsiliũ præuertit/ordinẽq; disturbat atq; cõfundit). Nã equi tormentos; tanto sunt terrore pulsĩ, ut in suos sinistro maxime coram cõuerterent. Italis addidit facile Moses & Giuriza pulsĩs terrore/nudauerũtq; ab ea parte acie equestri auxilio/Pauci tñ equos; cũ tormẽtis in hostẽ acti iter sclopõnarios; scorpionarios; & peditũ ordines/multis acceptis uulnerib; ingentẽ suos; itragẽ edebãt. Nãq; dextero cornu ipso; Gallo; equites in fugã uertũt, Rex Ferdinandus, ut tubatos uidit hostes/addit pulsĩs terrore/utring; egte nudata erat Appula acies, cũ pedes cõcurrit, nec spe nec uiribus par. Igitur p̄ impetu extẽplo mouere loco hostiũ acie Albani. A la deinde/ & umbonibus pulsantes in summitos grada illato aliqũtũ spaciũ uelut/nullo resistente incessere/urgentibus & nouissimis primos. Vt semel motã acie sentire quod ipm uim magnã ad pellen- dum hostẽ addebat, apud hostes auxiliãres cedẽtes secunda acies Appuli/ & Ligures/adẽo nõ sustinebant, ut cõtra etiã ne resistentes p̄tinaciter primos/cedendo ad se pueniret hostis, pedẽ referret. Igit; auxiliãres terga dant repente, & in suos uersi partim refugere in secundã aciem, partim nõ recipientes cedere/uti pauloante nõ adiuti & tunc exclusi/ & propẽ duo iam pmixta prælia erant/Cũ Appuli simul cũ hostibus simul cũ suis cogereut cõferte manus, nõ tamẽ ita pulsos/iratosq; in acie accepe, Sed densatis ordinibus in cornua uacuũq; circa campũ/extra præliũ eiecere pauidos fuga/uulnerib;sq; milites/ne certã, & integrã acie miseret, Ceter; tanta/strage hominũ armo; q; locum in quo steterãt ante auxiliãres cõpleuerãt, ut propẽ difficilior trãsitus esset, q̄ per cõfertissimos hostes fuerat, Itãq; qui primi fuerunt hastati p̄ tumulos corpo; armo; q; & tabem sanguinis/qua quisq; poterat sequẽtes hostem & signa/ & ordines/confuderũt/Scorpionario; sagittario; q; signa fluctuare ceperant/uagã ante se cernẽtes acie/Quod Scãderbegus ubi uidit receptũ properẽ canere hastatis iussit, & sauciis in postremã aciem subductis scorpionarios sagittariosq; in cornua inducit/ Quo tutior firmiorq; mediã hastato; acies esset/Ita nouũ de itegro præliũ ortũ est/pugna atrox/ & præliũ utrinq; maximũ fuit/Cadunt nõ rari, ex utraq; parte certamen in integrũ diẽ protrahũt/mars fluctuat, uictoria modo hinc/modo inde flectit, Quippe ad ueros hostes puenit erat & armo; genere/ & usu militiã, & fama re; gestã; & magnitudine uel spei/uel piculi pates, sed numero Scãderbeganus supior erat, & animo, quod iã egtes leuis armaturã, iam Carhafractos fuderat/iam prima acie pulsa in secunda pugnabat/in tpe Moses/ & Giuriza pulsos per aliquantũ spaciũ secuti equites/ reuertentis in aduersam hostiũ acie/ incurrere. Is demũ equitũ impetus pulsit hostẽ/ multi circũuenti unãue cõsi per patentẽ circa campũ fuga spatis/obsidente omnia equitatu/ passim interierũt, Appulũ fociorũq; cesa eo die supra quartuor milia, mille fermẽ uiri ca/

LIBER

pti sunt/Cū signis. XXV, militaribus, Victores ad mille cecidere. Comes Iacobus
 cū duce loāne paucis equitibus inter tumultū clapsus pfugit/Omnia/& in pratio
 & ante preliū priuſq̄ excederet pugna expertus, & cōſeſſione etiā Scāderbegi om
 niūmq; peritor; militiā illā laudē adeptus/singulari arte/aciē eo die inſtruxiſſe ui
 ſus eſt tormēta enim in prima fronte poſita quor; fortuitus impetus/atq; intollera
 bilis uis. ſigna ſequi iuſta & ſeruare ordines in quo plurimū ſpei ponerēt, Albanos
 & Epīrotas phiberet/ Deinde auxiliares ante galloꝝ aciē collocati ne hoies mixti
 ex colluſiōe omniū gentiū, quos nō fides teneret/Sed merces/liber; receptū fugæ
 haberēt/ſimul primū hoſtium excipientes impetū illos fatigaret/ac ſi nihil aliud/
 alii miſſilibus/alii uulnertbus ſuis ferrū hoſtium hēbetarēt, Tum ubi ois ſpes eſſet
 milites Gallos Brutioſq; fuiſſe collocatos ut omnibus rebus aliis pares/co q; inte/
 gri cū ſellis/ac ſauciis pugnarēt/supiores eſſent/Appulos interuallo quōq; direm/
 pros/incertos locii/an hoſtes eſſent in poſtremā aciem ſummotos/Hoc ediro uelut
 ultimo uirtutis ope/Comes Iacobus cū pfugiſſet incognitus errāſq; hinc inde per
 Italiā uiliſſimo indurus habitu latitauit/donec à Frāciſco Sforcia Mediolanenſiū
 Duce dolis atq; blandiciis pellectus falſiſq; deceptus nuptiis / eius gener factus,
 mōxq; ad Ferdinandū regē tāq; amicus miſſus ab eo necatus diem ſuū obiit. Dux
 uero loānes à regiis & Scāderbeganis militibus pſecutus Troiā uix auſugit/ qui p
 funē tractus in urbē exceptus eſt/Indēq; latect noctū ad mare liguſticū ſeſe pro/
 ripiēs nauimq; cōſcendēs itē in Galliā reuerſus eſt, Scāderbegus cōſeſtim expu/
 gnatis hoſtiū caſtris direpſiſq; cū ingenti prēda Neapolim unā cū rege Ferdinandō
 clarifſimo triūpho inuectus eſt/Deductis in triūpho captiuis/Tum paruere facta
 gratulatiōe oīa in urbe tēpla/Supplicatiōes decretæ ludī cuiuſlibet generis & cō/
 uiaia publice p urbē/undiq; triduo celebrata ſunt, His itaq; editis ꝛ ſigato hoſte/
 De illōq; uictoria ſclicifſime potita/decreuit Ferdinandus ſimul cū Albano princi
 pe inſtructis copiis oibus uniuerſum regnū Appuliæ/Calabriæ/ac Siciliæ obequi
 tare/ac pluſtrare/ Quo urbes ciuitates/oppida, & loca omnia quæ ad hoſtē iā defe
 cerant uēdicaret recuperaretq;. Hoc facto oīa breui in fidē Caſtriori recepta ſunt,
 & in poteſtatē regis redacta/Nā ii oēs Scāderbegi fidē/magiſq; regiā ſunt ſequuti/
 uerebant. n. in ditionē regis uenire & ſidei ſuæ ſeſe cōmittere, Timēbāt nāq; eū,
 ne ppter rebellionē, quā fecerāt, & uiolatā regi fidem ſe omnino perditū ite. Ver;
 Scā.terbego ſidebant/q; ſi ipſe fidē ſuā publicāmq; tū de eoꝝ ſalute/tū liberoꝝ ac
 bonoꝝ ſuoꝝ promitteret ne quicq; mali ſibi euenturū eſſe/ſed à Rege ſalutē inco/
 lumiratē ſuā/ſuorūq; omniū necnō impunitatē/ac indēnitatē penitus cōſecuturos
 ſperare, Quapp ſic oīa à Scāderbego regi recepta/ac breui uniuerſum regnum eſt
 recuperatū. Ver; unū tmō expediendū in puincia ſuperat, quod à Scāderbego
 pfacile admodū expeditum fuit, In urbe. n. Trani Siculus qdā Fuſianus noie erat,
 uir ſtrenuus atq; bellicofus, quē rex Ferdinandus iā pridē aūq; Galli in Appuliā ir/
 uiſſent, cū pſidio ibidē miſerat, copiſq; pſecerat, Qui dū uniuerſa puincia incen/
 dio, gallicōq; tumultu eſtuaret/arderētq; libertatē in urbe occupauit/& tāq; tyran/
 nus i ea factus eſt, putās regē, qui iā à Gallis ē regno ferē deiectus fuerat, amplius

impitū in ea neq; potestate uedicatur; Ad quē maxima ex omni colluuiōe manus
 cōfluxerat/quotidiēq; cōiuebat ob pdæ cupiditatē/ & dulcedinē/ quā cōtinue per
 puincia agebat/ Quæ oia quū Scāderbegi aures pulsāssent/ cōmunicata re cū Fer
 dinando rege, ipse relicto eo/ Cum Italico exercitu in cāpo, modica tm̄ suorū manu
 delecta, Ad Fusianū p̄ficiscit/ qui quū Scāderbegū ad se euntē uidisset, ei occur
 rit/ Et uterq; acie egressi, ex equis desiliētes, remotis hinc inde pari spacio/ & inter
 uallo militibus/ ad inuicē colloquēdū cōgressi sunt/ Scāderbegus uero prior sic illū
 breuibus alloquit, Fusiane uir egregie/ & p̄stās nō dubito qn ad aures tuas iā pue
 nerit, p̄ligato cæsōq; galloꝝ exercitū/ oia in regis potestate puenisse/ Tu tm̄ solus
 (nescio. n. quo spū/ qua mente ductus) ab eo tā alienatus est, ut regē potestati ac
 uoluntati resistere uidearis, qui iā & amicus eius/ & p̄fectus eras, qd nō possum nō
 sūmope admirari, Sed mi Fusiane si audieris me/ p̄fecto multa tibi bona/ & cōmo
 da cōseq; poteris/ Nā si tu iteq; in regis amicitia/ & beniuolentia redire uolueris/ qd
 oino (si tibi mens sana) faciūdū est/ honores dignitates/ p̄fecturas (me duce & au
 ctore) tibi à rege nō defuturas p̄mitto/ dūmō urbē Trani cū eius arce i regia pote
 state tradas, Sinaūt alia mens/ aliūsq; animus est, tibi tāq; hosti & inimico regis bel
 lū indico, atq; p̄pono/ Cuius p̄fecto irā atq; indignationē q̄ pacto te effugere possis
 nō uideo, At Fusianus/ qui aura populari/ & fortunæ afflatu elatus/ insolens/ atq; au
 dax factus fuerat, Scāderbego r̄ndiit/ dixitq; ferē/ Non prius se dimissurū regī
 urbis Trani possessionē/ q̄ ab ipso oia & integra stipēdia cōsequeret/ quæ a rpe die
 & hora aduētus ad illū sui huculq; cū eo meruerat, Præterea primā post regē p̄fe
 cturā p̄ter hæc alias quōq; cōditionēs regi potius imponere, q̄ ab eo petere uolebat,
 Quæ oia tū cōtra honorē/ regisq; decorē/ tum Scāderbegi dignitatē erāt, Et tandē
 ipse multis cōiuitiis obprobriis/ atq; cōtumeliis/ tā in regē q̄ in reginā/ prupit/ Quæ
 q̄q; oia Scāderbegus egrefferet cōcoquere illa nō ualens, irā atq; indignationē ualde
 cōmotus/ manus in eū iniiciēs apprehēdit/ Ad quē Scāderbegani milites cōfestim
 cōuolantes sine motu/ & resistentia Fusianorū i uincula cōiecerūt/ secūq; abstulerūt/
 Qui quū se captiuū Scāderbegi esse p̄pexisset, ueritus ne i manus regis traderet
 statim à Scāderbego cōditionēs petit/ dixitq; si ab eo libertatē/ & incolunitatē cōse
 cutus fuisset/ Urbē Trani cū eius arce libere/ & expedite in potestate ei daturum,
 Quo facto & fide data ingressus Scāderbegus cū copiis suis quiete pacificēq; in
 urbē/ capta eius possessione impositōq; ibidē p̄sidio firmissimo, Fusianū à uinculis
 solutum libertati tradidit atq; cōcessit, Qui cū omni suppellectili/ & familia sua na
 uim ascendēs magno cū honore atq; beniuolentia à Scāderbego discedēs è portu
 Trani in Sicilia adnauigauit/ Castriotus uero uictor regis exercitui cōiunctus est,
 Postq; igit oia in regis ditionē & potestate uenere, & uniuersum regnū/ ac imperiū
 peccatū tranquillūq; effectū/ & ois timor/ & tumultus in puincia sedatus est/ Rex cū
 Scāderbego imposito ubiq; locoq; firmissimo p̄sidio/ Ouātes posthac ad regia urbē
 ambo reuersi sunt, Interea oratores Pii ponti, Ducis Mediolani/ ac omniū ferē Ita
 lię principū/ Cū ingēti gratulationē maximāq; donis/ ac muneribus ad regē Ferdī
 nandū/ & Scāderbegū puenere, Verūcūm uero/ prius Pont. Sūmus longe maiora

Att. Ingressum
 Scāderbegi cum
 rege i Neapolim
 cū triphopotia
 uictoria: & re
 cupata uniuersa
 prouincia i fide
 Scāderbegi.
 Gratulationem
 omnib; fere xp̄ia
 noꝝ; p̄cipū ad
 eos: remunerā
 tionē & p̄mia re
 gis: in Scāderbe
 gō & milites ei?
 Abscessum Cas
 striorū ex Appu
 lia & ei? p̄ferā
 nauigationē in
 Epurum.

atq; excellentiora Albano principi donauit/Non.n.auro tm̄ & argēto/ac tpalibus rebus/bonifq;/sed ēt amplissimis priuilegiis aliis spūalibus bñficiis/ornauit/decorauit/accumulauitq;/Promittēs ei/ut cū primū ipse in Epijs;& Macedonia/Cū expeditione/& exercitu xp̄iano aduersus Turcas traiecisset/quod breui se facturū proposuerat nō solū diademate imposito regē illū Epiri Macedoniae Thraciē/totiusq; noue Romę declaratus, Vex; ēt uniuersio xp̄ianor; exercitui, & Crucesignator; copijs oibus p̄fectusq;/p̄positurūq;. His exactis iā annus agebat/ex quo Scāderbegus cū copiis/& exercitu suo in Appuliā traiecerat/uidens igit̄ iam bello Appulo finē imposuisse regē Ferdinandū/in sedē/& impiū collocasse, reliqua oīa in p̄uincia ex uoto absoluisse, Volens itaq; in Epijs cū exercitu suo redire/trāstretarēq;/super multis prius cū rege collocutus est multa, Exhinc Ferdinandus uero aŋq; Scāderbegū ā se dimitteret/Cōuocatis oibus castror; principibus/& p̄fectis i cōcionē sic eū est alloquutus.Est unq; Scāderbege Principes illustissime nomini tuo deditus fui,nunc uero in p̄sentiāq;/p̄maxime tibi deditissimus sum/plura etenim profecto/ac supraq; de te dici/& p̄dicari solet/ego corā te ipsa, & uidi/& iā expertus sum, Nec mijs; cū tu hmōi progenitoribus/& loco originē traxeris inuictissima siq;dem Epiro/siue Albania quaz; quondā Macedonia dicebatur in qua/tot generosissimi/& inuictissimi principes/tot fortissimi/ & strenuissimi duces/ & impatores orti in ea semp; florere/qui uel totā terraz; orbē armis acerrime pugnādo subegere/qui bus postea successiue progenitores tui,tūq; inuictissime princeps diuinitus, & tāq; cęlitus demissus/Successisti/quo tot tantāq; p̄clara, & p̄p̄modū imortalia pro re xp̄iana gereres/& fidē catholicā orthodoxāq; defenderes/illustrarēsq;. Quid in primis de te tuisq; rebus p̄clarissimis Princeps Serenissime cōmemorē; quo modo tu admodū puer apud Amurathē Turcar; principē ā parētē tuo in obfidē cū sribus tuis datus/ab eōq; post modū p̄fectus copiāq; creatus ualidissimus hostium exercitus tā in Asia/q; in Europa fudisti profligastiq;/quo modo tu corā eodē Ottomano principe/ā fortissimis uiris/& strenuissimis ducibus singulari certamine puocatus p̄clarā egregiāq; uictoriā semp; reportasti/quo mō ingenio tuo singulari/& prudentia omnes eius insidias fictas/ac simulatas fraudes/quas sepe sepiusq; in mortē tuā molitus fuerat (extinctis tñ ille prius ueneno sribus tuis) fortissime egregieq; semper euasisti/ac eximia arte illa tua animiq; inuicti celsitudine uniuersū regnū tuū auitū/& paternū breui t̄pis interuallo ē manibus eius/extorsisti/tibiq; p̄clare uēdicasti/quo mō tu tot fortissimos maximōsq; exercitus/& inumeras eius copias parua (ut ita dicā) manu in fugā cōuertisti/Duces/& impatores cepisti/& obrūcasti/īp̄sum quōq; Amurathē principē/qui in te/copijs suis oibus/& maximis irrucrat/candē ad durā turpissimāq; mortē cōpulisti/Omitto p̄terea quo mō tu ingētes multitudinesq; exercitus Meumethis principis/qui tot/& tanta mala ac dāna/tot iniurias/ac cōrumelias xp̄ianis/& Catholicę fidei intulit fortissime debellasti/Tu ille Scāderbege princeps es/qui tū tua/tū tuor; ferē omniū cōfessioē/qui tecū/oibus expeditionibus & pugnis/ semp; interfuere/supra tria milia turcar; propria manu pugnando solus obrūcasti/Tu es inq;/principū inuictissime quo in te tumultuaria

& subita prouidentiorē neminē/celeriorēmq; neminē ullus unq; uidet. Ideo te sepius dī
 xisse memini multitudinē imperantiū nullo pacto laudandā/q; pp̄ finias uarias/&
 dissensionēs sepius res publicē magnas calamitates passē essent/psertim cū in bello
 rēq; subita mature factō opus sit/Nā belloꝝ necessitates humana cōsilia/& cuncta
 riones nō expectant/Cōparare.n. soles multitudinē imperantiū/& unius principatū
 duobus aialibus, quoz alteri plura essent capita/alteri uero unūcūq; itē/quē cū uena
 toꝝ iacula fugerēt/pariterq; truncū arboris uetustē ingressē/ à uenatoribus circū/
 data non iude aliter extrahi possent nisi adhibito igni accensōq; trunco Bestia cui
 unū caput erat subitō/& festinato cōsilio in fugā se cōuertit/& in locū tutū se rece
 pit/At cui plura erāt capita diu cogitās/quo pacto sibi salutē uendicet igne corre
 pta statim absumpta fuit/Idem reipublicē/siue populari frequēter accidere dicis,
 quæ longo ambitu sententiæ atq; cōsilioꝝ distractē cadunt labūturq;. Exquo opti
 mū tibi semp̄ est/si ab uno principe sapientissimō/cuncta regerent/Tu ille inq; es/
 cui toties equo cāpo collauiq; signis cū hoste cōgredi cōgigit, Verūenim uero aliās
 quōq; uirtutes tuas inuicēissime Prin. taceo/aliāq; cōplura egregia/ac diuina pp̄
 facinora, Quæ cōmemorare longū esset/qbus cū omni uerustate/unus etate nr̄a fa
 cile potes cōtēdere/uenio tandē ad ea/quæ nup̄ ipse oculis meis perspexi, Nā quū
 tu Principū inuicēissime omni sublata mora istuc ad nos nauigasti, Cōuolastiq;/&
 hostis/qui nos uallo/& obsidione iā cinxerat, nomē tuū tm̄ audiuisset priusq; te ui
 disse, derelicta urbis obsidiōe fugā arripuit/Quo timorē de te suū cunctis indica
 uit/Quē tu postea p̄secutus eximia uirtute tua/ & singulari sciētia tuorūq;. Ducū/
 & militū incredibili fortitudine/Collatis equo cāpo signis/iusto plio supasti/profli
 gasti, in ignēq; de eo uictoriā & triūphū reportasti, Me inq; etiā honore/laude/& glo
 ria in regiā sedē reposuisti, Vniuersum regnū/& imperiū breui mihi paccatū, atq;
 tranquillū reddidisti, Proinde quo fructu/qua mercede, quo p̄mio, quo honore, qbus
 uē meritis, tot tantisq; tuis in nos officiis sufficiā nō uideo/ uel quonā pacto argu
 mētū aliquod nō ingrati animi aperiā tibi, nō reperio. Regnū itaq; meū/& impe
 riū, q̄qd̄ mihi est, q̄qd̄ hēo, possideōue, q̄qd̄ ero, quū à Deo discesserim, ad te re
 fero/cōditoris/parētis loco mihi semper eris, Omnia igit̄ nostra, uitā quōq;/animā
 ipsam/& siq; altius/& potētius in anima latet, in tua manu, & potestate esse existi
 mato. Ius omne, impiūq; nostrū tibi tuisq; semp̄ cōmunē. Nihil à te diuisum, nihil
 sepatū, & quā nobis utriusq; pariq; lance atq; proportiōe sic regnādi potestas. Postq;
 Rex his finē fecit, supplicationes decretæ lectisternia/puluisaria turribulis cū in
 censo ante ianuas positis, omni effusa ciuitate erecta, atq; parata, Alia quōq; diui
 na Deo optimo, immortaliq; pro uictoria peracta atq; p̄soluta sunt, Posthęc hastilu
 dia, certamina cuiuscunq; generis/uenationes/aliā quōq; spectacula edita. Quibus
 oibus peractis Rex oēs ferē Scanderbeganos milites/unūquēq; uariis ac diuersis
 donis/& muneribus ornauit decorauitq;. Sed p̄cipue & imprimis ip̄m Scāderbe
 gū Principē/Quē & patrē semp̄ in postēz appellauit, Cui p̄cipuo amore/ac singu
 lari beniuolentiā, p̄ter ingentē auri atq; argētī copiā equōsq; Italicos loricated/leu
 cathastractos ceterāq; arma/dona militaria egregia/ac p̄ciōsa, urbem T̄rani/& duo

Equi loricati

nobilissima/ac munitissima oppida in regno Appuliæ dono dedit. Quorū alterum mons garganus dictus, ubi præclara urbs Simpontū/ac uenerabile tēplum in diui Mihaelis honore cōditum est, Alterū uero quod diui Ioānis rotundi appellat̃. Quā qdē urbē/& oppida Rex Scāderbego, eiusq; filijs/ac posteris/cū omni agro libere dedit, atq; perpetuo possidenda fruēdāq; cōcessit. Pace igit̃ per uniuersam Daunię Appulięq; regionē, Terra, Mariq; parta/Scāderbegus magna parte exercitus sui, & militū ad naues/et triremes/quæ in portu T rani erāt præmissa, ipse deinceps in mutua crebrāq; cū rege oscula profusus (emanātibus utriq; lachrymis) ab eo discessit, qui à cōpluribus Principibus/& Sattapis regis cōmitatus, per lētā pace nō minus q̃ uictoria Dauniā, effusus nō urbibus modo, ad hñdos honores, sed incolay/et agrestū turba, oblidēte uias, ad mare, in portū peruenit. & ueluti triūphans naues ascendit/& expectata prospera nauigatiōe uēto secūdo/mox ē litoribus Appulię soluēs/ nauibus Dyrachiū portū partim, partim portū quendā q̃ ab incolis caput lachi dicitur applicātibus, Saluus & incolumis cū uniuerso peruenit exercitu, Inde expositis copiis omnibus, lētus/& festiuus per Epix̃ effusus undiq; urbibus/& agrestibus ingētī plausu/& lētitia procurrētibus omniū Regiā urbē Croię inuentus est. Vbi oīa lēta/& p̃sp̃era inuenit, ad quē quotidie nouę gratulationes, noui oratores/ cū donis/& muneribus ex sociis/regulis/& principibus cōfluebāt/ Et hic finis belli Appuli. XVII. Anno Regni Scāderbegi, qui insignis/& lētus fuit.

MARINI BARLETII DE VITA ET GESTIS
SCANDERBEGI. LIBER .XI.

Synā Meumethis præfectus cū ingenti exercitu irruens in Scāderbegū ad Mocreas fufus fuga/ tūsq; est/ Assābegi cōtra Caltrionū inumeris ad modū copiis ueniēs citra Ocridā cefus profligatusq; fuit.

VM Scāderbegus in Appulia moraretur anteq̃ trāsiret aliter, & inducię pacis factæ inter ipsum/& turcay principē finirent/ Meumethes p̃ id tēpus secunda usus est fortuna. Is. n. nō parua additamenta regno, & impio suo fecerat. Nā multa tā ā Grecis q̃ ā Macomethanis ī Asia atq; Europa abstulerat. Inflatu itaq; Barbarus tanto rez̃ incrementō/ Ad Scāderbegum opprimēdū (id quod animū suū semp̃ intēdit) Cōuersus est, cōtra quē Synā præfectū suū cū .XX. milibus misit/ ut improvisus eū adoriret/ sed Scāderbegus subito ab amicis præmonitus cū. VIII. milibus equitū peditumq; illi occurrit/& montē quendā, qui Mocrates dicit̃/ quo ipse Synā cū exercitu suo trāsiturus erat nocturno tpe p̃occepit/ p̃cauit, quē ex improviso aggressus cū omni exercitu suo fudit atq; dissipauit, quosq; maior pars amissis signis/& impedimētis cesa est/ ipse uero Synā uix cū paucis au fugit/ multi ex barbaris, qui uiui capti fuere pecunijs redēptis sūt, quas Scāderbegus simul cū reliquis spoliis/et impedimētis militibus suis donauit. Per idē quōq; ferē tēpus Assābegus citra Ocridā. XXX. milibus superatus uno trūmō eodemq; memorabilī prælio/ uel p̃stratus potius, Scāderbegi nō clementiā minus q̃ bellicā